

WOSINSKY MÓR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

TOLNA

OM azonosító:202088

**PEDAGÓGIAI PROGRAM AZ EGYÉNI BÁNÁSMÓD
A SAJÁTOS ARCULATOK**
(környezeti nevelés, egészséges életmódra
nevelés, néphagyományőrzés, német
nemzetiségi kéttannyelvű nevelés)
**TÜKRÉBEN A TEVÉKENYSÉGGÖZPONTOK
RENDSZERÉBEN**

*„Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud addig tartani, míg tényleg megnövök,
Hajoljon le hozzám, ha nem csak hallani,
De érteni akar, hogy közel legyen a szívdobbanásunk.”
(Bertalan Ferenc)*

Készítette:
Wosinsky Mór Óvoda Szakmai munkaközössége

- Program egységesítésének érdekében újra írva: 2021-ben
- Törvényi változások alapján módosítva: 2022
- Törvényi változások alapján módosítva: 2024
- ONOAP átdolgozása miatt módosítva: 2025

Tartalomjegyzék

I.	Előszó	5
I.1.	Programválasztásunk indoklása	5
I.2.	Pedagógiai Programunk Rendszerábrája	6
II.	Az óvodai Pedagógiai Program törvényi és jogszabályi háttere	7
III.	Az Intézmény adatai	7
IV.	Az Intézmény Szervezeti, Vezetési szerkezete	9
V.	Gyermekekép	10
VI.	Óvodakép	11
VI.1.	Nyitott Óvoda.....	12
VI.2.	Óvodáink sajátos arculatának bemutatása.....	14
VI.2.1.	Pityang Óvoda.....	14
VI.2.2.	Selyem Óvoda	17
VI.2.3.	Aprajafalva Óvoda	19
VI.2.4.	Zöldkert Óvoda	21
VI.2.5.	Gesztenyés kert Óvoda.....	22
VII.	Tárgyi feltételek, Eszközrendszer	24
VIII.	Az Intézmény Személyi feltételei.....	25
IX.	Az Intézmény Szakmai Dokumentumai, Egymásra épülésük.....	26
IX.1.	Tervezés, dokumentáció.....	26
X.	Pedagógiai Programunk Stratégiái, Céljai	32
X.2.	Mit szeretnénk, és hogyan?	33
X.2.	Nevelési Programunk Célja.....	34
XI.	Pedagógiai Programunk Koncepciói, Specifikumai.....	34
XI.1.	Individualizálás	35
XI.2.	Szocializáció	38
XI.3.	Differenciálás	40
XII.	A tevékenységközpontok rendszere, A szabad játék és a felajánlott tevékenységek kerete 41	
XII.1.	A hét tevékenységközpont	41
XII.1.1	Családi, szituációs és szerepjáték központ	43
XII.1.2.	Építőjáték. barkácsolás, konstruálás központja	44
XII.1.3.	Manipulációs tevékenységközpont	45
XII.1.4.	A külső világ a környezet megismerésének központja.....	45
XII.1.5.	Mesélés, verselés, ének-zenei tevékenységközpont	46
XII.1.6.	Művészeti tevékenységek központja (rajzolás, mintázás, kézimunka)	47
XII.1.7.	Speciális tevékenységközpont	47

XII.2. A játék feltételei, időtartama, az óvodapedagógus feladatai	51
XII.3. A munka jellegű tevékenységek	54
XII.4. A hagyományok ápolása.....	56
XII.5. Az óvodapedagógusok által felajánlott tevékenységek rendszere.....	58
XII.5.1. Óvodánk tanulás értelmezése	58
XII.5.2. Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek variánsai:.....	60
XII.6. Integrált műveltség tartalom a felajánlott tevékenységekben.....	62
XII.7. Az óvodai élet, a tevékenységek szervezeti keretei, a tervezés	64
XII.8. Programunk feladatrendszere, a tevékenységek tartalma	69
XII.8.1. Az egészséges életmód alakítása:	69
XII.8.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:	74
XII.8.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:	76
XII.8.4. Művészeti nevelés.....	78
(Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Rajzolás festés, mintázás, építés képalakítás kézi munka).....	78
XII.8.5 Mozgás.....	84
XII.8.6. Külső világ tevékeny megismerése.....	85
XII.8.7. Idegen nyelvi nevelés, mint német nemzeti nevelés érdekében	89
XII.8.8. IKT eszközök alkalmazása az egyes tevékenységek során	90
XIII.A család bevonása az óvodai életbe (szabályai, formái, hatás).....	91
XIII.1. Családgondozás, szociális munka	93
XIV. Együttműködések Külső kapcsolatok.....	94
XV. Különleges bánásmódot igénylő gyerekek integrált nevelése.....	95
XV.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	95
XV.1.1 Mozgásszervi rendellenesség	97
XV.1.3. Értelmi akadályozottság	98
XV.1.4. Autizmus spektrum zavar	99
XV.1.5. Pszichés fejlődési zavar	100
XV.2. 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje.....	101
XV.3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek	103
XV.4. Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	103
XV.5. Tehetség gondozás.....	104
XVI. Érvényességi rendelkezések	106
XVII. Legitimációs záradék	107

I. Előszó

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

I.1. Programválasztásunk indoklása

A Wosinsky Mór Óvoda Pedagógiai Programja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján készült, annak felülvizsgált, mindenkor aktualizált változatának figyelembevételével.

A programkészítés során figyelembe vettük még:

- az óvodák természeti és társadalmi környezetét,
- a fenntartó, és a vonzaskörzetünkben élők elvárásait,
- a népesség alakulását, a gazdasági helyzetet,
- felmértük óvodáink működési feltételeit, erőforrásainkat, szakmai felkészültségünket,
- hagyományainkat, eddigi nevelési gyakorlatunkat.

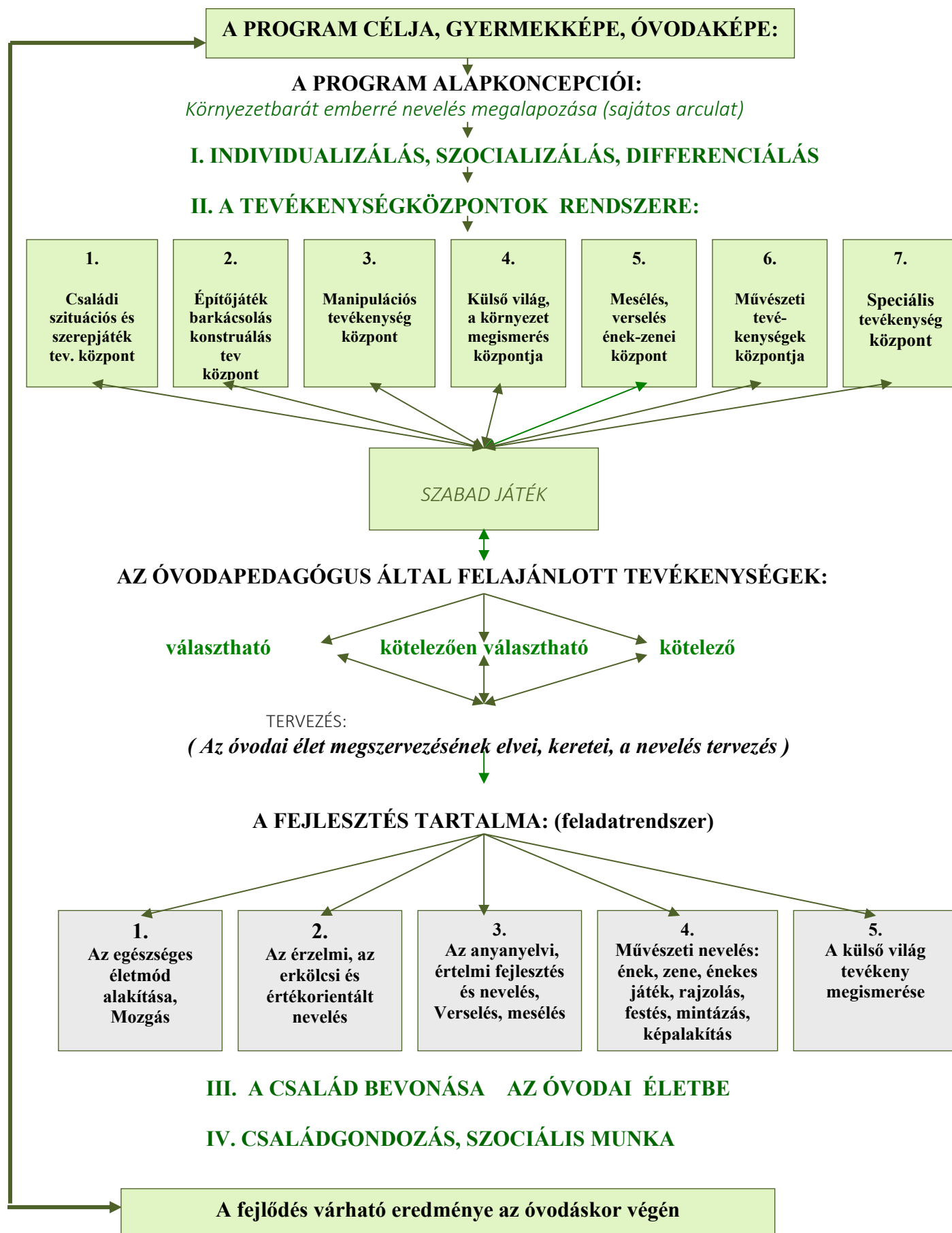
Gondos helyzetelemzés után választottunk a rendelkezésünkre álló programok közül, melyeket helyi sajátosságainkhoz, adottságainkhoz, sajátos arculatunkhoz formáltunk. Az évek során több alkalommal felülvizsgáltuk programjainkat, és a bevált gyakorlathoz igazítottuk.

2021-ben újabb felülvizsgálat során, az Intézményünkben bevált 5 program közül választottunk egyet, az egységesítés érdekében, de törekedtünk mindegyik telephely sajátos arculatának megtartására.

Pedagógiai Programunk egyfajta kép rólunk: milyen értékeket közvetítünk, milyenek a feltételeink, hogyan, milyen módon fejlesztjük gyermekeinket.

Az intézmény Pedagógiai Programja az óvodai nevelőmunka helyi szabályozója, mely alapján az óvodák dolgoznak.

I.2. Pedagógiai Programunk Rendszerábrája

II. Az óvodai Pedagógiai Program törvényi és jogszabályi háttere

- 2011. évi (IV.25.) Magyarország Alaptörvénye
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 2011. évi CLXXIX. a nemzetiségek jogairól szóló törvény
- 1997. évi XXXI. törvény a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a Fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2011. évi CXC. törvény 4.§ 25. pontja; e rendelet 1. melléklete a Sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének irányelveiről;
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- A Kormány 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Irányelv: A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 77/2025. (IV.15) Kor. rendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17) Korm. rendelet módosításáról
- 137/2018. (VII.25.) Korm.rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelvéről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiségi óvodai nevelésnek irányelve
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről.
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

III. Az Intézmény adatai

Neve:

Wosinsky Mór Óvoda

OM azonosító: 202088

Címe: 7130 Tolna Bartók Béla utca 41.

Fenntartó:

Tolna Város Önkormányzatának Képviselőtestülete

Címe: 7130 Tolna Hősök tere 1.

Az intézményegység székhelye:

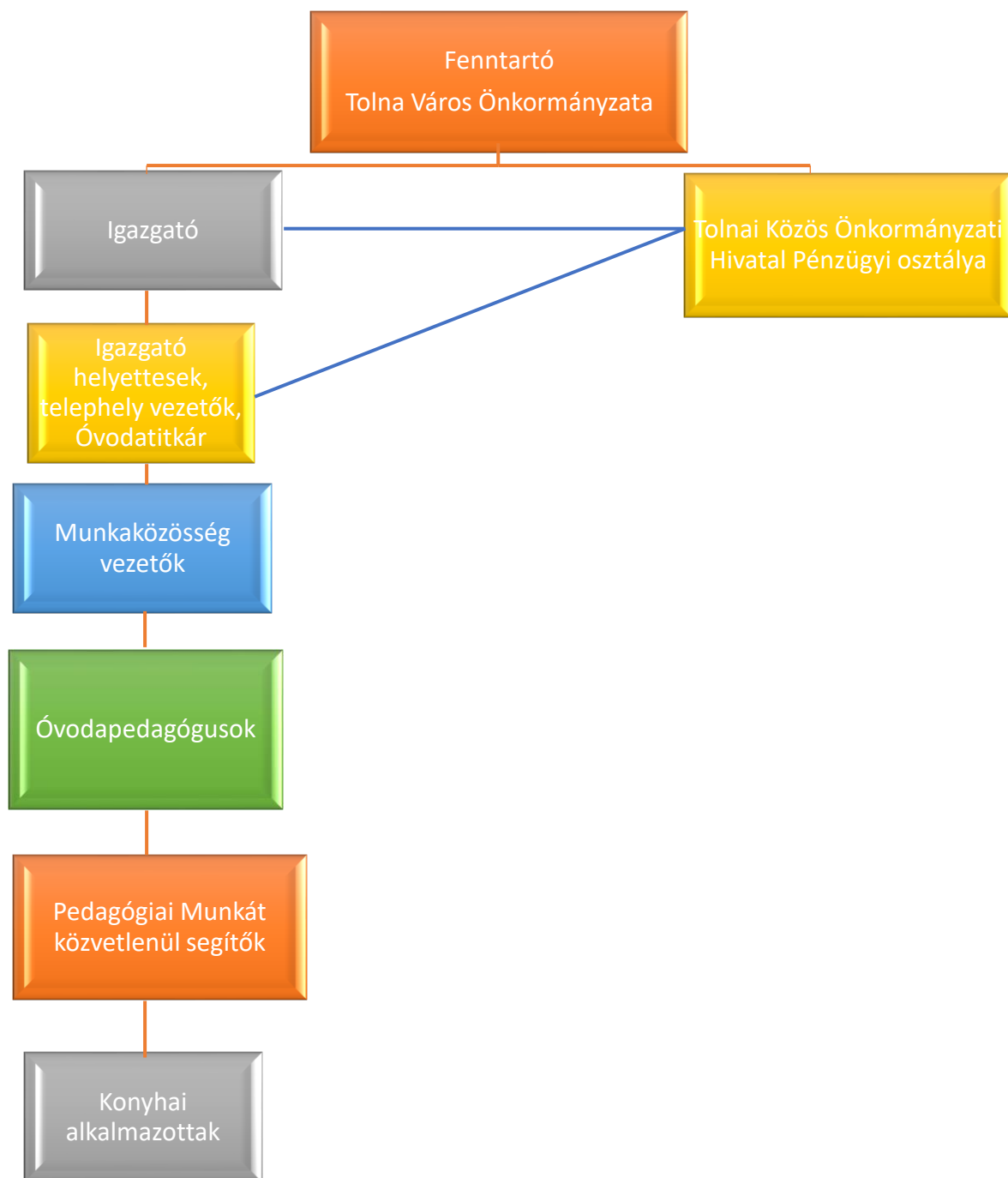
PITYPANG ÓVODA

Címe: 7130 Tolna Bartók Béla utca 41.

Székhelyen kívüli telephelyei:

1. **SELYEM ÓVODA:** 7130 Tolna Selyemgyár utca 5.
2. **APRAJAFALVA ÓVODA:** 7130 Tolna Alkotmány utca 74.
3. **ZÖLDKERT ÓVODA:** 7131 Tolna-Mözs Szent István utca 38.
4. **GESZTENYÉSKERT ÓVODA:** 7130 Tolna Festetich u. 131/2.

IV. Az Intézmény Szervezeti, Vezetési szerkezete

V. Gyermekkép

Tolna városában élünk és dolgozunk, egy olyan városban, mely igen komoly óvodatörténeti múlttal rendelkezik.

Tolnán működött Európában, Magyarországon az első óvóképző Wargha István vezetésével, aki a magyar óvodapedagógia megalapozója volt.

Helyi programunk mottójaként választottuk az ő gondolatait, melyet "Az elemi nevelés és oktatás kisdédóvók számára " című könyvében fogalmazott meg:

***" Az egész gyermek úgy vétetik, amint van,
nem mint lennie kell.***

***A jónak magva már a gyermekben benne lévén
csak ápoltatik és fejtetik, valamint a korhoz illő
ismeretek, azonfelül, hogy testi épségére,
erősülésükre, és ügyességükre fő gond fordíttatik,
lelki tehetségének bontatlan gombolyagára
- szorosan vigyázva, hogy szála ne szakadjon -
lassan-lassan fejtetnek le. "***

Wargha István elévülhetetlen, ma is korszerű gondolatai tartalmazzák azokat a pedagógiai alapelveket, melyeket az intézményünk óvodái magukénak vallanak.

Kiindulási pontjaink, nevelési értékeink, alapvető céljaink, feladataink azonosak:

- ✚ Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a figyelem középpontjában a gyermekek kulcskompetenciáinak fejlesztése áll.
- ✚ Óvodapedagógusaink módszertani kultúrája kiterjed a személyes és szociális képességek fejlesztésére, a fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követik, s ha szükséges, fejlesztési korrekciókat hajtanak végre, megosztják egymással ez irányú módszertani tudásukat. A fejlesztés megvalósulása nyomon követhető az intézmény dokumentumaiban, a mindennapi gyakorlatban.
- ✚ A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk, minden gyermek számára biztosítva, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön.

Biztosítjuk számára fejlődésének optimális feltételeit, hogy esetleges meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítéletek kibontakozásának.

- ✚ Az intézmény nevelési-oktatási céljai határozzák meg a módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását. A pedagógiai folyamatok a személyiség- és közösségfejlesztést, az elvárt nevelési, tanulási eredmények elérését, a szülők, gyermekek és munkatársak elégedettségét és a fenntartói elvárások teljesülését szolgálják.
- ✚ Kiindulási pontunk maga a gyermeki személyiség, az a tény, hogy a gyermek mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség, és szociális lény. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- ✚ Valljuk, hogy a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek, a pedagógiai tevékenységrendszernek szerepe meghatározó, ezért tudatosan törekszünk ezek minőségi biztosítására.

VI. Óvodakép

- ✚ Gyermkeink nevelésének elsődleges színtere a család. Alapelvünk, hogy a családi nevelést kiegészítve, a családokkal szorosan együttműködve, a városunkban élő különböző szociális háttérrel rendelkező gyermekek fejlődését elősegítjük: Szeretetteljes légkörben, a másság tiszteletben tartásával, figyelembe véve a család szokásait, sajátosságait, a segítségnyújtás megoldásait a családhoz igazítva.
- ✚ Az intézmény a gyermekek együttműködését a stratégiai programokban és az operatív tervekben szereplő közösségfejlesztési feladatokat megvalósításával biztosítja.
- ✚ Valljuk, hogy a gyermekek közötti differenciák megléte természetes, ennek megfelelően a nevelést is az egyes gyermekhez kell igazítani. Célunk, hogy elősegítsük gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakozását, hátrányaik kiegyenlítését. Gyermekeinket életkori és egyéni sajátosságaiknak, képességeiknek, változó, egyéni szükségleteiknek, eltérő fejlődési ütemüknek figyelembevételével fejlesztjük.
- ✚ Alapelvünk, hogy a gyermeket mindenkor az elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze.
- ✚ Valljuk, hogy a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében is biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. (lásd: Német nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvodai csoportok programja.)
- ✚ Vállaljuk, hogy a *kiemelt figyelmet igénylő* gyermekeket integráltan, nagyobb mértékű differenciálással, önmagukhoz képest fejlesztjük, biztosítva a tárgyi, és személyi feltételeket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél rendelkeznek az érintett pedagógusok megfelelő információkkal, (szociális helyzet stb.), és alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő és oktató munkájukban.

- ✚ Alapelvünk, hogy a gyermek érezze jól magát az óvodában, melyben megbecsülés és szeretet övezi s ahol joga, hogy biztonságos, egészséges környezetben neveljék, gyermeki létéhez méltó körülmények között. Gondoskodunk gyermeki szükségletei kielégítéséről, az érzelmi biztosságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, testi, szociális, és értelmi képességek differenciált alakításáról. Gondoskodunk közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről, a gyermekeink életkorának megfelelő műveltség tartalmak, emberi értékek közvetítéséről.
- ✚ Valljuk, hogy a szabad játék az óvodáskorú gyermek mással nem helyettesíthető alaptevékenysége, alapvető joga, legfejlesztőbb tevékenysége.

A szabad játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, a spontán tanulás színtere, a világ megismerésének leggazdagabb formája. Ebben a hitvallásunkban is megerősít bennünket Wargha István a volt tolnai Óvóképző igazgatója, aki így ír a játékról:

" Akit derék emberré akarunk képezni, azt a játék kedves óráiban kell kiskorától fogva arra formálnunk, mert a játék között több rendű hasznos szokások felvételére sokkal fogékonyabb, mint más bármely időpontban "

/ Elemi nevelés és oktatás kisdédvók számára/

- ✚ Az önálló, a spontán tanulás támogatása érdekében az intézmény pedagógiai programjával összhangban történik a nevelési-oktatási módszerek, eljárások kiválasztása vagy kidolgozása és azok bevezetésének megtervezése.
- ✚ Programunk megvalósítása során arra törekszünk, hogy gyermekeink fel legyenek vértelve olyan tapasztalatokkal, ismeretekkel, melyek segítségével biztonságosan eligazodhatnak az őket körülvevő világban. Megteremtődjenek bennük a következő életszakaszba (iskola) való átlépés valamennyi feltételei.

Programunkat az óvodai nevelésért felelősséget érző, elhivatott, óvodapedagógusokkal, pedagógiai asszisztensekkel, dajkákkal, jól szervezett sajátos tevékenységrendszerrel, a tárgyi feltételek folyamatos javításával, a családok nagyobb mértékű bevonásával valósítjuk meg.

Az intézmény alkalmazotti közösségének munkájára, együttműködésére magas szintű igényesség, hatékonyság jellemző.

VI.1. Nyitott Óvoda

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit s miközben az teljesíti a funkcióit,

a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, így mi a családi nevelés kiegészítésére törekszünk. Ezért:

- Bevonjuk őket az óvoda életébe, szakmai támogatást adunk a családi neveléshez.
- Folyamatosan tájékozódunk a szülők esetleges igényeiről, véleményükről az óvodai neveléssel, az óvodai élettel kapcsolatban.
- Az aktív szülők segítségével az eddig távolmaradó szülőket is igyekszünk megnyerni.
- Közvetítő szerepet vállalunk a családok és a speciális szolgáltató intézmények között. (Családsegítő Központ, Nevelési Tanácsadó)
- A családokkal közösen gazdagítjuk a gyermekek tapasztalatait, élményeit, valamint az óvoda feltételrendszerét.
- Közreműködünk a nemzetiségünkhöz tartozó és migráns gyermekek kulturális értékeinek megőrzésében, ápolásában és társadalmi integrálásában.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében hangsúlyosan kezeljük a családi háttérből adódó családi nevelés kiegészítését, a hátrányok csökkentése érdekében.

Óvodánk **óvó-védő** funkciójának megőrzésében is igyekszünk mindent megtenni, lehetőségeinkhez képest. Ebben az életkorban nagyon fontosnak tartjuk a prevenció szerepét, ezért rendszeresen megszervezzük a szakszolgáltatásokat.

(logopédus, igény szerint pszichológus, Nevelési Tanácsadó)

Óvodánkban **a szociális**, ellátó funkciót a gyermek gondozásával, ellátásával alapozzuk meg. Fontosnak tartjuk az egészséges napirendet, a gyermekek életkorához igazodó étkeztetést, a balesetmentes, megfelelő tárgyi környezetet.

VI.2. Óvodáink sajátos arculatának bemutatása

VI.2.1. Pitypang Óvoda

Hitvallásunk:

" Minden gyermek Egyedi,
és mint ilyen, joga van elvárni
személyisége tiszteletben tartását,
szüksége van arra, hogy a saját
ritmusának megfelelően éljen és pihenjen,
joga, hogy ne legyen mindig tiszta
és tökéletes
joga van hibázni,
szüksége van a feltalálásra és alkotásra,
szüksége van esztétikai érzelmekre,
joga van bármiféle tudás megszerzésére.

/ Freinet/

A "Hatos Óvoda". Óvodánkat városszerte ezen a néven ismerik. A név évtizedekkel ezelőtti örökségünk, amikor még több óvoda működött városunkban, s csak számozással különböztették meg őket egymástól. Ezen kívántunk változtatni, amikor nevet választottunk óvodánknak.

Olyat, ami a gyermekekhez is közel áll, és tükrözi sajátos arculatunkat, a természetvédelmet. Ilyen megfontolások után választottuk a Pitypang Óvoda nevet.

Óvodánk, városunk zöldövezeti részén, családi házas településrészen fekszik, a város úgynevezett "Újtelepén". 1967-ben épült, két foglalkoztató csoporttal, és a hozzá tartozó kiszolgálóhelyiségekkel. A városrészen egyre több család telepedett le. Megnővekedett a férőhelyek iránti igény, ezért 1973-ban egy újabb csoportszoba épült, társadalmi összefogással, a közeli üzem segítségével. (akkori: Gép és Műszeripari Szövetkezet)

A település terjeszkedésével azonban még ez a három csoport is kevésnek bizonyult.

1979-ben további foglalkoztató terem építése vált szükségessé, majd 1980-ban újabb két csoporttal bővültünk. 2004-ben létszámcsökkenés miatt, egy csoportot tornaszobává alakítottunk át, ekkortól 5 csoporttal működött tovább óvodánk.

2014-ben a DDOP-3.1.2-12 Dél-dunántúli Operatív Program keretében a fenntartó sikeresen pályázott az óvoda bővítésére. A megvalósítás során óvodánk teljes egészében felújításra került és egy csoporttal bővült, a városi gyermeklétszám növekedésének köszönhetően.

Az óvoda tárgyi feltételei:

Az épület állapota a nyertes pályázatnak köszönhetően kiváló. Óvodánkban 6 csoportszoba, 1 tornaszoba, 1 fejlesztő szoba, 4 mosdó, öltözők, folyosók, melegítő konyha, tárolók, irodahelységek állnak rendelkezésünkre.

Óvodánk tárgyi felszereltsége jó, melyet folyamatosan bővítünk, korszerűsítünk, minden lehetőséget kihasználva. (költségvetés, pályázatok, szülői segítség, játékonysági rendezvények bevételeiből) Udvarunk tágas, változatos felületeivel, tagolásával lehetőséget biztosít a "bogarászó", és a mozogni kívánó gyermekeknek egyaránt. Növényeink jó alkalmat kínálnak a naponkénti, évszakonkénti megfigyelésekre, munkálkodásra. Udvari játékaink szegényesek, nincsenek jó állapotban. A meglévő játékaink cseréjét pályázatok, alapítványi pénz segítségével próbáljuk újítani, állapotukat fenntartani. Tárgyi feltételeink jók, folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük, minden lehetőséget kihasználva. (költségvetés, pályázati lehetőségek, játékonysági rendezvények stb.) Bútoraink, a helyi programunknak megfelelőek, (mobilak, esztétikusak, célszerűek). Ahhoz, hogy a programunk megvalósításához az optimális eszközrendszert biztosítani tudjuk, továbbra is élünk minden lehetőséggel.

Az óvoda személyi feltételei:

Az óvodánk személyi feltételei megfelelnek a Köznevelési Törvény által előírtaknak.

Minden csoportban felsőfokú végzettségű óvodapedagógus dolgozik, akikre a gyermekszeretet jellemző. Magatartásukat, munkájukat és felkészültségüket az együttgondolkodás és a pedagógiai optimizmus jellemzi. Óvodapedagógusaink elkötelezettek, igényesek és felelősség teljesen végzik munkájukat. Jellemző rájuk, hogy folyamatosan, célirányosan a programunknak megfelelően képzik magukat. Egy csoportunkban német nemzetiségi óvodapedagógus dolgozik, aki a német nemzetiségi célok, feladatokat valósítja meg.

Az óvodai nevelőmunka hatékonyságát, eredményességét közvetlenül segítőink a dajkák, és a pedagógiai asszisztensek. Óvodapedagógusainkkal jó munkakapcsolatban, összhangban dolgoznak, egymás munkáját kiegészítik, segítik.

Óvodánkban gyógytestnevelő, utazó logopédus, gyógypedagógus, folyamatosan foglalkozik az arra rászoruló gyermekeinkkel, és szakmai tanácsokkal is segíti munkánkat.

Két munkaközösség működik óvodánkban, az egyik a pedagógiai, tartalmi munkát segíti közös konzultációkkal, a másik az évek óta jól működő báb munkaközösségünk.

Pitypang Óvoda sajátossága:

Óvodánk a **családokkal** szorosan együttműködve, folyamatos kapcsolattartással kívánjuk céljainkat megvalósítani, hisszük, hogy közös erőfeszítéssel érhetünk el eredményeket. Bevonjuk őket az óvoda életébe, szakmai támogatást adunk a neveléshez.

Tájékozódunk a családok esetleges igényeiről, véleményükről az óvodai neveléssel, az óvodai élettel kapcsolatban, közös programok szervezése (munkadélutánok, programok, nyílt napok, rendezvények, közös kirándulások)

Sajátos arculatunk, hogy kiemelt hangsúlyt helyezünk a környezetvédelemre, a környezettel kapcsolatos látásmód, viselkedéskultúra, és értékrendszer kialakítására, ezért olyan külső és belső környezetet igyekszünk kialakítani, mely céljaink megvalósítását szolgálja. Óvodai programunkban kiemelt hangsúlyt helyezünk **a környezetvédelemre,** a gyermek környezettudatos magatartásának alakítására, az élővilág megismerésére, megszerettetésére.

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve olyan környezettel kapcsolatos látásmód és viselkedéskultúra, értékrendszer kialakítására törekszünk, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben, és az emberi környezetben megmutakozó jóra, szépre.

Tisztelje és becsülje a természetet, és alakuljon ki gyermekeinkben a természettel való harmonikus együttélés, a természetvédő magatartás megalapozása és gyakorlása.

Óvodánk sajátos arculata a környezetvédelem, a környezettel kapcsolatos pozitív szemlélet kialakítása, természetbarát óvoda megteremtése, mert valljuk, hogy természetbarát gyermek, csak természetbarát környezetben nevelődhet. Óvodánk elnyerte a Zöld Óvoda címet. A természettel kapcsolatos ismeretek bővítésére, tapasztalatok szerzésére mikrokörnyezetünkben is alkalmunk van. Udvarunk tágas, sok zöld felülettel, gazdag növényzettel ellátott, gondozott, igazi kis "zöld sziget". Élet közelségével naponta alkalmat ad az évszakonkénti megfigyelésekre, a Fűszerkertünkben munkálkodásra, bogarászásra, gyűjtögetésre. Hagyományosan a Föld napján óvodánk udvarát, virágokkal és virágládákkal ültetjük be. Az időjárási jelenségek megfigyeléséhez óvodánk udvarára hőmérőt, szélkakast, szélforgót, szélirányjelzőt és csapadékmérőt helyeztünk el. A környezetvédelem szempontjából fontosnak tartjuk a szelektív hulladékgyűjtést. A szemetet a gyerekekkel együtt, a szülők bevonásával rendszeresen a kijelölt tárolókban helyezük el. Az udvar félreeső részén komposztálót helyeztünk el, ahová a gyermekek a gyümölcsnap hulladékot, a kertészkedés során összegyűlt anyagokat (fűnyesedék, gallyak, falevelek) helyezik. A csoportszobában zajló tevékenységek és a szabadban folytatott megfigyelések összefonódnak, a szabadtéri tapasztalatokat a tevékenységközpontban elemezzük, rendszerezzük. Sajátos arculatunkat színesíti, hogy óvodánk elnyerte a „Biztonságos Óvoda” címet is. Ennek a programnak a célja, az óvodás korú gyermekek biztonságosabb közlekedésre való felkészítésének elősegítése: az óvodák, óvodapedagógusok szakmai támogatása a közlekedésbiztonsági ismeretek átadásában. Napjainkban a közlekedésre nevelés megjelenik az óvodai nevelésben, így felerősödik az a törekvés, hogy már az alapozó nevelésben kapjon szerepet az életkor specifikus élmények, tapasztalatok, ismeretek feldolgozása mellett a gyakorlati képességek fejlesztése, mint a közlekedési neveltség, a balesetmegelőző és elhárító tevékenység lényeges összetevője. Ez a közlekedéspedagógia olyan tevékenység, amely az életkori sajátosságok és a komplex közlekedési környezet figyelembevételével a gyermek egész személyiségét fejleszti azzal a céllal, hogy önmaguk és mások számára biztonságos gyalogos és járművel történő közlekedésre képessé váljon.

VI.2.2. Selyem Óvoda

Hitvallásunk:

„ A jó óvodában a gyermekek egyéni ütemben és egyéni módon fejlődhetnek, ugyanakkor a közös tapasztalatok, a közös élmények, az együtt megélt események összetartják a csoportot, és a közös hagyományok, szokások mentén tudnak együttműködni, együtt játszani, együtt gondolkodni.”

Tari Annamária

A Selyem óvoda a város központjához közel található. Megfelelő elhelyezkedésének köszönhetően sok lehetőséget kínál a gyermekek számára. Alig pár száz méterre található az óvodától a holt Duna partja, amely egy felszerelt játszótérrel és természeti szépségével, látnivalóival az év minden évszakában igazi élményt nyújtanak a gyermekek számára. A közelben parkok, szántóföldek, erdők találhatóak, amelyek kisebb sétákkal könnyen megközelíthetőek.

A Selyem óvoda jellegzetes nevét, az óvodát építtető gyárról kapta. 1972-ben a Selyemgyár építette az óvodát, amely az akkori lakosság nagy részét foglalkoztatta.

A Selyem óvoda rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, melyek biztosítják a gyermekek egészséges, folyamatos, fejlődését. Az óvodában kettő vegyes életkorú csoport található, Nyuszi, és a Süni csoport. A nevelő, fejlesztő munka kulcs szereplője az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermekek számára. Mind a kettő csoportban két szakképzett óvodapedagógus és egy dajka látja el a mindennapi teendőket, ezen felül ez pedagógiai asszisztens és egy konyhai alkalmazott végez fontos feladatot.

Az óvoda épület szerkezetét tekintve jól kihasznált és komfortos. Óvodánkban a gyermekek számára két mosdóhelyiség található, egy tornaszoba és egy logopédiai foglalkoztató, amely az utazó szakemberek (logopédus, fejlesztőpedagógus) munkáját, illetve a közös mesenézésekben, valamint egyéni foglalkozások során nyújt örömet a gyermekek számára. Rendelkezik az óvoda egy melegítő konyhával, amely a jeles napokhoz kapcsolódó gasztronómiai tapasztalatszerzést biztosítja, otthont ad a közös sütéseknek és főzéseknek.

Az óvoda udvara igazán tágas és hangulatos. Egy saját kialakítású dombocska található, ami a naposabb időkben nagyon jó alkalom a gurulásokra, tél alkalmával pedig a szánkózásban, csúszkálásban nyújt nagy örömet. Az udvar része egy KRESZ pálya, amelyen a biciklizés, rollerezés és motorozásra nyílik lehetőség. Az udvaron ezen kívül található egy babaház, amely a különböző szerepjátékoknak ad helyet, így elmélyült játéktevékenységet biztosítanak kisebbek és nagyobbaknak egyaránt.

Az óvoda sajátos arculata:

Az óvoda sajátos arculata és fő célkitűzése a néphagyományőrzés. A hagyományőrzés érzelmeket kiváltó hatásából fakadóan az érzelmi nevelés mindhárom területet áthatja. A gyerek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése az anyanyelvi neveléstől szintén elválaszthatatlan. A hagyományőrzés érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelemfejlesztés mozgató ereje. Ez vonul át az óvodai élet valamennyi tevékenységformáján, a fejlesztés területein, vagyis áthatja az egész nevelési rendszert. Gazdag élményforrás a gyerek és a felnőtt számára egyaránt, énekelhetnek, táncolhat, mulathatnak, és közbe észrevétlenül felfedezik, megismerik és tovább viszik a régi korokból ránk maradt hagyományokat. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló, örömteli közös tevékenykedés a gyermek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

Az óvoda a néphagyományőrzés és az értékteremtés kezdeményezőjeként újraéleszti a nép, az adott közösség hagyományait, egyben új megvilágításba helyezi a család biztonságát adó szerepét. Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt. A gyermek az együttlétekből a családi, óvodai egymáshoz tartozás örömét élheti át. A családok aktív részvétele során kiderül, minden emberben él a derűs együttlétek, a közös játékok iránti igény.

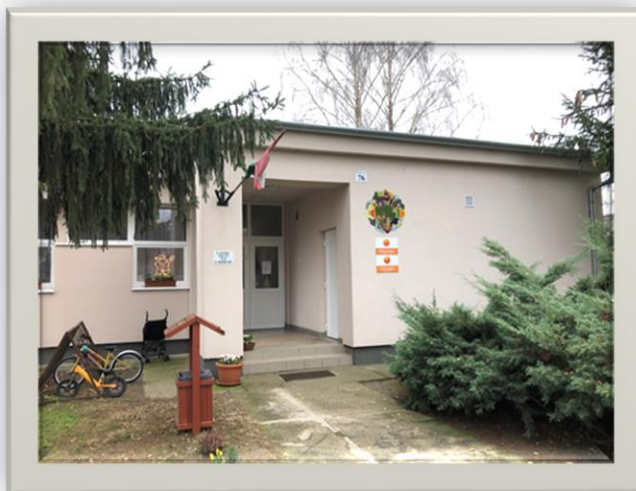
Az óvoda mindennapjaiban fontos szerepet játszik a környezeti nevelés. Az óvoda elnyerte a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettől a Madárbarát óvoda címet. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az állatok iránti szeretet. Így az óvoda udvarán több odút és etetőt helyeztünk ki, amelyekben már több éve cseperednek fel madárfiókák. A téli időszakban pedig gondoskodunk közösen a madarak etetéséről. Így kialakul a gyermekekben az állatok iránti szeretet és a természettudatos magatartás.

Főbb hagyományőrző programok az óvodában:

- Mihály- nap
- Szüreti mulatság
- Lucázás
- Mikulás
- Pásztorjáték

- Karácsony
- Farsang
- Kiszebáb égetése
- Pünkösddőlés

VI.2.3. Aprajafalva Óvoda

Hitvallásunk:

*Soha ne szégyelld, ha máshogy élsz,
Amíg érzed, hogy így többet érsz,
Soha ne szégyelld, legyél önmagad!
Ne félj, álmaid nem kell, hogy megtagadd”
/Mester Tamás/*

Nevünket a játékoság, a gyermeki mesevilág, a szárnyaló fantázia alapján választottuk. A névválasztásban a szülők, a gyermekek és a nevelőtestület közösen döntött. Azóta mindenki szívesen használja.

Óvodánk Tolna város szélén, zöldövezeti, családias településrészen található.

1984-ben épült az Újtelepi városrészen jelentkező férőhelyiránti igények kielégítésére. Mivel az épület eredetileg is óvodai nevelés céljára épült, adottságaink jók, minden igényt kielégítenek.

Óvodánkban három csoport ideális működtetésére van lehetőség. Csoportszobáink megfelelő méretűek, tágasak, világosak. Minden csoportszobához külön öltöző, mosdó tartozik. Rendelkezünk jól felszerelt tornaszobával, logopédiai foglalkoztatónk lehetőséget ad a gyermekek egyéni fejlesztésére.

Sajátosságunk, egyéni arculatunk, hogy kiemelt hangsúlyt fektetünk a környezetvédelemre, a környezet szeretetére, szűkebb és tágabb környezetünk megismerésére, a természet tiszteletére, csodálatára. Rendkívül fontosnak tartjuk a természetvédő emberi tulajdonságok megalapozását, az ezzel kapcsolatos viselkedésmód, szemlélet, értékrend kialakítását.

Minderre módunk van szépen gondozott, udvarunkban is, ahol sok lehetőség adódik minden évszakban a növények, bogarak, a természet változásainak megfigyelésére.

Sajátos arculatunk érdekében, mi a környezeti nevelésre, valamint az egyéni képességfejlesztésre helyezzük a hangsúlyt. Sajátos arculatunkból adódóan, Környezetnevelési Munkaközösség működik óvodánkban.

Személyi feltételeink:

Három vegyes csoportunkban 6 Óvodapedagógus dolgozik, jól felkészültek, szakmailag képzettek, munkájukat pedagógiai asszisztens segíti. Folyamatosan képezik magukat, hogy az elvárásoknak mindenkor meg tudjanak felelni. Pedagógiai céljaink összhangban állnak az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával és az óvodai pedagógiai programjának célrendszerével. Értékközvetítő tevékenységünk tudatos. Együttműködés, altruizmus, (önzetlenség), nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi őket. A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket (cd-lejátszó, számítógép, hangerősítő berendezés) ismerik, kritikusan, céljainak megfelelően használják.

Dajkáink gyermekszeretőek, szakképzettek. Munkájukat tudatosan, nagy törődéssel végzik az óvodapedagógusokkal összhangban.

Tárgyi feltételeink:

Az óvoda épülete folyamatosan karbantartott. Megtalálható benne minden olyan helyiség, amely szükséges ahhoz, hogy megfeleljen a mai kor elvárásainak. Az épület riasztó berendezéssel van ellátva, mely biztonságot ad számunkra. Felelősek vagyunk környezetünk biztonságáért az épületen belül, az udvarban és óvodánk környékén is. Folyamatosan ellenőrizzük, ha kell, javítjuk vagy cseréljük az esetleges balesetveszélyes játékokat, eszközöket.

Foglalkoztató termeink megfelelően felszereltek, bútorzata a gyermekek életkorának megfelelő, melyeket folyamatosan cseréljük, illetve szükség szerint karbantartjuk. Rendelkezünk nevelőtestületi szobával, dolgozói öltözővel, elkülönítő helyiséggel is. Tornaszobánk tágas, jól felszerelt.

Az óvoda udvarának nagysága ideális, kielégíti a gyermekeink mozgásigényét. A szabadban történő tapasztalatszerzést, az egészséges életmódra nevelést, a környezet megismerésére nevelés lehetőségét is folyamatosan biztosítja. Udvari játékaink folyamatos cserére szorulnak, most igen kevés játékkal rendelkezünk, ezáltal a gyermekek udvari mozgásfejlesztése a játékok által korlátozott.

A szülőkkel közösen tartott rendezvények bevételéből, pályázatokból, valamint a költségvetésből folyamatosan bővítjük eszközkészletünket az udvaron és a teremben egyaránt. Fontosnak tartjuk a munkához és a tanuláshoz szükséges eszközök tárának folyamatos bővítését, a különböző fejlesztő játékok beszerzését is.

VI.2.4. Zöldkert Óvoda

Hitvallásunk:

„ A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.
Néhány magasabbra tud repülni, mint mások,
de mindegyik a legjobb tudása szerint repül.
Miért is hasonlítanád össze őket?
Mindegyik más, mindegyik különleges,
mindegyik gyönyörű!”

A MI ÓVODÁNK, Tolna város Mözs településrészén található, egy több mint, 100 évvel ezelőtt épített épületben működik. Egy városi óvoda, mely falusi hangulatát megőrizte. A városrész ezen területén még ma is élnek német nemzetiségi származásúak, akik sajnós a nyelvet már nem beszélik, de nemzetiségekhez kötődő pozitív viszonyuk megvan. Ezen szülők kezdeményezésére indult be óvodánkban 1974-ben a nyelvtanítás, mely hagyományápoló nyelvi neveléssé alakult át.

A MI ÓVODÁNK, két csoportos német nemzetiségi óvoda, gyermekcsoportjaink szerkezete osztatlan, melynek programjában a nyelvi nevelés mellett a hagyományőrzés, a kisebbségi kultúra átörökítése is fontos szerepet játszik. Családias, kisebb létszámú óvoda, mely lehetővé teszi, hogy az egyéni bánásmód, illetve a gyermekek saját fejlődési ütemének megfelelő differenciált fejlesztés megvalósuljon egy személyesebb, meghittebb, szeretetteljes kapcsolatban. Az óvodába lépés első pillanatától – a nevelés szerves részeként – megteremtjük azt a miliőt, amelyben jelen van a hagyományápolás. A gyermekek ismerik az adott nemzetiség jellegzetes ruhadarabjait, alkalmanként használják játéukban (kötény, kalap, bőszoknya). Így a modern világgal ötvözve tovább él a nemzetiségi gyökér, s a mai gyerekek is megismerhetik szépségét, értékét. Fontos értékhordozó az óvodánkban a nemzetiségi néptánc tanítás. Heti rendszerességgel a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva tartjuk a foglalkozásokat. A hosszú évek óta végzett munka során sikerült egy igen

jelentős saját gyűjtésű anyagot összeállítani. Célunk megszerettetni és fenntartani a helyi nemzetiségi szellemi kultúra ezen gyöngyszemeit.

A MI ÓVODÁNK, nagy gondot fordít arra, hogy a szülők és az óvoda kapcsolata sokrétű bizalmon, megértésen alapuló legyen. Egyre több közös programot szervezünk, valósítunk meg, ahol a gyermek és szülő közösen vesz részt, aktív szereplőivé válnak az óvodai életnek. Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítését. Gyakran veszünk részt különböző rendezvényeken, német nemzetiségi táncbemutatókon, ahol a megtanult táncokat, gyermekjátékokat saját településünk pompázatos népviseletében adhatjuk elő.

A MI ÓVODÁNK, olyan hely, ahol ingergazdag környezet biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést. Egy olyan hely, ahol a kisgyermek társra és tudásra egyszerre lel-, és egyben olyan élettérre is, amire valóságosan szüksége van. Növekedésükhöz segítő csendre, tiszta levegőre, tiszta gondolatokra, elegendő területre és szabadságra van szükségük, természetes aktivitásuknak megéléséhez.

VI.2.5. Gesztenyéskert Óvoda

Hitvallásunk:

„Ne kényszerrel oktasd a gyermeket, hanem játszva,
hogy előbb fürkészd ki a hajlamaikat”

(Platon)

Óvodánk a város központjában, szépen felújított, régies, patinás épületben helyezkedik el. Könnyen megközelíthető, parkolóval ellátott helyen található, melynek alsó szintjén az óvoda, emeletén zeneiskola működik.

Intézményünk 3 tágas és világos csoportszobával rendelkezik. Új mosdók, kényelmes öltözőszekrényekkel ellátott öltözők, jól felszerelt tornaszoba, illetve megfelelő, folyamatosan bővülő eszköztár segíti a mindennapi munkát. Új bútorokkal, ízléses és esztétikus tárgyakkal, dekorációkkal törekszünk minél hangulatosabbá, otthonosabbá varázsolni csoportszobáinkat, helyiségeinket. Óvodánk udvara folyamatos korszerűsítés alatt áll, számos játékkal gazdagodik, gumitéglával ellátott balesetmentes felületekkel rendelkezik.

Óvodánk 3 vegyes életkorú csoportjában összesen 75 gyermek fogadását tudjuk biztosítani. Nevelőtestületünk tagjai felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok, van olyan pedagógus aki a német nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit valósítja meg. Kollektívánkban, szakvizsgázott fejlesztő pedagógusok, illetve minősült kollégák is dolgoznak. A mindennapi munka sikeres megvalósítását pedagógiai asszisztens és szakképzett dajkák támogatják, a konyhai teendőket konyhai alkalmazott látja el. Segítő külső szakemberek - gyógytestnevelő, gyógypedagógus és logopédus - heti rendszerességgel látogatnak intézményünkbe.

Mindennapi munkánk során nyitott, bizalmas, szeretetteljes óvodai légkör megvalósítására törekszünk. A gyermekközpontú, a gyermekek igényeit, adottságait és szociális körülményeit figyelembe vevő, a gyermeket értő, érző és elfogadó magatartást tekintjük követendő példának.

Óvodánk fő profilja az egészséges életmódra nevelés, mely áthatja mindennapjainkat, a gondozástól egészen a mozgásigény kielégítéséig. Az egészséges életmód feladatait kiemelten kezeljük, gyermekeink testi-lelki fejlődésének javítása, fejlesztése érdekében. A csoportszobáinkban működő mozgásos tevékenységközpontok lehetőséget biztosítanak a mindennapi mozgás megvalósítására, mozgásfejlesztő játékok alkalmazására, az egyre bővülő, változatos tornaeszközeink felhasználásával. Heti rendszerességgel vitaminnapot is tartunk, a szülők közreműködésével gyümölcsöt, zöldséget, gyógyteákat fogyasztunk.

Óvodánk „Boldog Óvoda”. A Boldogságóra Pedagógiai program keretein belül rendszeresen boldogságórák kerülnek megtartásra, mely segíti és támogatja a gyermekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben. A folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciáikat fejleszt. A boldogságórák célja, hogy vezérfonalat adjon az óvodásoknak, hogy képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint hogy lehetőséget adjon a testi-lelki egészség megtartásához. A program kiemelt témakörei: hála, optimizmus, társas kapcsolatok, jócselekedetek, célok, megküzdési stratégiák, apró örömök, megbocsátás, testmozgás, fenntartható boldogság.

Hagyományos programjaink, sikeres rendezvényeink az egész tanév során, a lejegyzett célok mentén valósulnak meg. Minden ősszel egy hetes „egészséghetet” szervezünk. A családokkal való kapcsolattartás fontosságát hangsúlyozva, a szülők bevonásával, különböző testi és lelki egészséget szolgáló programok, kirándulások lebonyolításával. Az egészségnevelő feladatok megfelelő kiteljesedése érdekében, a Duna - part adta lehetőségeket minden évszakban igyekszünk kihasználni. Az élményszerzés során törekszünk a mozgás megszerettetésére, illetve a mozgásigény kielégítésére, a gyermekek testedzésére.

A tágabb környezetünk megismerése érdekében, a tavaszi időszakban célozzuk meg kerékpártúránk, emellett kirándulásaink szervezését, hol egész családok képviseltetik magukat.

Jó kapcsolatot ápolunk a Szülői Közösséggel, akiknek szerepe a rendezvényeink szervezésében is megvalósul. Fontosnak tartjuk az együttműködést, rendszeres kapcsolattartást a speciális

szolgáltató intézményekkel (Családsegítő központ, Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességeket Vizsgáló), önkormányzattal, iskolákkal.

VII. Tárgyi feltételek, Eszközrendszer

Intézményünk a Wosinsky Mór Óvoda öt óvodája területileg optimálisan helyezkedik el a városban, így arányosan biztosítani tudjuk az óvodáskorú gyermekek ellátását.

Óvodáink épületei szép képet mutatnak, négy óvodánk, felújításon esett át, az elmúlt 6 évben. Intézményeinkben általában nagy zöld területek vannak. Az óvodák udvari játékainak igen nagy része elavult, nem felel meg az előírásoknak. Ezek cseréjét alapítványi, pénzekből, a fenntartó hozzájárulásával és pályázati forrásokból igyekszünk megoldani. Mindegyik telephely törekszik minél több mozgásfejlesztő játékkal színesíteni, az óvodájuk udvarát és a tornaszobáját.

A csoportszobák bútorzata, felszereltsége jó.

Célunk, hogy minden lehetőséget megragadva szükség szerint cseréljük az óvodákban a bútorokat, kiegészítő eszközöket, esztétikus, a Pedagógiai Programunkhoz igazodó célirányosan megtervezett bútorokra, eszközökre.

Elsődleges szempontunk, hogy jól szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, lehetővé tegyék a gyermekek játékigényének, és mozgásigényének kielégítését. **Célunk továbbá, hogy a gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.**

Csoportszobáinkban igyekszünk körbevenni a gyermekeket, a harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal.

Az Óvoda helyi programjának megvalósítása valamennyiünk felelőssége.

Feltétele egy olyan gazdag eszközkészlet megléte, amit akár váltogatni, cserélgetni lehet, hogy a gyermekek érdeklődését ébren tartsuk, hogy folyamatosan új, és új kihívások elé kerüljenek. Az eszközállomány elemzésekor ki kell emelni az óvónők által készített eszközöket, melyek az egyéni fejlesztés során igen fontos szerepet kapnak.

Óvodapedagógusaink kreatívak, folyamatosan készítik a személyiségfejlesztést, a nevelő-oktató munkát segítő eszközöket.

Valljuk, hogy a szegényes eszközkészlet az óvodában gátja a fejlődésnek, ezért valamennyi óvoda törekedett az elmúlt években a tárgyi feltételek, az eszközkészletek bővítésére. Így mára elmondhatjuk, hogy valamennyi telephelyünk igen jól felszerelt fejlesztő eszközökkel, játékokkal.

A tárgyi feltételek hiányos volta nem jelenthet korlátokat az óvodák helyi programjának megvalósításában, ezért célirányosan a korszerű tartalomhoz alakítjuk, fejlesztjük a feltételeket is. Elmondhatjuk tehát, hogy támogató szervezeti és tanulási kultúra jellemzi az óvodát.

OVIKRÉTA

Az ovikréta rendszer 2024. szeptember 1-től került bevezetésre intézményünkben. Célja, hogy a gyermekekkel és az alkalmazottakkal kapcsolatos adminisztratív feladatokhoz informatikai támogatást nyújtson oly módon, hogy intézményünk fenntartója számára és igénybevevői számára is biztosítsa a fontos információk megtekintésének lehetőségét.

- Gyermekek és gondviselőik, alkalmazottak adatainak rögzítésére, áttekintésére.
- Felvételi és mulasztási napló – jelenléti ív naprakész nyilvántartására, napló generálása a jelenléti ívből.
- Csoportnapló – óvodai tevékenységek, események rögzítésére, dokumentumok csatolására. A csoport története egyben, egy helyen látható és kezelhető.
- Gyermek fejlődésének nyomonkövetése – egy gyermek története egyben, egy helyen látható és kezelhető.
- Óvodai beiratkozás – felvételi döntések, határozatok, Felvételi előjegyzési napló generálására.
- Törzskönyv elektronikus elkészítésére.
- TÉR adminisztrációs feladatok elvégzésére

Az informatikai eszközök ehhez beszerzésre kerültek, és 2025.márciusától Intézményünk minden csoportjában biztosított.

VIII. Az Intézmény Személyi feltételei

Helyi nevelési programunk megvalósításában kulcsszereplők az óvodapedagógusok, és minden dolgozó, aki az intézményegységben dolgozik.

A Wosinsky Mór Óvoda személyi feltételei megfelelnek a Köznevelési Törvényben előírt feltételeknek, a pedagógusok végzettsége, képzettsége a nevelő-oktató munka feltételeinek, az intézmény céljainak. A pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a szakértelem, az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap.

Pedagógusaink az oviKréta felületén 2024. szeptember 1-től egyéni Teljesítmény Értékelési Rendszerben (TÉR) rögzítik céljaikat, valamint megvalósulásukról szóló reflexióikat.

A vezetők felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira.

A telephelyeken a nevelőmunkát a teljes nyitvatartási időben, a nevelés egész időtartamában óvodapedagógusok végzik, akik modellt, mintát jelentenek a gyermekeink számára. Személyiségük elfogadó, segítő, támogató attitűdön alapszik.

Nevelőtestületünk tagjai kivétel nélkül képesített óvodapedagógusok. Valamennyien jól felkészültek, akikre jellemző az optimizmus, a mindig megújulni akarás és tudás, a gyermekek és a szülők iránti megbecsülés, tisztelet. Belső igényük, hogy szakmai, pedagógiai ismereteiket folyamatosan bővítsék, korszerűsítsék.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodáikban nemzetiségi képesítésű óvodapedagógusok dolgoznak. **A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóink lehetőséget teremtenek ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.**

A *sajátos nevelési igényű* gyermekeink fejlesztéséhez is biztosítjuk a feltételeket, rendelkezünk 1 gyógypedagógussal, valamint a Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI) szakembereinek bevonásával látjuk el a feladatokat.

Helyi nevelési programunk megvalósítása alapos szakmai képzettséget, az ismeretek újabb, és újabb bővítését, szemléletmódunk formálását igényli. Óvodapedagógusaink folyamatosan tanulnak, az évek során nagyon sokan, és sokféle képzésben vettünk, és veszünk részt.

Óvodáink törekednek *sajátos arculatuk* kialakítására, figyelembe véve a helyi sajátosságokat, hagyományokat, az elvárásokat, ezért óvodapedagógusaink ez irányban is képezik magukat.

Az Intézményben munkaközösségek működnek.

A munkaközösségek feladata: célirányos pedagógiai megfigyelések végzése, feltáró elemző munka, módszertani eljárások kidolgozása, ajánlása a nevelőtestületnek, közös konzultációkkal, tapasztalatcserékkel segíteni a nevelőtestületek munkáját.

Programunk eredményes megvalósításában azonban nemcsak az óvodapedagógusok szerepe jelentős, hanem az óvodai pedagógiai munkát segítő pedagógiai asszisztenseké, és a *dajkáké* is. Ezért kívánatos, hogy a pedagógiai munkát közvetlenül befolyásoló, abban aktívan résztvevő óvodai segítők is korszerű ismeretekkel, szakképesítéssel rendelkezzenek.

Az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek és a dajkák munkakapcsolata jó, egymás munkáját segítik, kiegészítik.

Az Intézmény személyi feltételei jók, de a pedagógushiány már nálunk is érzékelhető. Dolgozóink magas szintű szakmai tudással rendelkeznek, nyitottak, érdeklődők, vállalkozó kedvűek. Képesek arra, hogy a program által megkívánt szemléletmódot elsajátítsák, a korábban megszerzett szakmai műveltségüket célirányosan bővítsék.

„Minél többet tud valaki, annál több a tudnivalója.

A tudással egyenes arányban nő a nem tudás, vagy inkább: annak tudása, hogy még mi mindent nem tudunk.”

(Friedrich Schlegel)

IX. Az Intézmény Szakmai Dokumentumai, Egymásra épülésük

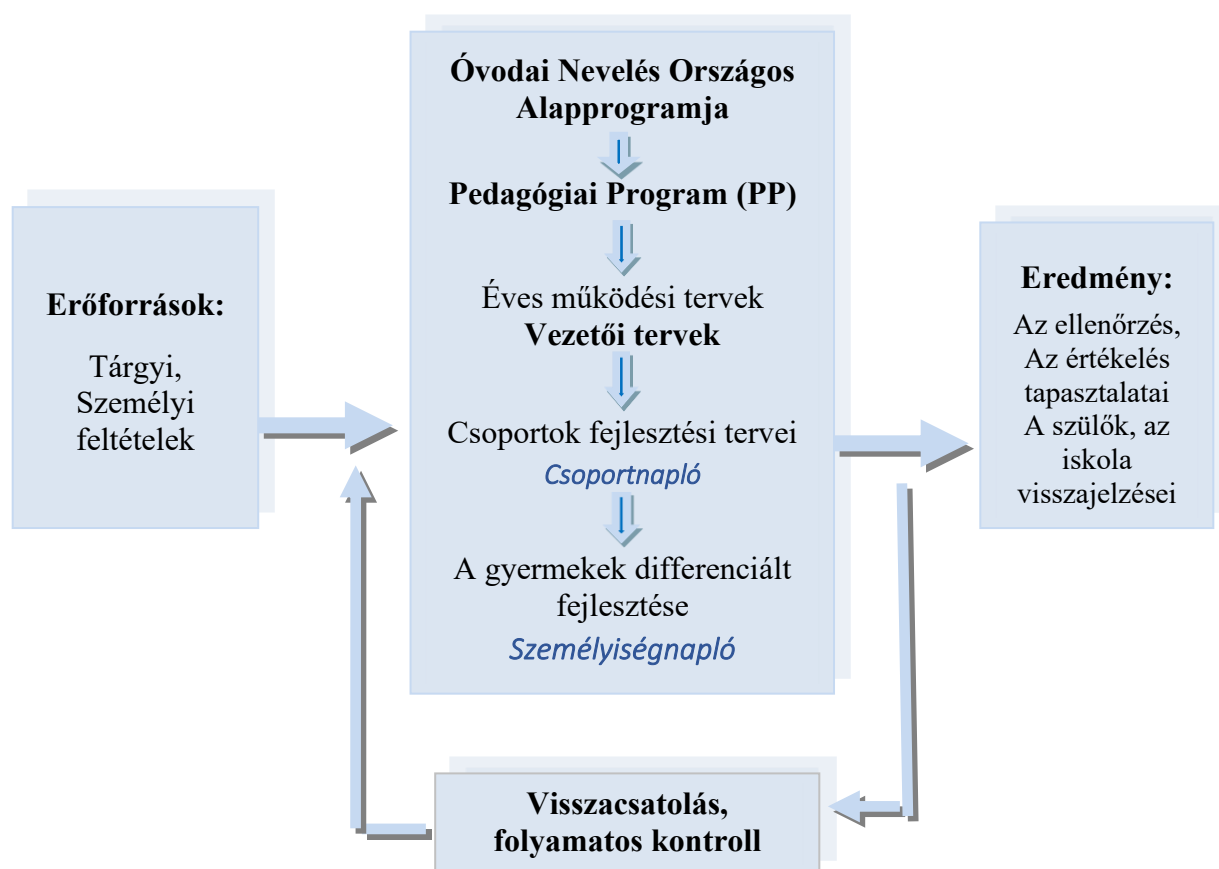
IX.1. Tervezés, dokumentáció

Az intézmény vezetése irányítja az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak koherens kialakítását. A stratégiai és operatív dokumentumokban megfogalmazott célok, feladatok – a csoport, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek adottságait figyelembe véve – megjelennek óvodapedagógusaink tervező munkájában és annak ütemezésében.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják (Ovi Kréta). Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az operatív tervezés a stratégiai célok hatékony megvalósulását szolgálja, és a dokumentumokban nyomon követhető.

Minden nevelési év tervezésekor megtörténik az intézmény tevékenységeinek terveinek ütemezése, ami az éves munkatervben és más fejlesztési, intézkedési tervekben rögzítésre is kerül. Az nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik. A tervek nyilvánossága biztosított.

Az óvodai alapidokumentumok egymásra épülése elengedhetetlen feltétele a jó tervezőmunkának:

A tervezés a távlati, egységes célokból indul ki, (*távlati terv* – HPP). Ezt követik a *szakaszos tervek*, melyek mindig összhangban kell, hogy legyenek.

- ✓ az igazgatói ,
- ✓ a telephely vezetői munkaterv,
- ✓ valamint az egyes óvodai csoportok fejlesztési terve, a csoportnaplóban.

Ezekben a dokumentumokban, a célok lebontása időintervallumra, életkori, egyéni sajátosságokra, vagyis a közvetlen feladatok tervszerű megoldásai fogalmazódnak meg. (mit, mikor, hogyan, milyen módszerekkel) Az intézmény éves terveinek (éves munkaterv, munkaközösségi tervek, a pedagógiai munka, tervezési dokumentumai stb.) gyakorlati megvalósítása a pedagógusok, a munkaközösségek bevonásával történik, a gyermekek teljesítményének értékelése a törvényi előírások, a pedagógiai programban megfogalmazottak alapján egyedi és fejlesztésközpontú.

Az intézmény vezetése szamon kéri a gyermeki fejlődési ütemét, teljesítmények pontos ismeretét, feldolgozását és nyomon követését is. A fejlesztésben érintett gyermekek esetében az értékelést a szakvélemény előírásainak megfelelően végezzük.

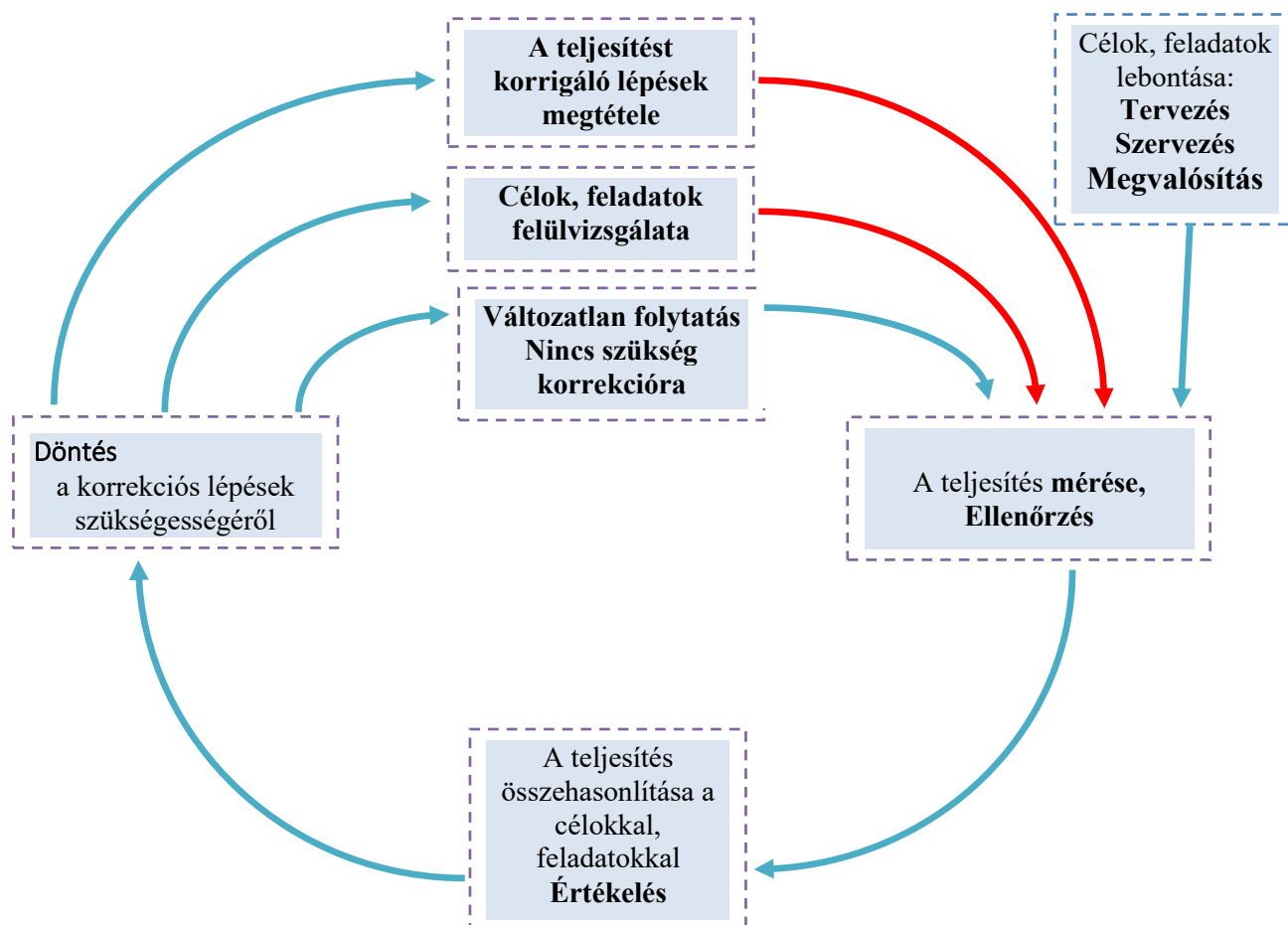
A gyermekekre vonatkozó fontos információkat, - az egyes gyermekek személyes és szociális készségeit, képességeit, képességeik fejlődéséről, aktuális állapotukról, - az Ovi Kréta gyermek fejlődésének nyomonkövetése részben digitálisan rögzítjük.

A csoportnaplóban a tervezés során mindezeket figyelembe kell venni, hiszen az esetleges problémák számunkra feladatot, tennivalót jelentenek. A teljes pedagógiai folyamat követhető a tevékenységi tervekben, a csoportnaplókban, valamint a gyermeki produktumokban. A tervekben jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók. A pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben foglaltaknak, az esetleges eltérések indokoltak.

A tervezésben hangsúlyos, nélkülözhetetlen a nevelőtestületek egységes **célképe**, a logikus, egységes tervezés érdekében az egy csoportban dolgozók **együttműködése**.

Ellenőrzés, értékelés:

Az ellenőrzés, értékelés alapját a pontosan meghatározott célok, feladatok adják.

A tervszerű, tudatos ellenőrzés, értékelés célja mindig a pedagógiai munka segítése. Motiváló erejű, és a visszacsatolásra, a munka javítására, a szükséges korrekciókra ad iránymutatást. Az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak elkészítése, módosítása során megtörténik az ellenőrzések során feltárt információk felhasználása.

Munkánk kiindulási pontja az óvoda *Pedagógiai Programja (PP)*, az abban megfogalmazott **célok, feladatok**, hiszen ennek alapján **tervezzük** az adott időszakra, korcsoportra és egyénre szabott nevelési-**szervezési** feladatainkat, majd azt a gyakorlatban **megvalósítjuk**.

Ehhez viszonyítva **ellenőrizzük, mérjük** a teljesítés mértékét, az ellenőrzések során született eredményeket elemezzük, majd **értékelünk**, összehasonlítjuk a teljesítést a kitűzött célokkal, feladatokkal. Az értékelés tények és adatok alapján tervezetten és objektíven történik.

Ha a tervezett feladatok, célok teljesültek, nincs tennivalónk

Abban az esetben, ha nem vagyunk elégedettek az eredménnyel, megvizsgáljuk annak okait, és döntünk az esetleges korrekcióról. (célok, feladatok nem megfelelőek, esetenként túl sokat akarunk, nem jók a módszereink, nincsenek meg a feltételeink, eszközeink, szervezési problémák vannak stb.)

A nevelési és tanulási eredményességről szóló információk alapján felülvizsgáljuk a stratégiai és operatív terveinket, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására. A problémák megoldására alkalmas módszereket, jó gyakorlatokat gyűjtjük, segítő belső (ötletek, egyéni erősségek) és külső erőforrások (például pályázati lehetőségek) és szakmai támogatások feltérképezése és bevonása természetes gyakorlata az intézménynek.

Az ellenőrzés, értékelés tehát egy összegzése eddigi munkánknak, ugyanakkor kiindulási alap, iránymutató a továbbiakban. Segítségforrás, megerősítés, vagy újabb korrekcióra ad lehetőséget a célok elérése érdekében.

Az ellenőrzés, értékelés kiterjed:

- A működési feladatok megvalósítására,
- A munkarend, fegyelem, szabályzatok, utasítások betartására,
- Az óvodai pedagógiai munka ellenőrzésére.

Az óvodai pedagógiai munka legfontosabb ellenőrzési területei:

- ✓ A pedagógiai munka ellenőrzése, elemzése, értékelése.
- ✓ Az óvodák írásos dokumentumainak folyamatos ellenőrzése
- ✓ A nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése

Az óvodák **pedagógiai munkájáért**, annak ellenőrzéséért elsősorban az Igazgató, valamint a telephely vezetői felelősek. Feladataikat Szervezeti és Működési Szabályzat mellékleteként szereplő munkaköri leírások tartalmazzák.

Az ellenőrzés a tanév folyamán előre tervezetten, ütemezetten történik, (éves terv), az év végén a beszámolóban összegző, elemző értékelés készül, mi valósult meg a tervezetthez képest.

Az ellenőrzés folyamán ügyelni kell arra, hogy:

- az ellenőrzés, értékelés objektív legyen, mely alaposságot, körültekintést igényel
- az ellenőrzésnél elsődleges a megfogalmazott elvek, célok, feladatok számonkérése
- az ellenőrzés, értékelés során az önálló munka, a módszertani szabadság biztosítása, megkötések, csak a gyermekek érdekében teszünk.
- az ellenőrzés során nagyon fontos a pozitív megerősítés is.

A pedagógiai munka ellenőrzése a pedagógiai gyakorlat szintjén, valamint a rábízott gyermekek fejlettségének ellenőrzésével történik. (felmérések)

A nevelési-oktatási munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére mérési rendszer működik, mely a személyiségnapló része. (közös alapelvek és követelmények) Az intézményben a gyermeki teljesítményeket folyamatosan követjük, dokumentáljuk, elemezzük, és az egyes évek értékelési eredményeit összekapcsoljuk, szükség esetén fejlesztési tervet készítünk. A dokumentumok, elemzések, alapján történik az egyénre szabott értékelés, amely a személyiség naplóiban nyomon követhető.

A gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolunk szüleinek/gondviselőjének, valamint az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában a gyermeknek. (dicséret, buzdítás stb.)

Az óvodák **írásos dokumentumainak** folyamatos ellenőrzése:

A pedagógiai munka tervezése, gyermekeink egyéni megfigyelései, az egyénre szabott, differenciált nevelési, fejlesztési módszerek, eljárások folyamatos, tudatos, tervszerű írásbeliséget feltételeznek. Csak így lehetséges, hogy a folyamatok célirányosan egymásra épüljenek, ugyanakkor csak ilyen módon biztosítható a rugalmas alkalmazkodás a gyermekek fejlődési üteméhez, igazodás a spontán nevelési helyzetekhez.

A tervezés nem megmásíthatatlan, hanem az aktuális feladatok, élethelyzetek, a gyermekek egyéni igényei, fejlődési ütemei, tapasztalatai befolyásolhatják, esetleges korrekciókra adnak lehetőséget. Az ellenőrzés arra terjed ki, hogy ezek a tervek mennyire jól szolgálják a célt, a Pedagógiai Programban megfogalmazott feladatok megvalósulását.

Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol, és mindenkor érvényesülnie kell.

Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket, miben, milyen módon kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest, a leghatékosabban fejlődjön.

Nagyon fontos tehát a gyermekek folyamatos megismerése, megfigyelése, a csoportnapló mellett a személyiségnaplók naprakész vezetése, mert az abban rögzített információk számunkra a tervező munkánkhoz fontos információval bírnak.

Ellenőrző munkánk során azonban mindig vissza kell csatolni a kiindulási ponthoz, az óvodák **Pedagógiai Programjához**, az abban megfogalmazott **célokhoz, feladatokhoz**.

Fontos, hogy az, és kizárólag az valósuljon meg a helyi programból, amit abban megfogalmaztunk, sem több, sem kevesebb.

A pedagógiai munka feltételeinek ellenőrzése: A helyi program megvalósításához alapvetően szükséges tárgyi feltételeket folyamatosan bővítjük, alakítjuk, mely a továbbiakban is feladatunk.

Minden ember jogos elvárása igényes munkájának értékelése, ami csak az **ellenőrzés** útján, és eredményeként valósulhat meg. Csak az ellenőrzés tapasztalatai adnak lehetőséget a jó munka objektív elismerésére, kiemelésére, esetlegesen a szükséges segítségnyújtásra.

Az ellenőrző, értékelő munkának azonban mindig tényszerűnek, segítő szándékúnak, igazságosnak, motiváló hatásúnak kel lennie, feladatát így tudja teljesíteni. Az egymás iránti tisztelet, tolerancia, bizalom, megbecsülés elengedhetetlen a közös munka során.

„ Egy intézményben nem elegendő, ha az egyének tevékenykednek benne.

Ettől még mozaikra hullhat szét a munka,

**s bármilyen színesek, csiszoltak is az egyes mozaikok,
értékessé úgy válnak, ha egységes képpé illeszkednek.”**

(Kerékgyártó Imre)

X. Pedagógiai Programunk Stratégiái, Céljai

Intézményi Programunk megalkotását helyzetelemzés, előkészítő munkák előzték meg. Eredményeink, felméréseink összesítése alapján készítettük el óvodánk intézményi szintű egységes helyi pedagógiai programját, ennek stratégiáját az alábbi táblázatban összefoglalt szempontok határozták meg:

STRATÉGIA	
Cél:	Helyzet meghatározás:
• Intézményi szintű egységes helyi pedagógiai program elkészítése. • Törvényességi, és egyéb elvárásoknak való megfelelés: - Köznevelési Törvény - Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja - Igénybevevők elvárásai (szülők) - Fenntartó elvárásai • Saját arculatok megtartása, megjelenítése • Mit szeretnénk és hogyan	• Mivel foglalkozunk? (a 3-7 éves korú gyermekek nevelésével, fejlesztésével) • Szociokulturális háttér elemzése • Erőforrás elemzés: - tárgyi - személyi - gazdasági - környezeti • Milyen adottságaink vannak?

Programunk megvalósításában a szülői nevelés alapjaira építünk. A szülők a legfőbb támogatóink, csak velük együttműködve képzelhető el az óvodai nevelőmunka.

Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtást a család igényeihez illesztjük.

Az együttműködés kívánatos a nevelőmunka hatékonysága szempontjából is.

A jó óvoda-szülő kapcsolat erősíti a gyermekek fejlődését, elősegíti a nevelőmunka eredményességét, kontroll az óvodapedagógusok számára, mely optimális esetben sikerélményhez, megerősítéshez juttatja őket.

A szülők felől is megfogalmazódott az igény, miszerint jobban részt kívánnak venni az óvoda életében, folyamatos, korrekt tájékoztatást igényelnek, új kötetlenebb találkozási formákat. Mindez egybecsengett a mi elképzeléseinkkel is. Az igények tehát mindkét oldalról megfogalmazódtak, a helyi program megalkotásánál egy nyitott óvoda igénye körvonalazódott.

X.2. Mit szeretnénk, és hogyan?

Nevelési gyakorlatunk alapja a gyermekszerepet, gyermekközpontú, családi, nyugodt, harmonikus, egymásra figyelő, az egyént, annak pozitív tulajdonságait erősítő óvodai élet.

Az óvodai nevelés során a gyermek életkori sajátosságai mellett kiemelten kezeljük **az egyéni eltéréseket**, azt, hogy minden gyermek más és más. A feltételek megteremtésével biztosítjuk számukra, hogy a maguk megfelelő ütemében fejlődhessenek, a folyamatos tapasztalatszerzés, az együttes tevékenységek, a közös élmények során.

A **játékra**, mint a gyermek alapvető tevékenységi formájára alapozva szervezzük a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket. Hangsúlyozzuk, hogy a játék, **a szabad játék** az óvodai élet középpontja, ezen keresztül valósul meg óvodai fejlesztésünk, **sajátos tevékenységrendszerben**.

Pitypang és az Aprajafalva óvodában hangsúlyosan kezeljük a **környezeti, és környezetvédelemmel** kapcsolatos szemlélet, látásmód és műveltség tartalom kialakítását, a környezethez, a tájhoz, az emberekhez való pozitív érzelmi viszony kialakítását.

Gesztenyész kert Óvodában az **egészséges életmód** feladatait hangsúlyosan kezeljük, gyermekeink testi-lelki fejlődésének javítása, fejlesztése érdekében.

Selyem Óvodában a helyi, néphagyomány őrző program eszköztárával fejlesztjük gyermekeinket.

Zöldkert Óvodánk német nemzetiségi óvoda, melyben a hagyományápoló nyelvi nevelést kezeljük hangsúlyosan. A német nyelv elsajátítása a Pitypang és a Gesztenyész kert Óvodában is megjelenik. Nekik fő feladatuk, hogy az idegen nyelvi nevelést összehangolják a sajátos arculatukkal.

A **családokkal** szorosan együttműködve, folyamatos kapcsolattartással kívánjuk céljainkat megvalósítani, hisszük, hogy közös erőfeszítéssel érhetünk el eredményeket. **(nyitott óvoda)** Változó világunk, a gyermekeinket érintő negatív hatások miatt nagyon fontosnak tartjuk gyermekeink óvását, védelmét, ehhez minden eszközt igénybe kívánunk venni, és mi magunk is mindent megteszünk gyermekeink egészséges fejlődése érdekében.

Intézményi szintű helyi programunk alapjául a **Lépésről-Lépésre** óvodafejlesztő programot választottuk. A Gesztenyész kert és a Pitypang Óvodában, már 1999-óta ez a rendszer alapján egy jól működő nevelési gyakorlat alakult ki. A nevelőtestület tagjainak jó része meg is ismert az önértékelések által, közel áll nevelőtestületünkhöz, személyiségünkhöz.

X.2. Nevelési Programunk Célja

Pedagógiai Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Gyermekek központú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Városunkban egy élménygazdag környezetben, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok biztosításával segítjük elő a személyiségdimenziók harmonikus fejlesztését, elfogadva az egyedit, a másságot, a különbözőséget.

Kiemelten alapozzuk meg a következő személyiségértékeket, tulajdonságokat:

- gyermekek kulcskompetenciáinak fejlesztését
- a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét
- személyiség autonómiáját, pozitív énképét,
- saját szükségletek kifejezésének képességét,
- érzelmi gazdagságot, a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránti érzékenységet,
- a kulturált magatartás szokásait,
- a különbözőségek tiszteletét, tolerálását, a társakkal való együttműködést,
- tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását,
- a migráns gyermekek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét,

XI. Pedagógiai Programunk Konceptiói, Specifikumai

A személyiségfejlesztő folyamat bipolaritásából eredően egyszerre: **individualizáló és szocializáló**. Másságot, az egyéni különbségeket toleráló fejlesztés, mely nem zárja ki az együttélésre, együttes tevékenységekre, együttműködésre való felkészítést, melyet a legjobban működő család sem tud biztosítani.

E két folyamat egyensúlyának megteremtésére törekszünk, mert az egyén fejlődése nem választható szét az őt körülvevő társak fejlődésétől, hiszen óvodai csoportban él. Programunkban a személyiségfejlesztés alapelve: **individuálizálva szocializálás**, a fejlesztési stratégia metodikája: a **differenciálás**.

A nevelés során a differenciálás megfelelő módját és formáját választjuk, a tanultak gyakorlati alkalmazásához folyamatos teret biztosítunk. A különleges bánásmódot igénylő gyerekek fejlesztéséhez megfelelő és változatos módszereket alkalmazunk.

Elfogadjuk, hogy a gyermekek hibázhatnak, téveszthetnek, ezeket a fejlődési folyamat részeként kezeljük, és az egyéni megértést segítő módon reagáljuk le.

A társas együttélés, a közös tevékenységek megkívánják a következő személyiségtulajdonságok hangsúlyosabb megalapozását:

- másokat toleráló magatartás,
- együttérzés, segítőkészség,
- megértés, azonosulás,
- alkalmazkodás
- az egyéni szükségletek felismerése és az érvényesítését
- szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása.

Óvodai nevelésünkben sajátos tevékenységrendszeren keresztül közvetítjük az életkornak, az aktualitásoknak a környezetnek megfelelő műveltségtartalmakat, mely nem tagolódik a hagyományos foglalkozási ágakra, a feldolgozás módja az **integráció, komplexitás**.

Az integráció egy vezérfonal mentén, sokoldalú megközelítéssel és sokirányú képességfejlesztéssel történő feldolgozást jelent. A fejlesztendő képességek egymáshoz kapcsolódóan jelennek meg, a változatos eszközök, és tevékenységformák, témák, az óvodapedagógus és a gyermekek által kezdeményezett cselekvések biztosításával.

Óvodapedagógusaink feladata átgondoltan, tervszerűen megszervezni a gyermekek környezetét, amelyben a legkülönbébb tapasztalatokat szerezhetik meg.

A műveltségtartalom nagyobb blokkjai:

- A **testi fejlődést** elősegítő mozgásformák, makró és mikro-mozgások, és az egészséges életmód szokásainak kialakítása.
- A beszélt nyelv fejlesztését szolgáló **irodalom, nyelvi fejlesztés**, és az írott nyelv iránti érdeklődés megalapozása
- A **természetismeret, környezetvédelem** alapjai, (egyéni arculatunk), környezetünk, az anyagi világ megismerése, a környezetkultúra megszerettetése
- A **társadalmi és kulturális** értékek megismerése, a társas kapcsolatokra vonatkozó értékek, hazához való viszony, humanista magatartás, a munkához való viszony, az én-érték, énkép alakítása
- **matematikai, logikai** műveletek végzésének megalapozása: számolás, mérés, összehasonlítás, felsorolás, sorbarendezés, osztályozás stb.
- A művészetek köre: **ének-zene, vizuális**, tárgykultúra elemei.

XI.1. Individualizálás

Óvodai programunkban a család és az óvoda szocializáló szerepét egyéniség megalapozását, kialakulását támogatjuk. Az óvodáskor végére jutnak el gyermekeink az önérvényesítéstől az együttműködésig. Az individualizáló nevelésnél figyelembe vesszük mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal.

A fejlődés részben a természet munkája, másrészt a nevelés, a fejlesztés eredménye.

Gyermekeink általános emberi képességeinek kialakulásához is megfelelő környezeti hatásokra van szükség: együttlétekre, személyközi kapcsolatokra melyek közben

szocializálnak. Az **individualizáló** neveléssel, amely az egyén erősségeire épít, egyszerre erősítjük az egyediséget, és ösztönzünk az együttműködésre, támogatva a gyermekek **szocializációját**. E két dimenzió egymástól elválaszthatatlan. (individualizálva szocializál)

Az **individualizálás** áthatja az egész óvodai életet, annak minden tevékenységét. Az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődésbeli különbségek vannak. Ez megnyilvánulhat:

- eltérő biológiai szükségleteikben,
- a mozgásigényükben
- adottságaikban, tapasztalataikban
- a szociabilitásban
- az érdeklődésben,
- egyéni élményeikben,
- az énképben, a tanulás stílusában,
- a kontaktuskeresésben stb.

Programunk megvalósítása során az individualizálás, elveit a következőképpen alkalmazzuk:

- ✚ Pedagógiai, módszertani kultúránk kiterjed a személyes és a szociális képességek fejlesztésre
- ✚ Az óvodába lépéstől kezdve elkezdődik a folyamat, melynek során feltárjuk a gyermek személyiségének sajátosságait, erősségeit, gyenge pontjait, megfigyeléseinket regisztráljuk a személyiségnaplókban, majd a tapasztalatok számbavétele alapján következik az egyéni fejlesztés érvényesítése.
- ✚ Mindenkor figyelembe vesszük a gyermekek eltérő testi, lelki szükségleteit.
- ✚ Nagyon fontosnak tartjuk a személyi kontaktust az egész óvodai élet során, a tevékenységekben, a gyermekekkel való beszélgetésekben egyaránt.
- ✚ A terem elrendezésével biztosítjuk a szeparáció lehetőségeit. (esetleges félrevonulás igénye)
- ✚ Megfelelő tárolókkal biztosítjuk a személyességet, a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak, játékainak tárolását. (" ez az enyém ")
- ✚ A gyermekeinkkel kapcsolatos információkat mindig bizalmasan kezeljük.

Az individualizálás lehetőségeit **a játékban** is kihasználjuk:

Az óvodai élet kezdeti szakaszában gyermekeink játszótársa a felnőtt, aki igény szerint segítheti az esetlegesen elakadó játékot. Nagyon fontos a személyes kontaktus, mely serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására, a társakkal való együttműködésre. A **szabad játékban** tudjuk a legjobban megfigyelni gyermekeinket. Ebben a tevékenységformában adják a legtöbb jelzést személyiségükről, valamint ez az a szocializációs tér, melyben a kortárskapcsolatok alakulnak.

Feladatunk tehát:

- ✓ Hogy gyermekeinknek naponta biztosítsuk a szabad játékhoz szükséges időt.
- ✓ Folyamatosan figyeljük a gyermekek jelzéseit, viselkedését, az információkat értékeljük.
- ✓ Megteremtjük az egyéni érdeklődésüknek megfelelő játékfeltételeket, támogatjuk az egyéni elképzeléseket.
- ✓ A játékhelyzetekben adódó konfliktusok esetében bevonjuk őket a megoldásba, a szabályok megalkotásába.
- ✓ A játék során lehetőségünk nyílik az egyénekre irányuló kommunikációra, a gyermekek érzelmi kötődésének erősítésére, formálására.
- ✓ A társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekeknek közvetlen segítséget adunk együttjátszással, a neki megfelelő játék biztosításával.

A **csoportszobai feltételek** megteremtésében is érvényesítjük a személyiségközpontú szemléletünket. Gyermeink társas kapcsolatainak kialakulásához, az érzelmi kötődéshez időre van szükségük. Kezdetben nagyon fontosak számára azok a tárgyak, amelyek otthonához kötik. A későbbiekben is tiszteletben tartjuk szuverenitásukat, személyiségüket.

- A tevékenységközpontokban megjelenhetnek egyéni érdeklődésüknek megfelelő személyes tárgyaik, eszközeik.
- Úgy tagoljuk a csoportszobai teret, hogy a tevékenységközpontokban lehetősége legyen akár 2-3 gyermeknek az elmélyült, együttes tevékenységre.

Az individualizálásra törekvő pedagógiai szemléletünk nagyobb teret enged meg a gyermekek önállóságának, de természetesen **nem hagyjuk magukra őket**.

Az együttműködésre kész, személyre szóló pedagógiai hatásokat támogató figyelem, és segítségnyújtás biztonságát jelenti az *óvodapedagógus* személye, attitűdje, készenléti állapota. Valljuk, hogy a szabályokat közösen alkotó, meleg-korlátozó óvodapedagógus az igazi nevelő.

- Óvodapedagógusaink személyisége, minden megnyilvánulása érzelmi biztonságot, szeretetet, megértést sugároz a gyermekeink felé.
- Olyan mintát adunk a gyermekeinknek az eltérések tolerálásában is, hogy ők is fogadják el a nehezen beilleszkedő, szocializálódó, vagy nagyobb hátrányokat hordozó gyermekeket.
- Óvodapedagógusaink személyisége, mintája, erős érzelmi kötődés alapján jelentős szerepet tölt be az énkép formálásában, melyet befolyásolnak még a társak megnyilvánulásai, jelzései is.
- A szeretetteljes légkörben nemcsak pozitív énképe erősödik, hanem nyitottabb lesz társai iránt is, könnyebben beilleszkedik.

- Nagyon fontosnak tartjuk még mindezen túl a pedagógiai optimizmust a kommunikációban, metakommunikációban, a személyes élményeket, érzéseket, gondolatokat feltáró beszélgetéseket.

XI.2. Szocializáció

Óvodáskorban a gyermekeink magatartásában, megnyilvánulásaikban, tevékenységeikben meghatározó szerepet töltenek be az *érzelmek*, átszövik életüket, és sajátos motivációs tényezőként alakítják viselkedésüket.

A magasabb rendű érzelmek tapasztalataik során alakulnak ki. Meghatározó fejlődésükben a szülők szerepe, és az óvodapedagógusaink mintája, akik hangsúlyaikkal, gesztusaikkal, mimikájukkal is kifejezik érzelmeiket.

Programunkban a sajátos **tevékenységközpont-rendszer** az a színtér, ahol a gyermekek kapcsolatba kerülhetnek egymással. A szocializáció biztosítását, az érzelmi biztonságot, a pozitív érzelmek fejlődését a következő elvek érvényesítésével valósítjuk meg:

- Élethelyzetekben, szituációkban érzelmeket kiváltó hatásokkal, a minden gyermek felé áradó szeretetteljes elfogadással és megértéssel.
- Az érzelmeket kifejező gyermeki megnyilvánulások támogatásával, az érzelmeket átélő empátikus felnőtt magatartás-mintájával.
- A művészetek eszközeivel.

A **szocializáció** szempontjából nagy jelentősége van a szabad játéktevékenységnek, melyben a feltételeket, szabályokat, normákat a gyermekeink, és az óvodapedagógusaink **közösen** alakítják.

Kulcskérdés programunk megvalósításában, hogy mennyire tudjuk engedni, és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit, hol vannak az **ésszerű korlátok**, amin túl már a gyermekek nem teljeshetnek ki határok nélkül, mert alapvetően sértik a mellette élő többiek, a csoport érdekeit. Az óvodapedagógusaink attitűdjei ebben a kérdésben is mintát jelentenek számukra, amelyeket átvesznek, utánoznak. Ha azt látják, hogy a felnőtt érzékeny a **tiszteletre, udvariasságra**, a másokkal való érintkezés módjára, akkor ezeket a magatartásformákat tudattalanul átveszik.

Az óvodai nevelésünkben az értékorientált közösségi nevelés szellemében fontosnak tartjuk a szabályok felállítását, hiszen valamennyien bizonyos **normák, szabályok, korlátok** között élünk mindennapjainkban is.

Gyermekeink az óvodába lépéskor olyan elvárásokkal találkoznak, amelyek teljesítése **elengedhetetlen** a közösségben élés, tevékenykedés szempontjából, és ezek bizony eltérnek az eddig számukra megszokottaktól. A mi feladatunk ezeket a gyermekekkel elfogadtatni, megszerettetni. Ha a gyermekeink tudják mi a jó, mi a helyes, mit várhatnak el a többiektől, ezek tudatosulása növeli a komfortérzetüket, biztonságukat. Feladatunk, bevonni a nagyobb gyermekeket a szabályok kialakításába, ha kell, velük együtt újabb szabályok megfogalmazásába. E szabályokat **nem öncélúan** alkotjuk, hanem azért, hogy gyermekeink fokozatosan eljussanak odáig, hogy tudatosan bánjanak az önfegyelem eszközével.

A szabályok kialakításakor mindig a **megoldandó problémát** helyezzük a középpontba, nem a problémát okozó gyermeket.

Hogyan alkalmazzuk ezeket a szabályokat?

- + Arra törekszünk, hogy mindig legyen világos a gyermekek előtt, mi az, ami megengedhető, mi az, ami nemkívánatos a csoportközösségben.
- + Tudatosan alkalmazzuk a konfliktus megelőzés módszereit, például a pozitív példák megerősítését, közös szabályalakítást, következetességet
- + A szabályokat mindig megindokoljuk, utalva a várható reakcióra a szabályszegővel szemben.
- + A megkövetelt, és elfogadható magatartást illetően mindig következetesek vagyunk.
- + A felmerülő konfliktusokat, azok okait felismerjük, értelmezzük és hatékonyan kezeljük.
- + A gyermekeket a kompromisszumos megoldásra neveljük.
- + A követelmények növekedésével fokozatosan (életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve) bővítjük a szabályok körét, melyet mindig megindokolunk.
- + Ha már megtanulják, megértik és betartják a szabályokat, hagyjuk ezek működését, egymás szabályozását.
- + Keressük azon tulajdonságait, amik alapján szeretetre méltó, segítsük, és ne megtoroljuk a magatartását.
- + Lehetőleg pozitív módon közvetítsük a szabályokat, éljük át a gyermek helyzetét.

Programunk megvalósításában, a szocializáció támogatásában fontos feladataink még:

- ✓ Gyermkeink társas kapcsolatainak folyamatosan megfigyelése, és alakítása.
(magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítése)
- ✓ Közös élményeink forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok körének bővítése.
- ✓ Csoportélet hagyományainak alakítása, ápolása a szülők, gyermekek elképzelései alapján.
- ✓ Mikrocsoportos tevékenységek körének bővítése, a felajánlott, és szervezett keretekben.
- ✓ Társas, és szabályjátékok körének bővítése a gyermekeink közreműködésével.
- ✓ Környezethez, tájhoz, kultúrához való kötődés, az általános emberi értékek megbecsülése.
- ✓ A gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek megszervezése, a családdal, a társakkal közösen, (születésnap). Figyelemmel kísérjük a gyermekeinket érintő családi eseményeket is.
- ✓ A jeles napok, szimbolikus, nemzeti ünnepeink hagyományait is megteremtjük az óvodában.
- ✓ Ügyelünk arra, hogy a mindennapi tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságait is fejlesszük: együttérzés, önzetlenség, tolerancia.
- ✓ A konfliktusokat, azok megbeszélését demokratikus légkörben tesszük.

- ✓ A gyermekek által elvállalt feladatokban az akadályok leküzdésére motiválunk, ösztönözzük őket a megkezdett tevékenységek befejezésére.
- ✓ Pozitívan értékelünk egyéni igényekhez, szükségletekhez, a fejlettségükhöz igazodva.
- ✓ A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értéke a hazaszeretet és a szülőföldhöz, családhoz való kötődés megalapozása.

A **szocializációt, a csoportélet kohézióját** jól szolgálják programunkban azok az eszközök, felszerelések, tablók, táblák, melyeken láthatóvá, szemléletessé tesszük a gyermekeink és a társak felé irányuló törődés jeleit, egymás iránti érdeklődés, empátia és tolerancia ébrentartását.

- **Információs tábla**, amely minden telephelyünkön más és más tartalommal és formában jelenik meg /amelyeken megjelentetjük fényképét, jelét, nevének kezdőbetűit, életkorát, családképét, melyet ő maga készít, stb/
- **Felelősök táblája, Évszakok, napszakok, időjárás, születésnapos** és még más egyéb funkciótáblák , minden telephelyünkön eltérő: mely a mások iránti felelősséget, a kötelességtudatot erősíti

Hasonló szerepet töltenek be a gyakori spontán beszélgetések, és a rendszeresen szervezett **"beszélgetőkörök"**, melyek a gyermeki élmények, az aktuális események, hangulatok, érzések, gondolatok egymással való megosztását, az összetartozás érzését, és tudatát szolgálják.

XI.3. Differenciálás

Programunkban tehát a személyiségfejlesztés alapelve az **individuuálva szocializálás**, a fejlesztés stratégiai metodikája a mindezt megvalósító **differenciálás**, mely egyfajta szemléletmód, metodikai eljárás, szervezeti keretek variációja, a tevékenységek munkaformáinak variációja, a tartalom feldolgozásának módja (mélysége, terjedelme)

A gyermekek egy-egy területen észlelt eltéréseinek, fejlődésbeli különbségeinek átgondolásával, minden folyamatban, minden helyzetben, minden tevékenységben biztosítjuk a differenciálást.

Mindehhez azonban fontosnak tartjuk a következő feltételek teljesülését:

- ✚ Gyermekeink egyénenkénti megismerését, mikre képes, melyek a gyenge pontjai, erősségei. Mndezeket a személyiségnaplóban rögzítjük, mely a fejlettség, és a fejlesztési feladatok regisztrálására szolgál.
- ✚ A gyermekek folyamatos megfigyelését a tevékenységekben is.
- ✚ A gyermekek produktumainak elemzését, (gyermekmunkák stb.), verbális megnyilvánulások megfigyelését, (mesedramatizálás, társalgás).
- ✚ A gyermekek élményvilágának, tapasztalati körének és információinak megismerését
- ✚ A gyermekek érdeklődési körének, temperamentumának megismerését.
- ✚ A kedvenc időtöltését, játékának megismerését.

- ✚ Mindezek ismeretében szervezzük a közös élményeket, tervezzük, szervezzük az eszközök bővítését, gazdagítását, alakítjuk a teret a játékban, a tevékenységközpontokban.
- ✚ Megismerve a gyermekek eltérő érdeklődését célzottan biztosítjuk az eszközöket.
- ✚ A családi szerepjátékokban az eszközökkel, szerepekkel differenciálunk.
- ✚ Az építőtevékenységekben az eszközök méretével, szín, formagazdagságával differenciálunk
- ✚ A manipulációs tevékenységek központjában az egyéni fejlesztést szolgáló eszközökkel, játékokkal differenciálunk. (érzékelésfejlesztő, figyelemkoncentrációt, finommotorikát fejlesztő eszközök, egyéb társasjátékok stb.)
- ✚ A természetismereti központban, mely helyet ad a sokféle gyűjteménynek, anyagnak, kísérletnek - kiegészülve a természetben végzett megfigyelésekkel - a megfigyelés mélységével, módjával, a megbeszélés minőségével differenciálunk.

A differenciálás tehát az óvodapedagógusaink szakszerű, pontos gyermekismeretét tudatos munkáját feltételezi!

XII. A tevékenységközpontok rendszere, A szabad játék és a felajánlott tevékenységek kerete

XII.1. A hét tevékenységközpont

Óvodánk tanulásértelmezése:

Óvodánkra a támogató szervezeti és tanulási kultúra jellemző. Munkánk során a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeljük.

Tanulásra akkor kerül sor, amikor a gyermeket az a törekvés vezérli, hogy az őt körülvevő világot megértse, a fejlettségi szintjének megfelelő konkrét cselekvések, tevékenységeken keresztül. A gyermek felfedez, vagy mi fedeztetjük fel vele a dolgokat, így tanul. Mindehhez nekünk felnőtteknek kell biztosítani az élményt, tapasztalatokat, eszközöket.

Feladatunk:

- a feltételek biztosítása,
- a felismerések, próbálkozások és a mintakövetés támogatása,
- a tapasztalatok rendezése, kiegészítése,
- az érdeklődés ébrentartása.
- különböző problémahelyzetek biztosításával a problémamegoldó önálló gondolkodás fejlődésének elősegítése
- az alkalmazott módszereinkkel a tanulás-tanítás eredményességének segítése

Nagyon fontos, hogy a fejlesztő tevékenységformák megfeleljenek a gyermekek aktuális szükségleteinek, ezért ismernünk kell az életkori sajátosságokat, érdeklődésbeli, tapasztalatbeli, tudásbeli eltéréseiket.

A spontán tapasztalatszerzés, tevékenység legfontosabb színterének **a játékot** tartjuk, melynek naponta biztosítjuk a zavartalan lehetőségét.

Szabad játékot, melyben korlátokat azok a szabályok jelentenek, amiket a gyermekek kulturált magatartása, a szocializáció érdekében alakítunk ki, a nagyobb gyermekekkel közösen.

A játékot a megismerés természetes tevékenységformájának tekintjük, mely ebben az életkorban a leghatékonyabban fejleszti a személyiséget.

A játék maga is spontán tanulási folyamat, a tanulás maga is spontán játék.

Programunkban a sajátos **tevékenységközpont-rendszer** integrálja a spontán és célirányos tanulást.

Óvodaképünkre jellemző a szeretetteljes légkör, a gyermekek óvása, az okos szeretet, együttérzés, segítőkészség, toleráns magatartás, élményekkel teli mindennapok. Ezek támogatását kívánja meg az óvoda dolgozóitól.

Mindez nem zárja ki a pontos egyértelmű követelményeket, a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének működtetését.

Programunk tevékenységközpontú szemléletének legfőbb megnyilvánulása az a sajátos **tevékenységközpont-rendszer**, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiségfejlődésben meghatározó tevékenységformákat, azaz **a játékot, a tanulást, a munkajellegű tevékenységeket**. Itt biztosítjuk a mikrocsoportokra tagolódást, a kisebb létszámú csoportok létrejöttét.

A tevékenységközpontok rendszere:

1. **Családi, szituációs és szerepjáték központ**
2. **Építőjáték, barkácsolás, konstruálás központja**
3. **Manipulációs tevékenységközpont**
4. **A külső világ, a környezet megismerésének központja**
5. **Mesélés, verselés, ének-zenei tevékenységek központja**
6. **Művészeti tevékenységek központja (rajzolás, mintázás, kézimunka)**
7. **Speciális tevékenységközpont**

A tevékenységközpontok helye viszonylag állandó, nagysága, berendezése, felszerelése mindig a benne folyó tevékenység jellegétől függ. **A hét tevékenységközpont kialakításánál tartunk szem előtt a helyi adottságokat (csoportszobák nagysága, elrendezése).** A munkasarkok kialakításánál, a tér berendezésénél figyelembe vesszük a következőket:

- Mindig legyen elegendő **hely** a szabad játékhoz, a különböző játékfajtákhoz, egyéb tevékenységekhez, (mozgásos szabályjátékok, énekes játékok), a spontán szabad mozgáshoz, az étkezéshez, és az esetleges elkülönüléshez. Mindezt mobil bútorokkal, könnyen mozgatható térelválasztókkal tesszük meg, így a terem igény szerint átalakítható.
- Ügyelünk arra, hogy legyen lehetőség a csoportban a változó szükségletek kielégítésére, életkori összetételtől, érdeklődéstől, fejlettségtől, aktuális élményektől függően.
- A fejlettebb gyermekeknek legyen lehetőségük képességeiknek megfelelően tevékenykedni:

"A madarak nem járnak lépcsőn" (Freinet)

- A lassabban haladóknak is lehetőségük legyen arra, hogy önmagukhoz mérten fejlődjenek.
- A tevékenységközpontok kialakításánál fontosnak tartjuk, hogy a tevékenységek világosan különüljenek el egymástól, a bútorzat segítse a biztonságos mozgást, tájékozódást, legyen lehetőség az egyéni, a mikro és a nagycsoportos tevékenységek végzésére is.

- Fontosnak tarjuk, hogy a matematikai, természettudományos ismeretekhez szükséges eszközök rendelkezésre álljanak, az anyagok, az eszközök csoportosítása logikus legyen.
- A csendes, és zajos tevékenységi központokat elkülönítjük.
- Az elkülönítéshez alacsony bútorokat használunk, melyek rendelkeznek tároló felülettel, de lehetővé teszik az átláthatóságot.
- Mivel a gyermekek hosszú órákat töltenek az óvodában, a csoportokban biztosítunk számukra nyugodt, meleg kis kuckókat.
- Biztosítjuk a gyermekek személyes tárgyainak tárolási lehetőségét, kosarakkal, fiókokkal. (elkészült, vagy folytatandó munka stb.)
- A használatban lévő anyagokat elkészült munkákat, funkciótáblákat, dekorációkat mindig szemmagasságban helyezzük el.
- A tevékenységközpontokban olyan anyagokat, eszközöket használunk, ami megfelel a gyermekek fejlettségi szintjének, a mennyiséget fokozatosan bővítjük.
- Célunk, hogy az egyes központokban látni lehessen, éppen milyen témával foglalkozunk.
- Mindig olyan témát dolgozunk fel, ami a gyermekeinket tevékenységre motiválja.
- Lehetővé tesszük az önálló alkotómunkát, saját belső vágyuk, és az együtt alkotott korlátok szabályozzák önkifejezési formájukat.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Programunk egyik alappillére a tevékenységbe ágyazott tanulás, ennek érdekében alakítottuk ki a 7 tevékenység központot is. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógusaink a tanulást biztosító feltételek megteremtése során építenek a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

XII.1.1 Családi, szituációs és szerepjáték központ

Ez a tevékenységközpont, mely helyet ad gyermekeink családi, és egyéb szerepjátékainak, a munkajellegű tevékenységeknek.

Ez az a központ, ahol a gyermekeink kipróbálhatják, felfedezhetik, újra élik a valóságot, utánozzák a felnőtteket, és egymás tevékenységeit, viselkedését.

Együttműködnek, átélnek a többiekkel együtt a közös tevékenység, a közös munka örömeit.

Ez a tevékenységközpont a teljes személyiség fejlődését biztosítja:

- fejleszt a szociális kapcsolataikat,
- viselkedésformáikat,
- biztosítja a tapasztalatszerzést,
- bővíti ismereteiket,
- hozzájárul értelmi fejlődésükhöz,
- fejlődik mozgásuk összerendezettsége,
- szárnyalhat képzeletük,
- fejlődik kreativitásuk.

Bizonyosfajta tanulási helyzetet él meg, "mintha igazából lenne" alapon, eszközöket helyettesít be, szituációkat old meg.

Fontos, hogy ez a központ családi, az otthonukhoz hasonló legyen.

A konyhában a munkajellegű tevékenységek során nagyon sok ismeretre, az eszközök használatára vonatkozó jártasságokra, készségekre tesznek szert gyermekeink.

A sikerhez odafigyelünk a felszerelésre is, tudatos válogatással rendezzük be, praktikus, jól funkcionáló, balesetmentes, könnyen tisztítható eszközökkel, és edényekkel.

A babaszoba is ebben a tevékenységközpontban kap helyet, mely meghitt zúg, s többek között az anya-gyermek kapcsolat újra élését is elősegíti. Az együttjátszás szocializál, mely a gyengéd, türelmes, empátikus tulajdonságok, viselkedésformák megalapozását segíti elő.

Ebben a központban kaphatnak helyet az ünnepi köszöntés kellékei (személyes ünnepek, évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, vendégeskedés stb.), melyeket a gyermekek a szülőkkel és az óvónőkkel együtt készítenek. Mindezek a tevékenységi lehetőségek formálják gyermekeink értékrendjét is, hiszen más szemmel nézik a felnőttek munkáját, ha részük lehet benne.

Ebben a tevékenységközpontban játszhatnak a gyermekeink szituációs és szerepjátékokat is. Óvodapedagógusaink a játék minőségi és mennyiségi kereteit határozzák meg, valamint megteremtik a feltételeket: élményt, helyet, eszközöket, teret engedve az egyéni élményeknek, elképzeléseknek. (ruhák jelmezek, fejdíszek, stb.)

A játék közben gyarapodik szókincsük, beszédképességük, egymáshoz való alkalmazkodásuk (szerepek elosztása), empátiás készségük. Ezek a szerepjátékok jól tükrözik azt, hogy gyermekeink hogyan fogják fel a felnőtt világot, az általuk választott szerepekből pedagógusok következtetéseket vonhatnak le megfigyeléseik során.

A szerepjáték igen sokféle lehet, a felnőttek, gyermekek életének minden területéről meríthetünk ötleteket. A spontaneitás mellett azonban meg kell hogy jelenjen a témaválasztásban a tervszerűség, a tudatos pedagógus munka, mely a gyermekeink sokoldalú fejlődését szolgálja.

Gazdagíthatjuk a témákat érdekes, színes könyvekkel, intézmények, létesítmények látogatásával az ismeretek bővítése céljából. (áruház, piac, pékség, tűzoltóság, orvos, gyógyszertár stb.)

Érdekes embereket hívhatunk meg azzal a céllal, hogy gyermekeink a beszélgetés során megismerhessék egy szakma, egy foglalkozás lényegét, hogy meghallgathassák különleges élményeiket. Felnőttek támogatásával, a helyes módszerek alkalmazásával a szituációs és szerepjáték eredményeként fejlődik gyermekeink gondolatvilága, nyelvi kifejezőmódja, önbizalma, együttműködési készsége, és önfegyelme.

XII.1.2. Építőjáték. barkácsolás, konstruálás központja

Az építőjáték szinte minden gyermekünk számára vonzó, főleg a fiúknak, de a lányokat is ösztönözzük erre a tevékenységi formára, mert nagyon alkalmas gyermekeink ötleteinek megvalósítására, kreativitásuk fejlesztésére, fizikai megtapasztalásokra.

Az építőelemekkel való tevékenység során gyermekeink számtalan ismeretre tehetnek szert, megismerhetik a különféle anyagok fizikai tulajdonságait, statikai tapasztalatokhoz jutnak, fejlődik formaérzékük. Az együttes játék segíti a szocializációt, a rakosgatással fejlődik motoros képessége, s miközben elképzeléseit, gondolatait a társakkal megbeszéli, gazdagodik szókincsé, fejlődik akarata. Az eszközök elhelyezése külön polcokon, tárolókban történik.

Természetesen ez a tevékenységi központ is mobilizálható, az igényeknek megfelelően átalakítható.

XII.1.3. Manipulációs tevékenységközpont

Ebben a tevékenységközpontban biztosítunk helyet a társasjátékoknak, és az értelemfejlesztő szabályjátékoknak.

Elrendezésénél ügyelünk arra, hogy jól körülhatárolt legyen, sok polccal, tároló felülettel, valamint megállapítunk egy ésszerű létszámot a konfliktusok elkerülése miatt.

Az egyéni fejlesztés hatékony eszközeként alkalmazzuk a szabályjátékokat, térbeli eszközöket, társasjátékokat. A kész játékok is alkalmasak a matematikai és logikai készségek fejlesztésére, de saját magunk is készítünk eszközöket, fejlesztő játékokat a gyermekekkel együtt. (dominók, puzzle, társasjáték, stb.)

A játékokat az egyéni fejlettséghez igazítjuk, ezért jól szolgálja a részképességek fejlesztését.

A játékok, az eszközök köre igény szerint bővíthető, alakítható, aktualizálható.

XII.1.4. A külső világ a környezet megismerésének központja

Óvodánk nevelési gyakorlatában nagy hangsúlyt kap a természetvédelem, a természet tevékeny megismerése, a természeti környezetben való tájékozódás, a természettel való harmonikus együttélés, a természetvédő magatartás megalapozása és gyakorlása. Gyermekeinknek a természetet, az élet csodáit gyakran, és sokféle módon kell szemléltetnünk, mert az érzellemmel teli felismerések, az egyéni és együttes élmények segítik a kapcsolatok alakulását, az emberi lét, a természet csodáinak felismerését.

Céljaink megvalósulása érdekében:

- ✚ Környezetismereti témáinkat, azok feldolgozásának módját kibővítjük az egyéni és csoportos élmények, gyermekeink érdeklődésének, kíváncsiságának figyelembevételével.
- ✚ Amit csak lehet, azt a maga természetes környezetében, folyamatosan, a változások figyelemmel kíséréseivel mutatunk be (kirándulások távolabbi és közeli helyekre). A közvetlen tapasztalatszerzési alkalmakat (pl.: időjárás, öltözködés, a természet változása) naponta kihasználjuk mikrokörnyezetünkben.
- ✚ A természettudományos sarokban is nagyon fontos, hogy biztosítsuk a megfelelő feltételeket a tapasztalatszerzésekre, megfigyelésekre, kísérletezésekre, ismereteink rendszerezésére. Mindehhez megfelelő tároló helyek kellenek, a helyi adottságoknak megfelelően polcok, edények, táblák, olyan elhelyezésben, hogy az a gyermekek számára mindenkor elérhető legyen.
- ✚ A folyamatos megfigyelések regisztrálására táblákat használunk, telephelyeként eltérő lehet (időjárás, évszak, napszak, hőmérséklet stb.), melyeket a gyermekeink működtetnek óvodapedagógusok közreműködésével.
- ✚ Itt kapnak helyet növényeink, gyűjteményeink, "kincseink" (levelek, termések, kavicsok, gally, fakéreg stb.), az úgynevezett tematikus táblók, albumok, amit a feldolgozott témák alapján a gyermekek készítenek el az óvodapedagógusaink segítségével.
- ✚ Ebben a tevékenységközpontban helyezzük el azokat az eszközöket, melyek a természettel kapcsolatos ismeretszerzést megkönnyítik. Az eszközök bővítésénél mindenkor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait.

A természettel kapcsolatos ismeretek bővítésére, tapasztalatok szerzésére mikrokörnyezetünkben is alkalmunk van. Udvaraink tágasak, sok zöld területtel, gazdag növényzettel, gondozott, igazi kis "zöld sziget", élet közelségével naponta alkalmat ad az évszakonkénti megfigyelésre, munkálkodásra, bogarászásra, gyűjtögetésre.

A természet, az időjárás, kulcseleme a szabadtéri tevékenységeknek, minden évszak, minden időjárás izgalmas, hiszen rengeteg jelenséget figyelhetünk meg, mely érzékszerveik fejlődését is elősegíti. A madáretető folyamatos feltöltése, a gondoskodás a madarokról a gyermekek érzelmi fejlődéséhez járul hozzá, a virágok megcsodálása esztétikai érzékük, érzékszerveik fejlődését segíti elő.

A környezetvédelem szempontjából fontosnak tartjuk a szelektív hulladékgyűjtést, a gyerekekkel együtt, rendszeresen a kijelölt tárolókban helyezzük el a szelektív hulladékot.

A csoportszobában zajló tevékenységek és a szabadban folytatott megfigyelések összefonódnak, a szabadtéri tapasztalatokat a tevékenységközpontban elemezzük, rendszerezük.

Mindez hozzájárul gyermekeink intellektuális fejlődéséhez, a természeti jelenségek közötti összefüggések megértéséhez, és tudatosulásához, majd annak felismeréséhez, hogy a természetet óvni, védeni kell.

XII.1.5. Mesélés, verselés, ének-zenei tevékenységközpont

Ezt a tevékenységközpontot a csoportszobának olyan részén helyezzük el, ahol elegendő tér áll rendelkezésre. Bensőséges, nyugalmas légkört teremtünk puha meleg felületekkel, szőnyeggel, párnákkal. A mozgástérre az énekes körjátékokhoz is szükség van.

Ebben a tevékenységközpontban is a gyermekek számára hozzáférhető magasságban, tárlópolcokon biztosítjuk az **eszközök** elhelyezését:

- ✚ Meséskönyvek (kész, és a gyermekek által készített, vagy hozott könyvek), melyeket úgy helyezünk el, hogy a fedőlapról a gyermekek azonnal fel tudják ismerni. Az "én meséskönyvem".
- ✚ A bábok és a bábozás kellékei, a dramatizáláshoz eszközök, paraván, díszletek, jelmezek is ebben a tevékenységközpontban kapnak helyet, melyek segítenek a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat megélni.
- ✚ Itt helyezzük el a gépi zenehallgatás kellékeit: cd lejátszót, cd-ket, DVD-et, és az óvoda életéről készült videó felvételeket.
- ✚ Ebben a térben tároljuk és használjuk hangszereinket.
- ✚ Mivel ez a tevékenységközpont a népi dalos játékok színtere is, a szükséges tárgyi kellékeket is itt helyezzük el, hogy bármikor használható legyen.
- ✚ Szükségesnek tartjuk a mesehallgatás, a beszélgetések intimitásához a puha, meleg ülőpárnák biztosítását.

Ebben a tevékenységközpontban a legfontosabbnak tartjuk a tevékenységek **érzelemre** ható élményét, örömet, intimitásánál, otthonosságánál fogva alkalmas az időnkénti beszélgetésekre, az úgynevezett "beszélgetőkör" helyének biztosítására. A beszélgetőkör helye azonban nemcsak a csoportszobában lehet. Lényege, hogy ezek a közös, kötetlen beszélgetés percek az óvodában, amikor mindenki elmondhatja a számára fontos élményeket, információkat. Alkalmas hétköznapi események megbeszélésére, egy-egy ünnepnap, születésnap, karácsony stb. közös előkészítésére, önálló mese kitalálására és elmondására, közös élmények felelevenítésére, és még megannyi feladat megoldására.

Ügyelünk arra, hogy lehetőleg mindenki szót kapjon, bátorítjuk a félénkebbeket, kicsit türelemre intjük a mások rovására beszélni akarókat. (türelem, tolerancia, önfegyelem kialakítása).

A hosszabb, fordulatossabb szabad szövegek, mesék, képmagyarázatok, élménybeszámolók azonban nem születnek maguktól. Kitartó óvodapedagógusi munkával, nagy odafigyeléssel, **lépésről-lépésre** érhetők el.

XII.1.6. Művészeti tevékenységek központja (rajzolás, mintázás, kézimunka)

Ennek a tevékenységközpontnak olyan helyet teremtünk a csoportszobában, hogy távolabb legyen a mozgásos, hangosabb terektől, nyugodt körülményeket biztosítunk az "alkotáshoz". Vonzó, önkifejezésre ösztönző gazdag eszközkészletet biztosítunk, melyek a nap bármely szakában elérhetőek. Itt helyezzük el a gyermekek munkáit, művészeti albumokat.

Az asztalokat úgy helyezzük el, hogy kisebb csoportok kialakulását segítse elő, így nyugodt körülmények között alkothatnak.

- ✚ Támogatjuk tehát a gyermekek spontán alkotó tevékenységeit a nap bármely szakában.
- ✚ Biztosítjuk a rajzoláshoz, festéshez, nyomdázáshoz, hajtogatáshoz, nyíráshoz, ragasztáshoz stb. a megfelelő anyagokat, és eszközöket.
- ✚ Arra törekszünk, hogy gyermekeinknek minél többféle anyag álljon rendelkezésére, ezek felhasználásával különböző technikákat ismertetünk meg velük.
- ✚ Megismertetjük velük a különböző kézműves tevékenységeket.
- ✚ Ebben a tevékenységközpontban kiegészítő játékokat is készítünk, maketteket, társas és szabályjátékokat, bábokat, álarcokat, jelmezeket különféle technikával.

Óvodapedagógusaink átgondoltan, a gyermekek alapos ismeretében készítik elő a tevékenységekhez szükséges eszközöket, mert azok már önmagukban is differenciálnak. A tevékenységi lehetőségeik közül mindig azt választhatják gyermekeink, amelyik megfelel képességeiknek, amelyik a legalkalmasabb érzéseik, gondolataik megvalósítására.

Az óvodapedagógusaink előtérbe helyezik a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladatuknak tekintik az új megoldások keresését, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelést. Az Aprajafalva és a Pitypang óvodában ez igen hangsúlyosan megjelenik a mindennapok során, mivel sajátos arculatuk a környezettudatos gondolkodás kialakítása.

Az önkéntes tevékenység segítségével fejlődik ábrázolókéességük, képalkotásuk, díszítő munkájuk egyre tökéletesebbé, esztétikusabbá válik. Egyénre szabott módon és ütemben fejlődik finommotorikájuk is.

XII.1.7. Speciális tevékenységközpont

XII.1.7.1. Terepasztali játékok, gyűjtemények, modellezések központja (Pitypang és Aprajafalva Óvoda)

Óvodai nevelésünk sajátossága, hogy kiemelt hangsúlyt fektetünk a környezetvédelemre, a környezet szeretetére, szűkebb és tágabb környezetünk megismerésére, a természet tisztületére, csodálatára. Fontosnak tartjuk a természetvédő emberi tulajdonságok megalapozását, az ezzel kapcsolatos viselkedésmód, szemlélet, értékrend kialakítását.

- ✚ Mert valljuk, hogy természetbarát gyermek, csak természetbarát környezetben nevelődhet.

- ✚ A természettel kapcsolatos ismeretek bővítésére, tapasztalatok szerzésére mikrokörnyezetünkben is alkalmunk van.
- ✚ A csoportszobában zajló tevékenységek és a szabadban folytatott megfigyelések összefonódnak, a szabadtéri tapasztalatokat a speciális tevékenységközpontban elemezzük, rendszerezzük.

Az évszakok és sajátos arculatához illeszkedő jeles napok adják a feldolgozandó témakörök keretét. Lehetőség szerint a témakörnek megfelelő szakembert hívunk a hiteles ismeretközvetítés céljából.

Mindezzel az a célunk, hogy a gyermekek kerüljenek közelebb a természet értékeihez, sajátítsák el a környezetre figyelő-védő életvitelt.

Sajátítsanak el olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat, amelyek szükségesek a természetes környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakításához.

Ezt a tevékenységközpontot úgy helyezzük el, hogy a gyermekek egymást váltva, nyugodt körülmények között tevékenykedhessenek. Ügyelünk arra, hogy jól látható legyen a terembe lépve, mert a terepasztal tükrözi, modellezi a csoportban feldolgozásra kerülő projektet.

Ezen a helyen, mely lehet egy asztal, illetve nagyobb tároló felület, polc, kerülnek elhelyezésre:

- ✚ az aktuális témakörhöz kapcsolódó eszközök, tárgyak,
- ✚ a gyermekek által otthonról hozott képek, könyvek.
- ✚ Itt alakíthatunk ki a témához kapcsolódó terepet,
- ✚ Ide kerülnek kiállításra a gyerekek barkácsolt munkái, ünnepi alkalmakra készített ajándékai, az évszakokra, ünnepekre jellemző tárgyak.

A terepasztal berendezésébe, bővítésébe, bevonjuk a gyerekeket, figyelembe vesszük ötleteiket, elképzeléseiket. Teljes átalakítását mindig a témakör megbeszélése, ötletek, anyagok gyűjtése előzi meg. A terepasztalon való tevékenykedés, illetve annak megfigyelése során lehetőségük van a gyerekeknek élményeiket reprodukálni, ismereteiket bővíteni.

A konfrontáció elkerülése érdekében ebben a központban kis létszámot tartunk optimálisnak. Ez a tevékenységi lehetőség, egy örömforrás, különböző anyagokkal, esetenként homokkal, vízzel, kavicsokkal, növényekkel, termésekkel, makettekkel, állat és emberfigurákkal való ismerkedés és játék. Ez a tevékenységközpont is sokféle tapasztalatszerzésre és képességfejlesztésre alkalmas. Az itt folyó tevékenységek a gyermekeink teljes fejlesztését szolgálják, mindamelllett, hogy érdekesek a számukra.

Együtt jelenik meg:

- ✚ az egyéni megtapasztalás,
- ✚ a kommunikáció,
- ✚ a gondolkodás,
- ✚ a finommotorika fejlődése,
- ✚ a választás lehetősége,
- ✚ együttműködés, és az önérvényesítés

- közösségformálás
- kreativitás

A tevékenységek a szabad játékban a gyermekek elképzelései szerint alakulnak, de lehet színtere az óvodapedagógusaink által felajánlott tevékenységeknek is. Rendszeres rendben tartására nagy gondot fordítunk, melyben a gyermekek is segédkezhetnek.

XII.1.7.2. Hagyományőrzés központja (selyem óvoda)

A Selyem óvoda a néphagyományok ápolása mellett vállal elkötelezett szerepet.

A gyermekek legfejlesztőbb tevékenysége a játék. A hagyományőrző központban megtalálhatók a néphagyomány ápolását elősegítő játékok, eszköz. A játék megfelelően ötvözhető a néphagyományok ápolásával, közös felfedezésével, mely hozzá járul, hogy elmélyüljenek a gyermekekben ezek a hagyományok. Mindezekre élmény gazdag, közvetlen tapasztalatszerzési, tanulási és képességfejlesztési lehetőséget biztosítanak, ebben a tevékenységközpontban elhelyezett terepasztalok.

A néphagyományok ápolása, a kézművesség, a természetes anyagokkal való találkozás által megélhetik az felfedezés, a megismerés és az alkotás örömét, érzelmeik gazdagodnak, érdeklődésük és ismereteik gyarapodnak. A terepasztali tevékenységeken az óvodapedagógusok által felajánlott szervezett és tervezett az évkör rendjéhez igazított játékok jelennek meg.

A mindennapi játéktevékenységekbe tudatosan illesztik be a pedagógusok a terepasztal nyújtotta tanulási lehetőségeket, mindezek a gyermekek előzetes ismereteire alapozva és az érdeklődésükre és kíváncsiságukra építve jelenik meg a nevelés folyamatában. A szemléletességgel és az önálló tevékenykedési lehetőségével, felfedezésre, alkotásra ösztönzi a gyermekeket.

A terepasztalok szervezésére a gyermekek számára is lehetőséget biztosítunk különféle természetes anyagok, eszközök gyűjtésével. Az élményszerző séták, kirándulások, óvodai ünnepek és jeles napok együtt megélt élményei által biztosítunk alkalmat a gyűjtemények folyamatos bővítésére, megújítására.

Mindezek hatást gyakorolnak a gyermekek intellektuális képességeire, érzelmi intelligenciájára és a hagyományápolás iránti pozitív érzelmi viszonyulás kialakítására.

XII.1.7.3. Német Nemzetiségi hagyományőrző játékok központja (Zöldkert Óvoda)

A hagyományőrzés központjának már külső megjelenésében megmutatkoznak a németiségre jellemző kulturális örökség egyes jellegzetességei. Az itt kialakult játék során számos lehetőség nyílik a nemzetiségi hagyományok átadására.

A német nemzetiség tárgyi emlékeinek felhasználásával közelebb hozhatjuk a gyermekekhez a svábság kultúráját. A játék során kialakult különböző nyelvi helyzetekben segítjük a helyzetfelismerést és a tevékenységhez kapcsolódó megfelelő nyelvhasználatot.

Kiemelkedően fontosnak tartjuk az óvónő modell szerepét, beszédünk, magatartásunk példaértékű, a gyermekek számára követésre méltó legyen, ezzel is segítve, a német nyelvű kommunikáció létrejöttét, a hagyományok iránti pozitív kötődés kialakulását.

Az általunk készített sváb szakácskönyv képeiből ismerhetik meg a gyermekek a régi ételeket, elnevezésüket, készítésük módját. Ismereteket szereznek a nemzetiségre jellemző növényekről (rozmaring, torma, kapor), ételekről (fánk sütés, aszalás, disznóvágás). A szakácskönyvben található képekből megismerik a régi konyhaművészetet, megtapasztalják, hogy hogyan kapcsolható össze a modern táplálkozással (sütés, gyümölcsök felhasználása, szárítás, lekvárkészítés, ízesítés jellegzetes fűszernövényekkel, rozmaring, kapor). Néhány hagyományos, konyhai eszközt is elhelyezünk, amelyek a mai konyhákban már nem találhatók meg, pl. kézi habverő, kézzel faragott fakanalak, stb.

Fontos, hogy ez a központ családias, kellemes, nyugodt hangulatot árasszon. Régi bababölcső a beleillő ágyneművel, pólóban fekvő babával biztosítja a hagyományos nemzetiségi értékek megismerését. A falon régi sváb családokról készült fényképek fokozzák a meghitt hangulatot, bemutatva az ünnepbe öltözött emberek ruházatát. A kellemes hangulatban nemzetiségi népmeséket is hallgathatnak a gyerekek, melyek biztosítják az érzelmi kötődés kialakulását ősünk kultúrájához. A mesékhez szükséges eszközök is megtalálhatóak, így lehetőségük van a szabad mesélésre is.

A polcokon további összegyűjtött tárgyi emléket állítunk ki, kisebb használati tárgyakat, dísz tárgyakat (kancsók, dísztányérok). Képfestő anyagból készült párnákkal, terítőkkal a nemzetiségi jeleget hangsúlyozzuk.

Megtalálhatók még különféle társasjátékok, amelyek bemutatják a gyermekeknek a svábság évkörhöz, természethez tartozó szokásait, játékos formában. Rendelkezésükre áll különféle puzzle, memória játék, amelyek segítségével megismerkedhetnek a népviselettel, jellegzetes tárgyakkal. Az identitástudat kialakítását gazdagíthatjuk érdekes, színes könyvekkel, pl. a dél dunántúli svábság népviseletéről, ünnepeiről, hagyományairól készült kiadványokkal.

Stílusos, háncsból készült kosarakban megtalálhatóak a mőzsi népviselet ruhadarabjai is, melyeket a gyermekek, felpróbálhatnak, vagy akár felöltöztethetik a babáikat. Így megismerhetik ősünk öltözködési szokásait, a ruhadarabok elnevezését tájnyelven is (Haubli, Socke, Lajbi) és a nemzetiség hagyományosan használt anyagait. (selyem, képfestő)

Lehetőség van német nemzetiségi gyermekdalok hallgatására is, illetve ezek eljátszására, táncolására.

XII.1.7.4. Mozgásfejlesztés központja (Gesztenyékert Óvoda)

Óvodánkban az egészséges életmód feladatait hangsúlyosan kezeljük, a mozgásfejlesztés központjának kialakítása, céljaink megalapozását szolgálja.

Mozgásos játékok és feladatok színtere, ahol óvodapedagógusok által felajánlott és irányított mozgástevékenységeket végezhetnek a gyermekek. A mindennapos testnevelés, egyéni mozgásfejlesztések megvalósíthatóságának ideális helyszíne, mely alkalmával előkészíthetjük

és kiegészíthetjük a testnevelés foglalkozások mozgásanyagát. A gyermekeket is bevonhatjuk, illetve ötleteiket beépíthetjük az aktuális tervezési folyamatok megvalósításába.

Sokszínű, változó eszközök biztosításával törekszünk a mozgásigény kielégítésére, az együtt töltött jó hangulatú tevékenység során a mozgás megszerettetésére, megalapozására.

Az óvodapedagógusoknak biztosítani szükséges a változatos mozgásfejlesztő eszközöket, illetve az optimális és biztonságos feltételeket, elsősorban mobilizálható bútorokkal. A mozgás megkezdése előtt elengedhetetlen a tevékenységközpontban betartandó szabályok közös megbeszélése, tudatosítása a gyermekekkel.

A játékokban megtalálható mozgásformákkal lehetőség nyílik a szociális készségek, a kondicionális, koordinációs képességek, ízületi mozgékonyág, emellett a verbális készségek fejlesztésére.

A tevékenységközpontok kialakítása a csoportokban növeli munkánk hatékonyságát.

A tér tagolása, a kisebb létszámú csoportok, elmélyültebb tevékenységeket eredményeznek, s ezért jobb a kooperáció, kevesebb a konfliktus.

Eszközei, anyagai folyamatosan változnak az aktualitásnak, a feldolgozandó témának, a gyermekek érdeklődésének és fejlettségének megfelelően.

Az önálló tevékenység gyermekeink életszükséglete és tapasztalatforrása, minél több a választási lehetősége, annál könnyebben megtalálja a neki legjobban megfelelőt.

Óvodapedagógusaink feladata: ésszerű korlátok között, inspiráló fejlesztő szándékkal teret adni az ötletek megvalósításához gyermekeink fejlődése, fejlesztése érdekében, mely ugyanakkor nagyon tudatos, pedagógiaileg megalapozott munkát igényel.

"Mennél jobban hisszük és akarjuk, hogy a gyermekek önállóan és alkotó módon dolgozzanak, annál jobban meg kell terveznünk, és szerveznünk ezt a tevékenységet"

(Cohen és Rudolf paradoxonja)

XII.2. A játék feltételei, időtartama, az óvodapedagógus feladatai

"A játék gyermekeink számára olyan, mint a felnőtt számára az álom. „

Szabad asszociáció, teljes szabadságban tud kalandozni, ezáltal történik meg a tagolása a felvett fogalmaknak, az összeforrasztása azzal, amit látott, és átélt.

Integrálja a külső és belső világot, "híd" képzelete és a valóság között."

(dr Vekerdy Tamás)

Gyermekközpontú programunkban valljuk, hogy a játék az óvodáskorú gyermek alapvető, elemi pszichikus szükséglete és joga, szabad tevékenysége, örömforrása, a spontán tanulás színtere, melynek mindennap visszatérő módon hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

- ✚ A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s mint ilyen, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.
- ✚ A kisgyermek életérzése akkor van kielégítve, ha szabadon, sokat és jól játszik.
- ✚ A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt, a szülő és az óvodapedagógus.
- ✚ Az olyan gyerekek, akiknek nemigen van lehetőségük a családban együtt, és jól játszani, akikkel ritkán játszanak, komoly hátrányt, érzelmi és intellektuális károsodást szenvednek.

Programunk megvalósításában ezért igyekszünk mindent megtenni annak érdekében, hogy ezt a hátrányt a tőlünk telhető módon pótolni tudjuk, hiszen a játék az ember életében megőrzendő örömforrás, meghatározó élmény.

Minden emberi tapasztalatnak, tevékenységnek megvan a maga optimális ideje, így a játéknak is.

Akkor segítjük legjobban gyermekeink fejlődését, ha itt és most biztosítjuk a számukra legmegfelelőbb tevékenységet, a **játékot**, mert később már soha nem lesz olyan konstruktív hatása személyiségükre, mint ebben az életkorban.

Óvodáskorú gyermekeink játékát a következők jellemzik:

- ✚ Spontán tevékenység, saját szükségletéből, akaratából ered, fontos indítéka a kíváncsiság, a tevékenységvágy.
- ✚ Szabadságfokkal rendelkezik, megéli a döntés szabadságát, (eldöntheti milyen szerepet, milyen eszközökkel, kikkel játszik, milyen tartalommal).
- ✚ A játék szabadsága azonban nem jelenti a gyermekek magukra hagyását, a szabadság nem korlátlan. Az együttélés szabályai, a humanisztikus viselkedés szokásai jelentik az ésszerű korlátokat, mely szabályok alakíthatók, közös megegyezéssel változtathatók.
- ✚ Emocionális, lelki felszabadultság jellemzi, fokozott érzelmi állapotban tevékenykedik, az öröm, a siker magából a tevékenységből fakad, ezért képes a gyermek a hosszantartó, sokszor ismétlődő tevékenységekre.
- ✚ Utánzásra épülő tevékenység, az utánzás forrása a felnőtt mintája, a mintaválasztását az érzelmei befolyásolják. (kötődés)
- ✚ Szervezett és ugyanakkor önérvényesítő tevékenység, a szervezettség az együttműködésekben érvényesül, az önérvényesítés az egyéni elképzelésekben.
- ✚ Felfedező tevékenység, a gyermek a játéka során kipróbál, megismer, felfedez, megtanul műveleteket, cselekvéseket, szerepeket, viselkedésmódokat.

A játékban, a játékon keresztül gyakorolják a tevékenységeket, a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való kommunikálást és együttműködést, kitartást, önuralmat, a felnőttek által közvetített attitűdöket, érzelmeket. Alakulnak társas kapcsolatai gazdagodnak szociális érzelmei, a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei.

Ez a tevékenység és a kommunikáció összekötő fonal a gyermek és társai, a gyermek és az óvodapedagógusaink között.

A nyugodt játék feltételeinek biztosítása:**+ Megfelelő hely, eszközök biztosítása:**

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű alakítható a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Feladatunk, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsunk a különböző játékformákhoz.

A csoportszobákban a mozgalmasabb és a csendesebb tevékenységeket elkülönítjük, törekszünk a tevékenységközpontok optimális elhelyezésére, a mozgásigény kielégítésére is. A megfelelő játékeszköz-állományt folyamatosan bővítjük, felnőttekkel, gyermekekkel közösen gyűjtünk az aktualitásnak megfelelően a kiegészítő eszközöket.

+ A játékidő biztosítása:

A szabad játék védelmét napirendünkben megfelelő időtartam biztosítja.

A testápolásra, öltözködésre, étkezésekre, alvásra, pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a szabad játék rendelkezésére áll.

A játék folyamatában tudatos jelenlétünk biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontosnak tartjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

+ Az élmények biztosítása:

Gyermekeink játékának motiváló ereje az élmény, amely igen sokféle lehet a családi háttér különbségeiből adódóan. Az ingerszegény környezetben élő gyermekek egészséges személyiségfejlődése érdekében, de a többi gyermek fejlesztése érdekében is igen fontosnak tartjuk a sok közös óvodai élményforrás biztosítását. Olyan élményforrásokat igyekszünk biztosítani, melyek a gyermekeinket játékra inspirálják, számukra fontosak, érdekesek. Előzetesen ezért megbeszéljük hova mennének szívesen, mert a gyermekek tájékozottsága, érdeklődése, tapasztalatai befolyásolják azoknak a témáknak a számbavételét, amelyekkel kapcsolatban közös élmény szervezhető.

Óvodai programunkban a projekt-rendszerű műveltségterület feldolgozása a felajánlott tevékenységekben a játékot is befolyásolja, indukáló szerepet tölt be. A sok közös élmény, a gyűjtőmunka, a gyermekek által készített eszközök, a témák több szempontú megközelítése és a tevékenységekhez kapcsolása gazdagítja a játékfajtákat.

Óvodapedagógusaink feladatai:

Az óvodai programunk sajátos tevékenységközpont-rendszerben biztosítja a játék feltételeit, óvodapedagógusaink felelőssége, fejlesztő tevékenysége azonban meghatározó jelentőségű.

- Folyamatosan figyelemmel kísérjük gyermekeink jelzéseit a játék során személyiségük mélyebb megismerése érdekében.
- Mindig törekszünk a személyes kontaktus naponkénti kialakítására, a gyermekek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatására.
- Megszervezzük a csoportos, közös élményeket, támogatjuk gyermekeink elképzeléseit.
- Elősegítjük a játékfolyamatot a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően, mindig tolerálva a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségeket.

- Támogatjuk a játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítását, a társas kapcsolatok, érzelmi kötődések kialakulását.
- A személyes mintát, az együttműködő, támogató, segítő, ösztönző nevelési stílust fontosnak tartjuk gyermekeink személyiségének fejlesztése érdekében.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- ✚ A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában, együttesen részt venni
- ✚ Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus szerepjáték
- ✚ Bonyolult építményeket képesek létrehozni
- ✚ Ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák
- ✚ Képesek a szerepeket egymás közt megosztani
- ✚ Változatos szituációkat hoznak létre, ami által fejlődik képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük.
- ✚ Élvezik a szabályjátékokat, betartják és betartatják a szabályokat
- ✚ Képesek elfogadni a veszteséget, mással együtt örülni a sikernek.
- ✚ Társas viselkedésükben megjelenik az óvoda által kívánt helyes viselkedési szabály
- ✚ Képesek egyszerűbb játékeszközöket létrehozni (barkácsolni), ezzel gazdagítani játéktevékenységüket
- ✚ A játéktevékenységek jó hangulata érzelmi gazdagodást, sokszínű élményt tükröz.

XII.3. A munka jellegű tevékenységek

A munkajellegű tevékenység során fejlődik gyermekeink kitartása, felelősségérzete, feladattudata. A munka a tapasztalatszerzésnek, önállóságnak, önfegyelemnek is alakítója, számtalan ismeretet közvetít, ugyanakkor fejleszti gyermekeink mozgását, kontaktusteremtő képességét. Gyermekeink kezdetben saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak, később szívesen végeznek munkát a társaikért is. A közösen végzett tevékenység szocializál, a gyermekek közti társas kapcsolatot színesebbé, bensőségesebbé teszi. Az egyedül felvállalt munka elmélyült tevékenységre ad lehetőséget, az újrakezdés lehetősége, a próbálkozás edzi az akaratot.

A játékban jelentkező, és az attól elkülönülő munka motivációi gyakran megegyeznek:

- érdeklődés,
- kíváncsiság,
- a tevékenység lehetősége,
- maga az eszköz,
- a műveletek vonzereje motivál.

Leggyakoribb munkafajták óvodánkban:

- A gyermekeink óvodai életét végigkísérő önkiszolgáló munkák, a saját személyével kapcsolatos tevékenységek.

- A játékban megjelenő, örömmel végzett alkalmi tevékenységek, melyeket a gyermekek önmaguk és társaik szükségleteinek kielégítéséért végeznek.
- Óvodai és csoporthagyományokhoz kapcsolódó munkák: ünnepélyek, rendezvények alkalmával a terem átrendezése, díszítése.
- Az élő környezet, a csoportokban, az udvaron található növények folyamatos gondozása, rendszeres ápolása kiemelt jelentőségű.
- Önként vállalt, kisebb csoportokban végezhető munkák. (a tevékenységközpontok rendjéért vállalt feladatok: a terek átrendezése igény szerint, eszközök előkészítése, majd rendbetétele, elmosása, az udvarban söprögetés, gypsöprés, hólapátolás stb.)
- Játékfajtákkal egybeeső munkák. (barkácsolás, játékeszközök készítése, javítása, stb.)
- Együttműködés a szülőkkel, a csoportokért, az óvodáért felvállalt munkákban.

Óvodapedagógusaink feladatai:

- Biztosítjuk a munkavégzés feltételeit, megfelelő méretű eszközöket, melyeknek állandó helyük van, olyanokat, melyek a gyermekeink testi épségét nem veszélyeztetik.
- Támogatjuk a gyermekeink önálló, szükségletükből fakadó munkavégzését.
- Az egyéni fejlettséget figyelembe véve pozitívan értékelünk, ösztönzünk, differenciált feladatok adásával sikerélményhez juttatjuk őket.

Lehetőségek a szülők bevonására a munkajellegű tevékenységekbe:

- Szívesen barkácsoló szülőknek segítségét kérjük a különböző kiegészítő eszközök készítéséhez, javításához.
- Együtt készítjük el gyermekeink kedvenc ételeit.
- Salátáinkhoz nyersanyagokat folyamatosan a szülők biztosítják, gyakran együtt készítjük el.
- Ellátogatunk gyermekeink otthonába élményszerzés céljából.
- A nagyszülők is részt vállalhatnak az óvoda életéből, segédkezhetnek a munkajellegű tevékenységekben.

A lehetőségek tárháza kimeríthetetlen, csak jó kapcsolat kialakítása szükséges hozzá.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- Gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelezettségüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Megbecsülik saját és mások munkáját.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Kialakul bennük a segítségnyújtás igénye.
- Szívesen közreműködnek a növények és az állatok gondozásában.
- Szeretnek meglepetést készíteni mások örömére.
- A gyermekeknek van feladattudatuk, felelősségérzetük.

XII.4. A hagyományok ápolása

Programunkban, játékidőben kerül sor az ünnepekre való készülődésre, az óvodai és a csoorthagyományok ápolására, esetleges újabbak kialakítására. Az individualizáló, az egyéni eltéréseket toleráló pedagógiánk megbecsüli, és ápolja a közösségi lét értékeit is.

Hagyományaink közös ápolása kohéziós erő, amely egyszerre biztosítja gyermekeink számára az önérvényesítés, a kiemelkedés lehetőségét, a társakhoz való kötődés, az együvé tartozás, a mások iránti tolerancia, és odafigyelés élményét.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Óvodáink a sajátos arculatuknak megfelelően kialakították visszatérő, hagyományos rendezvényeik körét.

Minden Óvoda rendezvénye	Pitypang, Aprajafalva Óvoda rendezvényei	Selyem Óvoda rendezvényei	Zöldkert Óvoda rendezvényei	Gesztenyészert Óvoda rendezvényei
✚ Október 23. megemlékezés ✚ Mikulásváró ✚ Karácsonyváró ✚ Farsang ✚ Március 15. megemlékezés ✚ Anyák napja ✚ Húsvét ✚ Ballagás	Pitypang: ✚ Állatok világnapja ✚ Tök jó nap az óvodában ✚ Tavaszváró ✚ Víz és Föld hete ✚ Nyílt nap ✚ Csoportkirándulások ✚ Gyereknap ✚ Pitypang piknik Aprajafalva: ✚ Magyar népmese napja ✚ Állatok világnapja ✚ Dunaparti kirándulás gyalogtúra ✚ fentarthatóság jegyében ✚ játékkészítés a ✚ Állatok élete télen- vetélkedő ✚ Víz világnapja ✚ A föld napja ✚ Madarak és fák napja	✚ Mihály- nap ✚ Szüreti multság ✚ Márton nap ✚ Lucázás ✚ Pásztorjáték ✚ Kiszebáb égetése ✚ Majális ✚ Pünkösddőlés ✚ Csoportkirándulások	✚ Zöldkerti szavalóverseny ✚ Német nemzetiségi nap ✚ Szent Márton ünnepe - Márton-napi lámpás felvonulás ✚ Adventi bábelőadás – Szülői Szervezet előadása ✚ Mözsi svábbál ✚ Medvenap ✚ Tavaszköszöntő ✚ Szivárványhét ✚ Trachttag/népviselet napja/ ✚ Táncfalalkozó ✚ Óvodai szintű kirándulás	✚ Egészség hét ✚ Mozogjunk együtt- kirándulás a Duna partra ✚ Márton nap ✚ Kerékpártúra ✚ Óvodai szintű kirándulás

A csoportokban szokássá vált a gyermekek születésnapjának megünneplése.

Az ünnepekre való készülődés sokféle tevékenységet integrálva gazdag tapasztalatokhoz juttatja a gyermekeinket. A közös élményt a várakozás izgalma, a gyermekek ötletei, az ünneplés módjának megbeszélése, a másoknak való örömszerzés, a dekoráció készítése, esetlegesen kiállítások megrendezése jelentik.

Az ünnepre való készülődés izgalma, öröme, az összetartozás, a közös élmények átélésére minden gyermeknek szüksége van.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- ✚ a hagyományörző szellemben nevelkedett gyermek kölcsönhatásban él a természettel:
- ✚ tudja, hogy a környezetét képes alakítani
- ✚ képes a közös alkotás örömét átérezni
- ✚ megalapozottá válik a haza és a környezet iránti szeretete
- ✚ ismeri szűkebb környezete múltjának értékeit
- ✚ védi a természetes környezetét
- ✚ érzelmileg nyitott a szépre, a múlt értékeire
- ✚ Így a család és a gyermeket nevelő óvodapedagógusok közötti együttműködés kiteljesedik.

XII.5. Az óvodapedagógusok által felajánlott tevékenységek rendszere (választható, kötelezően választható, kötelező tevékenységek)

XII.5.1. Óvodánk tanulás értelmezése

Óvodánkra a támogató szervezeti és tanulási kultúra jellemző. Munkánk során a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeljük. **A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógusok a tanulást biztosító feltételek megteremtése során építenek a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.**

Tanulásra akkor kerül sor, amikor a gyermeket az a törekvés vezérli, hogy az őt körülvevő világot megértse, a fejlettségi szintjének megfelelő konkrét cselekvések, tevékenységeken keresztül. A gyermek felfedez, vagy mi fedeztetjük fel vele a dolgokat, így tanul. Mindehhez nekünk felnőtteknek kell biztosítani az élményt, tapasztalatokat, eszközöket.

Feladatunk:

- a feltételek biztosítása,
- a felismerések, próbálkozások és a mintakövetés támogatása,
- a tapasztalatok rendezése, kiegészítése,

- az érdeklődés ébrentartása.
- különböző problémahelyzetek biztosításával a problémamegoldó önálló gondolkodás fejlődésének elősegítése
- az alkalmazott módszereinkkel a tanulás-tanítás eredményességének segítése

Nagyon fontos, hogy a fejlesztő tevékenységformák megfeleljenek a gyermekek aktuális szükségleteinek, ezért ismernünk kell az életkori sajátosságokat, érdeklődésbeli, tapasztalatbeli, tudásbeli eltéréseiket.

A spontán tapasztalatszerzés, tevékenység legfontosabb színterének **a játékot** tartjuk, melynek naponta biztosítjuk a zavartalan lehetőségét.

Szabad játékot, melyben korlátokat azok a szabályok jelentenek, amiket a gyermekek kulturált magatartása, a szocializáció érdekében alakítunk ki, a nagyobb gyermekekkel közösen.

A játékot a megismerés természetes tevékenységformájának tekintjük, mely ebben az életkorban a leghatékonyabban fejleszti a személyiséget.

A játék maga is spontán tanulási folyamat, a tanulás maga is spontán játék.

Programunkban a sajátos **tevékenységközpont-rendszer** integrálja a spontán és célirányos tanulást.

Óvodaképünkre jellemző a szeretetteljes légkör, a gyermekek óvása, az okos szeretet, együttérzés, segítőkészség, toleráns magatartás, élményekkel teli mindennapok. Ezek támogatását kívánja meg az óvoda dolgozóitól.

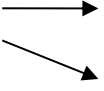
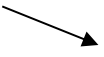
Mindez nem zárja ki a pontos egyértelmű követelményeket, a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének működtetését.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, mely minden óvodára nézve kötelező érvényű megfogalmazza, hogy a gyermek érdeklődésére, és kíváncsiságára támaszkodjon az óvoda a tanulási folyamat értelmezésekor, s nem szűkülhet le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán valósuljon meg.

A gyermek életkori hangsúlyainak érvényesülésében nagyobb szerepet szán a spontán szerzett ismereteknek, azok rendszerezésének

Ez természetes módon növeli a **játék, és a játékos tevékenységek jelentőségét**.

Programunkban ennek megfelelően valljuk, hogy a tanulás az óvodáskorban, a **játékban** a leghatékonyabb. A tanulás az életkori jellemzőktől befolyásolva, az óvodapedagógusaink által felajánlott tervszerűen előkészített játékos formában is megvalósulhat.

Programunkban a játéknak van **spontán formája**
 szervezettebb, tervszerű formája,
 (óvodapedagógus oldaláról irányítottabb)

Ugyanezen tevékenységeket a tanulás szempontjából vizsgálva beszélünk:

szabad játékban tanulásról**játékban tanulásról**

(tervszerűen előkészített, felajánlott)

Mindkettő ugyanazon rendszerben folyik, a sajátos tevékenységközpont-rendszer integrálja a spontán, és célirányos tanulást.

A játékban tanulás a tevékenységközpontokban:

Gyermekeink születésüktől fogva "aktív kutatók", állandó interakcióban állnak környezetükkel. Játékukban kísérleteznek, felfedezik, megismerik környezetüket, tanulnak.

Sajátos tevékenységközpont-rendszerünk megteremti számukra a játékban tanulás lehetőségét, érzelmi klímáját. Biztosítja számukra a spontán, aktív felfedező játékot, melyet örömmel, izgalommal, jókedvvel végeznek, s az önmagában is élményt jelentő játék megalapozza a tanulást.

Programunk olyan, hogy lehetőség szerint minden gyermekünkben, akár tehetséges, akár átlagos, akár lassan tanuló típus, kialakítja azokat a képességeket, amelyekre építve később is örömmel tanul. Mindehhez azonban olyan játékos helyzeteket, **felajánlott tevékenységeket** tanulási alkalmakat kell teremtenünk, hogy az "gyermekeinkre szabott" legyen.

- Kösse le érdeklődésüket, aktív szellemi, testi energiáikat, építsen kíváncsiságukra, felfedező és kísérletező kedvükre.
- A felajánlott tevékenységek során minél többfajta élményszerzési lehetőséget kell biztosítanunk.

Feladatunk olyan bensőséges légkör létrehozása, amelyben kialakulhat az a motivációs töltés, amely kedvet ébreszt az örömteli tanuláshoz. Így válik a tanulás élménnyé, és teljes személyiséget aktivizáló folyamatá. Programunk szellemiségétől távol áll a direkt, kényszerítő megoldás. A megtervezett, **óvónők által felajánlott** tevékenységekre akkor kerül sor, amikor a gyermekeink a szabad játékban már nem tevékenykednek elmélyülten, vagy olyan szituáció alakul ki valamelyik tevékenységközpontban, amelyik alkalmas a célirányos továbbfejlesztésre. Természetesen mindez átgondolt, tervszerű, gyermekismeretre alapuló munkát kíván valamennyinktől.

XII.5.2. Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek variánsai:

a.) Választható tevékenységek:

A szabad játék keretén belül, spontán helyzetekből, gyermeki indíttatásra, vagy felajánlással kezdeményezzük az ismeretszerzési lehetőségeket.

A kicsik számára a legtöbb tevékenység **választható**. Ők a felajánlott tevékenységekből bármikor szabadon átmehetnek más tevékenységekbe, vagy kezdeményezhetnek szabad játékot is.

b.) Kötelezően választható, felajánlott tevékenységek:

Ebben a formában több tevékenységközpontban ajánlunk fel lehetőséget, amelyekből választhatnak. A döntés **kötelező**, a választás **szabad**. Kötelezően választható tevékenységek

a középsősöknek,: -II. Külső világ tevékeny megismerése/matematika/-Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka

- 7.tevékenységközpont/terepasztal, hagyományőrzés, mozgásfejlesztés, német nemzetiségi hagyományőrzés/

-Verselés- mesélés

A kicsiknek a verselés- mesélés csak a kötelezően választható tevékenység.

A választást követően a gyermekek a tevékenységeket alakíthatják, majd a megkezdett tevékenység befejezése után válhatnak.

A választható tevékenységek tehát egymáshoz kapcsolódnak, de ügyelünk arra, hogy sokoldalúan fejlesszék a gyermekeinket.

Egy tevékenységközpontban is biztosítható a választás és kötelezőség.

Kötelező a tevékenységben való részvétel és az adott téma, de **választható** a megoldás technikája, munkaformája. Ezt a fajta tevékenységformát akkor szervezzük, ha a csoport már fejlettebb játékkultúrával rendelkezik. Önállóságuk foka, az együttműködés szokásainak, magatartásformáinak fejlettsége, a megfelelő csoportlétszám, feltétele a nyugodt, elmélyült tevékenységeknek.

c.) Kötelező tevékenységek:

Kötelező tevékenységek alatt azt értjük, *amelyek egyszerre, az egész csoport számára szerveződnek, illetve a tanköteles korú gyermekek részére szervezett iskola előkészítő foglalkozásokat.* Programunkban ezek a gyermekek aktuális fejlesztési feladataihoz kapcsolódnak. Figyelembe véve az életkori terhelhetőséget, szervezhetünk ilyen jellegű tevékenységet.

A nagyok számára minden tevékenység kötelező: -I.Külső világ tevékeny megismerése, II.

- Külső világ tevékeny megismerése (matematikai tapasztalt szerzés)

-Verselés-mesélés

- Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka

-Mozgás

-Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

-Élményszerző séta.

A kicsik számára egyetlen terület, ami kötelező: Az élményszerző séta.

Korcsoport	Választható tevékenységek	Kötelezően választható tevékenységek	Kötelező tevékenységek
Kiscsoport	- I. Külső világ tevékeny megismerése - Veselés – mesélés -II.Külső világ tevékeny megismerése	-Verselés- mesélés	-Élményszerző séta

	-Mozgás -Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka -Ének-zene, énekes játék, gyermektánc -Terepasztali játékok/Pityang Apraja/- minden oviban a 7. tevékenységközpont		
Középső Csoport		II. Külső világ tevékeny megismerése -Terepasztali játékok/többi oviban 7.tevékenységközpont Verselés, mesélés -Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka	I. Külső világ tevékeny megismerése -Mozgás -Ének-zene, énekes játék, gyermektánc -Élményszerző séta
Nagycsoport-Iskola előkészítő foglalkozások		-Terepasztali játékok/többi oviban 7.tevékenységközpont/	-I. Külső világ tevékeny megismerése -II. Külső világ tevékeny megismerése -Verselés-mesélés -Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka -Mozgás -Ének-zene, énekes játék, gyermektánc -Élményszerző séta

XII.6. Integrált műveltségtartalom a felajánlott tevékenységekben (integráció lehetősége, projekt rendszer)

Az analitikus látásmóddal szemben az integráló szemlélet az, amely közel áll az óvodáskorú gyermekeink világlátásához.

Integrálás:

A mozaikszerű, foglalkozási ágakra szétparcellázott ismeretek helyett, a tevékenységekben komplexen jelen lévő problémák különböző oldalról való megközelítését, jelenti. Gyermekeink

globális észleléséből adódóan egy helyzetben könnyedén asszociálnak, egy dolgot képesek különböző aspektusokból megközelíteni.

Programunkban az integrálás lehetőségét a **projekt rendszer** biztosítja.

"A projekt egy sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása, vagy megválaszolása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásának, és összefüggésének a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik." (Hortobágyi Katalin)

A **projekt rendszer** a fejlesztés két síkjának egységes rendszerét foglalja magában, s a kivitelezés hogyanja a **projekt módszer**. A projekt módszer azért hatékony az óvodai nevelésünkben, mert az ismeretek nem verbális, absztrakt síkon jelennek meg, hanem a konkrétság, a tapasztalás szintjén, ahol a gyermekeink maguk is képesek megfigyelésekre, felfedezésekre, felismerésekre.

A projekt rendszer két síkja, mely a tervezésünkben is megjelenik:

1. **Komplex témakörök**, amelyek a különböző aspektusú ismeretek feldolgozásának lehetőségeit tartalmazzák.
2. A **lebontott témák** s azok feldolgozását jelentő tevékenységeket a különböző tevékenységi központokban.
3. A **témakörök** kiválasztásában, a több szempontú feldolgozásban segítségünkre vannak gyermekeink is ötleteikkel, élményeikkel, tapasztalataikkal, családi háttérükkel (hobbik, foglalkozások, stb.), hozzájárulnak az izgalmas, kreatív tervezéshez.
4. A **lebontott témák** tevékenységekhez kapcsolódnak. A tevékenységekben különböző integráló szálak szolgálják a személyiségfejlődést, a különböző tartalmakat a tevékenységközpontokban sokféle vezérfonal mentén dolgozzuk fel.

Integráló szálak, projektek, lehetnek:

- közös élményeink, amelyek a tevékenységközpontokban reprodukálhatók, (Duna parti séta, kirándulás, színház, könyvtárlátogatás, farsangi bál stb.)
- elkészített eszközök, (bábok, állatfigurák, albumok, lexikonok, stb.)
- kiemelt képességek (részképességek, műveletek gyakoroltatása),
- munkafolyamatok, (készülődés hagyományos ünnepeinkre, vendégvárásra)
- egy tartalom, mely több tevékenységi központban is feldolgozható. (például virágok témaprojekt, virágok a mesében, a művészeti központban, stb.)
- gyermekeink egyéni élményei, (sokszínűbbé tehetik a témaprojekteket.)

Óvodapedagógusaink feladatai:

- Feladatunk a témakörök, az integrációs lehetőségeket, tudatosan, megtervezni.
- Át kell gondolnunk, milyen tevékenységeket kezdeményezünk: a választható, a kötelezően választható, kötelező helyzetekben, és melyek azok a tevékenységek, melyekhez a szabad játékban teremthetjük meg a feltételeket.
- A kiválasztott módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk.

- A tevékenységeink során együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemezze a pedagógusainkat.

A feldolgozás hosszú folyamat, egy-egy témaprojekt akár több héten keresztül is foglalkoztathatja gyermekeinket, akik ötleteikkel, gyűjtéseikkel, otthonról hozott eszközökkel, információkkal tovább bővíthetik a témát. A sokféle tapasztalat sokkal gazdagabb ismeretekhez juttatja a gyermekeinket. A projekt minden képességgör fejlesztődését támogatja, integrálja a szabad játékot és a játékban tanulás tevékenységeit

A közös játékban egyszerre biztosítjuk az *individualizálás*, és *szocializálás* lehetőségét. A helyzetekben éppúgy van közös tervezés, közös munka, összehangolt együttműködés, mint egyéni élmények, tapasztalatok, ambíciók kiélésének lehetősége. Mindez fokozza az érdeklődést, aktivitást, motiváltságot. A differenciálást nemcsak életkorukhoz igazítjuk, hanem az adott csoportban az egyes gyermekekhez, szükségleteikhez, fejlődési szintjükhöz. A szabad téma, tevékenység, technika, eszközválasztással a játék indítékait aktivizáljuk, ezért gyermekeink a tudást saját élményként élik meg. A sokféleség, a komplexitás rugalmassá teszi a feldolgozás időkeretét, élet közelivé a témák feldolgozását.

XII.7. Az óvodai élet, a tevékenységek szervezeti keretei, a tervezés

(Csoportkialakítás tevékenységek szervezeti keretei, formái, időkeretei, a gyermekek fejlődésének, fejlesztésének regisztrálása, a személyiségnapló)

Csoportkialakítás:

Pedagógia programunk vegyes életkorú, részben osztott, és osztott csoportokban egyaránt megvalósítható. Az összetétel az igények, adottságok, a mindenkori gyermeklétszám függvénye.

A tevékenységek szervezeti keretei:

Az óvodapedagógusok által felajánlott tevékenységek rendszere, (XII.5.) fejezetében részletesen foglalkoztunk a tevékenységek szervezeti kereteivel.

Mindezek alapján tehát a felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak:

- **választható tevékenységek**, (*domináns a programban*)
- **kötelezően választható tevékenységek**, (*döntés kötelező, a választás szabad*)
- **kötelező tevékenységek**, (*testnevelés, máshol csak alkalmanként*)

A felajánlott tevékenységek formái, munkaformák:

A tevékenységi formákat, munkaformákat, gyermekeink életkori jellemzői, egyéni fejlettségük, a szocializációjuk minősége, a tevékenységek jellege befolyásolja. A differenciálás, mint alapelv, tehát minden munkaformában érvényesítendő.

Óvodapedagógusaink átgondolt felajánlásai alapján gyermekeink a tevékenységeket:

- a) **egyéni munkaformában,**
- b) **mikrocsoportos munkaformában,**

c) együttes, nagycsoportban folyó munkaformában végzik.**a.) Egyéni munkaforma:**

Ez az a tevékenységi forma, amely áthatja a különböző munkaformákat, mindegyikben jelen van, a differenciált fejlesztés alapjaként. Az egyéni tevékenység során olyan kapcsolatba kerülünk a gyermekeinkkel, ahol a személyiség ismerete alapján célirányosan tudunk fejleszteni.

b.)Mikrocsoportos munkaforma:

A mikrocsoportos munkaformában is jelen van az egyéni tevékenység, de ebben a keretben kevesebb lehetőségünk van a csak egy gyermekre irányuló hatásokra.

Jelen van a gyermek a saját tevékenységével, és fejlettségével, de már egymáshoz is alkalmazkodniuk kell, megjelennek az egyéneket összerendező hatások. Gyermekeink között szoros, személyes kapcsolat jön létre, ami együttműködésre ösztönöz. A különböző ötletek, tapasztalatok mintát jelentenek, kiegészítik egymás tapasztalatait, ismereteit, a társak is motiválhatnak. Az együttes tevékenység, élmény fokozza gyermekeink biztonságérzetét: együtt nézhetnek szembe a váratlan helyzetekkel, nehézségekkel, a megoldás, a felfedezés örömét hatványozottabban élik meg.

Kialakul egyfajta munkamegosztás, mely választási lehetőséget biztosít a részfeladatok megoldására, arra, hogy mindenki a fejlettségének megfelelő feladatot kapjon. Mikrocsoportok kialakulhatnak:

- a gyermekek érdeklődése alapján, spontán módon,
- a gyermekek baráti kötődései, választása alapján,
- valamint óvodapedagógusaink javaslata alapján.

A mikrocsoportos munkaformákban a tevékenységek során támogatunk, segítünk. Több csoport együttes tevékenységénél ügyelünk a figyelem és munkamegosztásra, ott vagyunk jelen, ahol szükség van mintaadásra.

c.) Együttes, nagycsoportban folyó munkaforma:

A frontális munkaforma értendő alatta, de nem a hagyományos értelemben vett klasszikus formája, itt a gyermekek maguk is tevékenykednek.

Kötelezően ilyen munkaformában szervezzük a mozgásos tevékenységeket, valamint alkalmanként aktuális fejlesztési, felmérési, tájékozási célzattal, megfelelő ráhangolással szervezhető más alkalommal is.

(zenei fejlesztés, matematika, beszélgető kör stb.)

A mozgás, fejlesztés ebben a munkaformában is individualizálható, az eszközök, a feladatok képességszintekhez való igazításával.

A szervezeti keret, munkaforma nem cél, hanem eszköz, amely tudatosan, jól megválasztva segíti a céljaink elérését, a személyiségfejlesztés hatékonyságát.

A tevékenységek időkeretei: tervezés hosszú távra, rövid-távra:

Tervezésünk alapja a projekt rendszer, mely a fejlesztés két síkjának egységes rendszerét foglalja magában, amely tervezésünkben is megjelenik:

a.) Tervezés hosszabb távra:

Komplex témakörök, tematikus projektrendszer, mely az ismeretek feldolgozásának lehetőségeit is tartalmazza:

b.) Tervezés rövidtávra:

A lebontott témakörök, azok feldolgozását jelentő tevékenységek a tevékenységi központokban, mely a *napirendben, a hetirendben, és a hetitervben* realizálódik.

a.) A hosszabb távú tervezés:

A helyi pedagógiai programunk egy szintje, mely alatt az adott csoportra vonatkozó nevelési terv elkészítése értendő. A hosszabb távú terv: a célkitűzések, a feldolgozandó komplex témakörök, a feltételek, a közös élmények átgondolását, megtervezését jelenti.

A hosszabb távú program maga is komplex, a blokkok köré rendezzük a különböző: matematikai, irodalmi, zenei, művészeti, stb. tartalmakat, és fejlesztendő képességeket.

Része az anyaggyűjtés, a projektek lebontása különféle tevékenységekre, valamint kiterjed a csoportbeli szokások, magatartásformálás, és hagyományápolás átgondolására is. Jellemzője, hogy nem szűkül le a hagyományos évszakrendszerre, és témákra, sok egyéb téma feldolgozása lehetséges, sokféle eljárást, módszert, sokféle tevékenységet integrál, sokféle helyzetben találkozunk gyermekeink a témával. Hosszabbtávú pedagógiai terveinket a megvalósítás eredményességének függvényében felül vizsgáljuk.

A tematikus projektrendszer kialakításánál átgondoltan tervezünk, figyelembe vesszük:

- a gyermekek életkori sajátosságait, ismereteit, érdeklődését,
- óvodánk sajátos arculatát
- kihasználjuk a környezetünkből adódó lehetőségeket, városunk helyi sajátosságait,
- a témakörök kiválasztásában és a témák több szempontú feldolgozásában a gyermekeink aktív partnerek, élményeikkel, ötleteikkel bővülnek a projektek.
- többféle módszertani megoldásban gondolkodunk, az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazzuk módszereinket

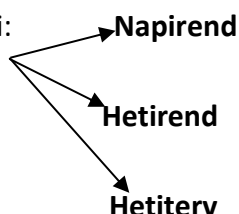
A terv biztosítja a folyamatok átgondolását, a zavartalan és konfliktusmentes együttműködést.

A hosszú távú terv *mobil terv*, mert folyamatosan alakítható a gyermekek fejlődésétől, az esetleges élményeiktől, aktualitástól függően. A hosszabb távú terveinket folyamatosan kiegészíthetjük bejegyzéseinkkel, melyek a gyermekeink reakcióit, ötleteit rögzítik, s melyek a későbbiek során beépülhetnek tervezésünkbe.

b.) A rövid távú tervezés:

A témák tevékenységekhez kapcsolódnak. Programunkban a tevékenységek jellegét tekintve, a különböző központokban, a szabad játékban, és a játékban szervezett tanulás helyzeteiben dolgozzuk fel a tartalmakat. A rövid távú tervezés során a lebontott témaköröket, azok feldolgozását jelentő tevékenységeket, a tartalmak feldolgozását tervezzük meg.

Rövid távú tervezésünk három formái:

Napirend, hetirend:

Napirendünket, hetirendünket a stabilitás, és a rugalmasság jellemzi. A stabilitást az azonos időpontokban, napokban visszatérő tevékenységek jelentik, a rugalmasság az egész napirend, hetirend kialakítására vonatkozik. Napirendünk, hetirendünk kialakításánál figyelembe vesszük:

- gyermekeink eltérő biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítését,
- a csoportba járó gyermekeink életkorát, az óvodában eltöltött órák számát,
- a gyermekek reggeli gyülekezésének időtartamát, (csoportonként eltérő)
- a játékidő védelmét, biztosítását, évszakok befolyásoló szerepét, (a szabadban tölthető idő)

Napirendünkben, hetirendünkben kerüljük a rohanást, a feszültségeket, az értelmetlen várakozást, a tétlenséget. Az egész nap, az egész hét a személyiségfejlesztés színtere, nem korlátozódik csak a felajánlott tevékenységekre.

Hetiterv:

Komplex, **pedagógiai** program, amelyben a tevékenységközpontokban szervezendő játékot, és játékos tanulást biztosító folyamatokat tervezzük meg.

A heti-tervben kerül sor: - a témakörök felbontására, tevékenységközpontokra

- a szervezeti keretek, munkaformák megjelölésére
- a csoportban kialakítandó szokások megjelölésére
- a hagyományok, munkafolyamatok tervezésére
- a szülők bevonásának megtervezésére

A heti-terv tartalmazza a tervezett játékidőn túl azokat az általunk felajánlott tevékenységeket, amelyek választhatók, kötelezően választhatók, kötelezőek, a hét napjaira lebontva. A hetiterv összeállításánál a következő szempontokat tartjuk szem előtt:

- legyen viszonylag stabil, (visszatérő tevékenységek a megszokott napokon.)
- legyen lehetőség ugyanakkor a pedagógus döntése alapján a rugalmasságra:
(A gyermekek életkorától, városunk, az óvoda, a családok sajátosságaitól, az évszak befolyásoló szerepétől, aktualitástól, a személyi feltételektől és a gyermekeink fejlődési ütemétől függően a heti tervben, a szabad játék időtartamának biztosításával, a tevékenységek sokszínű variációja lehetséges).

- hetente többször kerüljön sor mozgásfejlesztésre.
- egy napra élményszerzést tervezünk, melyre a következő hét programját alapozhatjuk.
- minden napra tervezünk több tevékenységközpontban felajánlott integrált tevékenységet.
- tervezésünk során átgondoljuk a szabad játék projektekhez kapcsolható feltételrendszerét

A heti-rendben tervezett tevékenységek szervezeti keretei tehát változhatnak, ezért a heti-rend egy keret, melyet tartalommal a heti tervben töltünk meg.

A gyermekek fejlődésének, és fejlesztésének regisztrálása: **Ovikréta – Gyermek fejlődésének nyomonkövetése**

Az Ovikrétában minden gyermekünkről **személyiségnaplót vezetünk, melyben a gyermek fejlődését követjük nyomon.** Óvodába lépéskor Anamnézist töltetünk ki a szülővel, mely szintén az Ovi Kréta felületére kerül feltöltésre. A gyermek egyéb irataihoz csatoljuk fel a családlátogatások tapasztalatait is.

Gyermekeink értelmi érzelmi szociális és erkölcsi állapotáról többféle hatékony módszerrel szerzünk információkat, mely folyamat, és minden képességgörre kiterjed. Ezeket a mérési és értékelési eredményeket, a gyerekek erősségeit, gyengeségeit az Ovi Kréta felületén működtetett felmérési szempontok alapján évente kétszer töltjük ki, ennek eredményéről fogadó órán tájékoztatjuk a szülőket. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert „DIFFER” mérést alkalmazunk novemberben, hogy egy komplexebb képet lássunk a gyermek iskola érettségéről. Ezt követően tájékoztatjuk a szülőket, és a közös megbeszélésen döntünk a gyermek iskolába lépéséről.

Ezek alapján a gyermek célirányos, intenzívebb, differenciáltabb fejlesztése válik lehetővé, melyet a pedagógiai gyakorlatainkban felhasználunk.

A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választjuk ki a megfelelő értékelési eszközt. Értékeléseink világosak, egyértelműek, konkrét cselekvésre, teljesítményre irányulnak. Felhasználjuk a mérési és értékelési eredményeket a saját gyakorlatunkban és szakszerűen elemezzük és értékeljük az egyéni bánásmód megvalósulását.

Ezeket a célokat az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését *különböző kötelező dokumentumok (OVIKRÉTA)* szolgálják.

- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó– iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Óvodáinkban igyekszünk, külön helyiségben megvalósítani ezeket a foglalkozásokat a nagyok részére, a kicsiktől, középsősöktől külön, nyugodt környezetben.
- A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a fenti pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Tervezésünk során a gyermeki személyiséget maximálisan tiszteletben tartó, a fejlődést legjobban biztosító, alkotó légkörű, érzelmi biztonságot nyújtó, a szociális együttélés normáihoz alkalmazkodó óvodai nevelés feltételeit teremtyük meg. Mindezt jó tervezéssel, szervezéssel, és mindenekelőtt, a munkájukat hozzáértéssel, lelkesedéssel végző óvodapedagógusainkkal.

XII.8. Programunk feladatrendszer, a tevékenységek tartalma

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
4. Művészeti nevelés (Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Rajzolás, mintázás, kézi munka)
5. Mozgás
6. A külső világ tevékeny megismerése
7. Idegen nyelvi nevelés, mint német nemzeti nevelés érdekében
8. IKT eszközök alkalmazása az egyes tevékenységek során

XII.8.1. Az egészséges életmód alakítása:

Az egészséges életmódra nevelés az óvodai nevelés funkciói közül az egyik legfontosabb feladatkört érvényesíti, az egészség, a testi fejlődés, a fizikai állapot védelmét, és fejlesztését.

Feladataink: a.) az egészséges életmód feltételeinek biztosítása

b.) az egészséges életmód szokásainak kialakítása

c.) az egészség védelme, óvása, megőrzése, edzése, prevenció

d.) az érzékszervek egészséges működésének segítése

e.) a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

f.) életvezetési készségek fejlesztése

a.) Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása:

Gyermekeink testi-lelki jó közérzetét nyugodt, barátságos, meleg, elfogadó légkörrel biztosítjuk, napirendünket is ennek megfelelően alakítjuk.

Fontosnak tartjuk a hosszú, nyugodt, szabad játékidőt, a közös, és magányos tevékenységre egyaránt lehetőséget adó játékhelyeket, a nyugodt, életkornak és egyéni szükségleteiknek megfelelő alvás, pihenés biztosítását. Körültekintően választjuk meg a csoportszobák berendezési tárgyait, a kiegészítő eszközöket. Figyelünk a bútorok, a kiegészítők, berendezési tárgyak színben, formában harmonizáló, nyugalmat sugárzó voltaára.

A helyes testtartás kialakításához elengedhetetlennek tartjuk a megfelelő magasságú székek, és asztalok meglétét. A bútorokat, kiegészítő eszközöket, játékokat rendszeresen

fertőtleníttük, járványok idején gyakrabban. Gyakori szellőztetéssel biztosítjuk a csoportszobák tiszta levegőjét. A csoportokban lehetőleg könnyen tisztítható, portalanítható felületeket alakítunk ki, olyanokat, melyeket gyermekeink is tudnak kezelni.

Bevonjuk őket is a takarításba, rendrakásba, a dekorálásba, szépítésbe, a terem ártrendezésébe, természetesen mindenkor szem előtt tartva életkori sajátosságait. A csoportokban a tudatosan alakított esztétikus környezet, az élő virágok, a természet szépsége, gyermekeink testi-lelki harmóniáját is érintik. Segítik az esztétikai nevelést, melynek feltételeit, lehetőségeit az udvarunkban is igyekszünk biztosítani.

Sokat tartózkodunk a gyermekekkel a szabad levegőn, ezért arra törekszünk, hogy a játszóterület mindig ápolt, tiszta, hulladékmentes legyen. Igyekszünk alkalmassá tenni a különféle tevékenységekre, munkákra, változatos játékokra, és a gyermekek nagyfokú mozgásigényének kielégítésére.

Homokozóinkat állandóan karbantartjuk, fellapátolással, locsolással, valamint friss homok biztosításával igyekszünk fertőtleníteni.

b.) Az egészséges életmód szokásainak kialakítása:

Óvodánkban törekszünk arra, hogy a családi, és óvodai szokásrendszert lehetőség szerint összehangoljuk. A gondozás, a gyermekeink testi szükségleteinek kielégítésére irányuló tevékenységeink során fontos szokásrendszert alapozunk meg. (személyes higiénia, testápolás, fogmosás, táplálkozási, étkezési szokások, megfelelő öltözködés, életmód) Célunk, hogy ezek a szokások az állandó és folyamatos példamutatás mellett a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő szinten valósuljanak meg. Bensőséges kapcsolatot alakítunk ki gyermekeinkkel, bátran szóljanak, ha segítségre van szükségük.

A testi szükségletek kielégítésének lehetőségét minden gyermeknek biztosítjuk. Nagyon fontosnak tartjuk a mindennapi ebéd utáni fogmosást, évente egyszeri fogorvosi ellenőrzést. Védőnőnk, gyermekorvosunk is rendszeresen segíti egészségvédő munkánkat.

Az egészséges életmód szokásainak kialakításában jelentős szerepet kap az egészséges táplálkozás, a kulturált étkezési szokások megalapozása. Az egészséges táplálkozás gyermekeink növekedésének, fejlődésének elengedhetetlen feltétele, ezért lehetőségeinkhez mérten próbáljuk az óvodai étkezést ehhez alakítani, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése. A családokkal megbeszélve hetente egy gyümölcsnapot tartunk. Mindenki, akinek lehetőségei megengedik, hoz aznapra vagy gyümölcsöt, vagy zöldségfélét, melyekből a gyermekekkel alkalmanként együtt salátát készítünk.

E hagyománynak az egészséges táplálkozás szempontjain túlmenően közösségformáló ereje is van, valamint több olyan gyermekünk is vitaminokhoz jut, aki egyébként otthon ezt nem kapná meg.

Az öltözködéssel kapcsolatos szokásrendszer kialakításánál is folyamatosan konzultálunk a családokkal. Felhívjuk a figyelmüket a kényelmes, egészséges ruhák, cipők fontosságára, valamint arra, hogy engedjék gyermekeik önálló próbálkozásait. Öltözködéskor is ügyelünk

gyermekeink egyéni, és életkori sajátosságaira, differenciáltan segítünk, folyamatosan dicsérünk, buzdítunk, egymás segítésére nevelünk, a teljes önállóság elérése a célunk.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás:

Gyermekeink egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal segítünk elő. A gyermekek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba is beágyazzuk a mozgástevékenységeket.

Az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítjük az *irányított mozgástevékenységekkel*, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl.: pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás)

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermekeink szervezetének teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

c.) Az egészség védelme, óvása megőrzése, edzése, prevenció:

Az egészség megőrzésében fontos, hogy gyermekeink szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás viszontagságaihoz. A rendszeres szabad levegőn való tartózkodás növeli az ellenálló képességet, ezért évszaktól, időjárástól függetlenül a lehető legtöbb időt töltünk gyermekeinkkel a szabadban. Sokat sétálunk, az életkortól függően egyre nagyobb és nagyobb utakat teszünk meg. A szabad mozgást, gyakori kirándulásokat nagyon fontosnak tartjuk. Tudjuk, hogy gyermekeink a legtöbb tapasztalatot, a legmaradandóbb élményeket, változásokat életüknek ebben a szakaszában szerzik meg, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra is, fokozottan odafigyelünk arra, hogy:

- Gyermekeinknek sokféle, szabadban is végezhető, mozgásos játékokat biztosítunk
- Olyan mozgásokat iktatunk be, amelyek bizonyos izomcsoportokat célzottan erősítenek.
- Lábstatikai elváltozások javítása érdekében gyakran tornázunk mezítláb.
- Kerüljük a versenyhelyzeteket. (szorongásmentes, feszültségmentes légkör)
- A lehetőségekhez mérten biztosítjuk az elvonulást, az agresszió, túlmozgás levezetését.

d.) Az érzékszervek egészséges működésének segítése:

Az érzékek közötti asszociatív kapcsolatok meghatározóak, erre épülnek a magasabb rendű integrációs folyamatok, a gondolkodás, emlékezés. Ahhoz, hogy gyermekeinknél ez a folyamat megfelelően működjön, biztosítanunk kell az érzékszervek egészséges működését.

A mindennapi mozgásfejlesztés, a sokféle tevékenységi lehetőség, a rendelkezésünkre álló eszközök, alkalmat adnak a fejlesztésre:

- egyensúlyi reakciók fejlesztésére,
- szem-kéz koordináció fejlesztésére,
- a test két oldalának differenciálása.

Sokféle érzékszervekkel kapcsolatos játékokat alkalmazunk, amik beépülnek mindennapi életünkbe. (tapintással tárgyak felismerése, bekötött szemmel hangok felismerése, követése, hangforrás megtalálása, ízek, illatok felismerése stb.)

A megszerzett képességek és készségek pozitív módon hatnak egymásra, és lehetővé teszik gyermekeink magasabb szintű érzékelését, észlelését.

Az esetleges rendellenességeket az évenkénti látás, hallásvizsgálat során a védőnő szűri ki, s javasolja annak orvoslását. Ha mi észlelünk ilyet, azonnal jelezzük, hogy megakadályozzuk az ebből eredő esetleges hátrányok kialakulását.

e.) A harmonikus összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése:

Az egészséges életmódra nevelés, a testi fejlődés, a mozgáskultúra fejlődésének elősegítése érdekében a legfontosabb terület a gyermekek mozgásigényének kielégítése a mozgás fejlesztése, mely programunkban különböző formában valósul meg:

- Spontán, aktív szabad mozgás, játék
- irányított, mindennapos mozgás
- Tervszerű, szervezett mozgásfejlesztés: (nagyoknak kötelező, kicsiknek választható)

Tervszerű mozgásfejlesztés: Naponta szervezünk kezdeményezett mozgásfejlesztést.

Heti egy alkalommal kötelező testnevelést, "testnevelés foglalkozást" tartunk, mely a tornateremben, de az időjárás függvényében a szabadban is szervezhető.

A testnevelés foglalkozások megtervezésénél ügyelünk a gyermekeink életkori sajátosságaira, optimális terhelhetőségükre, a játékosságra. A foglalkozások időtartamában, a mozgásanyag kiválasztásában, mennyiségében és minőségében a differenciálás elvét érvényesítjük.

A mozgás megszerettetése a célunk, ezért biztosítjuk a sokszori gyakorlás lehetőségét.

Óvodánkban heti rendszerességgel gyógytestnevelő foglalkozik azokkal a gyermekekkel, akiket a gyermekorvos javasol.

Szabad mozgás: A harmonikus, összerendezett mozgás elsősorban a szabad mozgással fejleszthető, melynek legfontosabb színtere az udvar. A szabad mozgásra naponta, minden évszakban biztosítunk időt és helyet, mert a természetes mozgások játékos gyakorlására a tér, az eszközök, a talaj alkalmasak. Az udvarunkban sok mászóka, hinta, csúszda, és közlekedési eszköz (kerékpár, roller, motor) biztosítja a helyes testtartás és mozgásigény kielégítését.

f.) Életvezetési készségek fejlesztése

Ezek a készségek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti

a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Programunkban az alábbiak szerint valósul meg:

- Spontán helyzetekben, tevékenységekben
- Beszélgető – körben
- Óvodapedagógusaink által felajánlott tevékenységek megvalósulása során

A tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőkészségek elsősorban anyanyelvi, értelmi képességek fejlesztésének és nevelésének megvalósulása során, valamint a kontaktustermetés, a kommunikációs készség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése során valósul meg.

Óvodásaink életvezetési készségeinek fejlesztése játékos és interaktív módszerekkel történik.

- Biztosítjuk a változatos és kiegyensúlyozott étrendet, valamint a közös étkezések során kialakítjuk a helyes táplálkozási szokásokat.
- a rendszeres mozgásos tevékenységekkel fejlesztjük a gyermekek fizikai állóképességét, mozgáskoordinációját.
- kialakítjuk a higiéniai szokásokat. A napi rutinba beépített kézmosással, fogmosással, tisztálkodással, öltözködési szokásokkal segítjük a gyermekeket az egészségük megőrzésében.
- Az óvodai napirendben biztosított pihenőidővel és nyugodt környezettel hozzájárulunk a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődéséhez.
- A természetközeli tevékenységekkel, mint például a szelektív hulladékgyűjtés, madáretetés, komposztálás, virágültetés és gondozás elősegítjük a felelős életmód kialakítását.
- Önállóságot fejlesztő feladatokat végezhetnek: terítés, növények gondozása
- problémamegoldó, logikai játékokat szervezünk, amelyek fejlesztik a gondolkodást, a döntéshozatali képességeket.
- Fejlesztjük érzelmi intelligenciájukat mesék, történetek feldolgozásával, amelyek segítenek az érzelmek felismerésében és kezelésében.
- A szerepjátékokkal és dramatizálással különböző élethelyzeteket játszhatnak el, (vásárlás, családi vagy közlekedési szituációk...) amelyek segítik őket a mindennapos döntések meghozatalában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- ✚ tudnak önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni, fogat mosni, fésűlködni, amikor ezt szükségesnek érzik
- ✚ a tisztálkodási eszközöket rendbe teszik, vigyáznak rá, zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt
- ✚ önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, mernek az ételből, töltenek a kancsóból
- ✚ esztétikusan terítenek, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára.
- ✚ Ismerik és tudják az evőeszközök rendjét és használatát

- ✚ önállóan öltöznak, vetkőznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik
- ✚ ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik
- ✚ ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre való törekvés
- ✚ ügyelnek a környezetük rendjére

XII.8.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:

Arra törekszünk, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék a gyermeket, az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Óvodáskorú gyermekeink jellemző sajátossága magatartásuk, tevékenységeik érzelmi vezéreltsége. Személyiségükön belül az érzelmek dominálnak, átszövik a gyermekek életét, és alakítják viselkedésüket. A magasabb rendű, érzelmek tapasztalatok során alakulnak, így az **erkölcsi, szociális** érzelmek is, mint például egymás segítése, együttérzés, örömszerzés, felelősségérzet, büszkeség. Az érzelem kontrollja csak lassan alakul ki. Fejlődésükben meghatározó szerepe van a családnak, és óvodapedagógusaink mintájának. Gyermekeinket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes légkör, állandó értékrend otthonosság veszi körül, a beiratkozástól, az óvodáskor végéig.

A gyermekek édesanyjukkal együtt ismerkednek az óvoda életével, hozhatják magukkal kedvenc, biztonságot adó otthoni tárgyaikat, nyugodt, türelmes, szeretetteljes magatartásunkkal igyekszünk a befogadás nehéz időszakát megkönnyíteni.

A családból bekerülve az óvodai életbe, gyermekeink számára kibővül a szocializációs tér, hiszen kapcsolatba kerülnek más gyermekekkel, felnőttekkel, akik magatartásukkal, értékeléseikkel hozzájárulnak a gyermekeink **énképének** alakulásához, ezáltal jobban megismeri önmagát, a **közösségi élet szabályait**, a **társas életben szükséges viselkedési módokat**.

Óvodai nevelésünk alapvető keretei, biztosítják gyermekeink testi-lelki harmóniáját.

Tevékenységek központjaink, barátságos, meleg kuckóink alkalmat teremtenek a közös együttlétekre, érzelmi kötődésekre.

A választott tevékenységekben kibontakoztathatja önmagát, eredményességre törekszik, fejlődik **akarata, önállósága, önfegyelme, kitartása, feladattudata, szabálytudata, és gyakorolhatja a közösségi élet szabályait is**.

Óvodapedagógusaink és az óvoda más dolgozóinak viselkedése, bánásmódja a gyermeki magatartás alakulása szempontjából minta értékű.

A sok közös élmény, közös tevékenységek segítik gyermekeink **erkölcsi tulajdonságainak** fejlődését, mint például **együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség**.

Természetesen mindez támogató, mintaadó közreműködésünk nélkül nem lehetséges, hiszen a szocializáció, és a polarizált érzelmek is mintakövetés, utánzás során alakulnak.

A gyermekek felé nyitottak vagyunk, segítjük a barátságok kialakulását, a különbözőség elfogadását, az érzelmileg átélt közös feladatok sikeres megvalósulását.

Az érzelmi hatások sokféleségét engedjük érvényesülni, szem előtt tartva azt, hogy a pozitív érzelmeket erősítjük, a negatívakat fékezzük. Gyermekünk **viselkedéskultúráját**, (alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok, tolerancia), fejleszti a felnőttek jó példája, bátorítása, türelme, bizalma, szeretete, ezért cselekedeteinkben, szavainkban mindig éreztetjük, mit, és miért tartunk helyesnek. Gyermekünk kezdetben érzelmileg, később a belátás alapján azonosulnak azokkal az értékrendekkel, melyet óvodai életünk során közvetítünk.

Összességében elmondhatjuk, hogy gyermekünk érzelmi fejlődése, mentális egészsége, legalább olyan fontos, mint a teljesítményük. Az intellektus és a mentális állapot szorosan összefüggenek. Ha a gyermekünk és az óvodapedagógusaink között rendben van az érzelmi kapcsolat, akkor a gyermekünk igyekezik megtanulni a legcélravezetőbb viselkedést.

Gyermekeközpontú óvodai nevelésünk megkívánja, hogy a műveltségtartalmak (ismeretek) feldolgozásának folyamatából ne zárjuk ki az érzelmeik formálását, a gyermekek érzelmeit.

Az egyénre szóló nevelést elsősorban az egyes gyermek felé áradó érzelmeinkkel, empátiánkkal tudjuk megvalósítani. Programunkban minden tevékenységben ott rejlik az érzelmeik kifejezésének, az érzelmeikre hatásnak a lehetőségei.

Az egyes központokban zajló tevékenységek bármelyike alkalmas arra, hogy erősítsük a szeretetet, a kötődés szálait, formáljuk az együttérzést, az empátiát, a segítőkészséget, a szülőket, a kortársakat, a települést, a hazát szeretetét – a nemzeti identitástudatot, a keresztény kulturális értékek és a családdal való kötődés, az erkölcsi érzelmeiket feltételező humanista magatartást.

Célunk, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését.

A gyermek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük a gyermekeket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, mely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Arra neveljük őket, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvodánk valamennyi alkalmazottjának, bánásmódja, viselkedése és kommunikációja modell értékű.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladataink az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosításában:

- Már az óvodába lépéstől kezdve, pozitív érzelmi hatások érik gyermekeinket, óvodapedagógus és gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatában.
- Biztonságos, nyugodt, szeretetteljes légkör folyamatos biztosítása.
- A társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése közös élmények, tapasztalatok útján, az erkölcsi érzelmeik, tulajdonságok megalapozása.
- Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeiket erősítő helyzetek megteremtése az óvodai és az óvodán kívüli tevékenységek során.

- Az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése, a különbözőségek elfogadására, tolerálására való nevelés.
- A társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás, és az önérvényesítés erősítése, illetve önkifejezés lehetősége.
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése.
- A nehezen szocializálódó, lassabban fejlődő, érzékszervi, vagy enyhén mozgássérült, hátrányos helyzetű gyermekekkel sajátos törődés.
- A személyes, és csoportélet hagyományainak ápolása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- ✚ szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt, képessé válnak más csoportokba járókkal együttműködésre
- ✚ a gyermekeknek igényükké válik a helyes viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása, egymást figyelmeztetik a szabály betartására
- ✚ észreveszik, ha valakinek segítségre van szüksége, segítenek, együttérzésre képesek
- ✚ igényükké válik a környezet rendje és védelme
- ✚ a megkezdett tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik, képesek nyugodtan ülni,
- ✚ figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit
- ✚ a közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben
- ✚ konfliktushelyzetekben képesek egyezkedni
- ✚ törekednek érzelmeik kezelésére
- ✚ igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, eredményre törekednek
- ✚ szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre

XII.8.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Az anyanyelv fejlesztése külön jelenik meg a programunkban, egy nevelési területként, bár elválaszthatatlan bármely tevékenységünktől, és nevelési feladatunktól. A kontaktusteremtés és tartás legfontosabb eszköze a nyelv, mely az óvodáskorban összefonódik a tevékenységekkel.

Feladataink:

- a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése,
- a kontaktusteremtés, a kommunikációs készség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése, az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása

Óvodás kisgyermekünk legelőször a tevékenységek, cselekvések, mozgás útján kerülnek kapcsolatba társaikkal, és ezek kísérője a beszéd. E feladatkör kiemelését gyermeink életkora, a beszédfejlődés intenzitása, felgyorsult világunkban a beszédkapcsolatok beszűkülése indokolja. Programunkban valljuk, hogy gyermeink azokban a helyzetekben tudnak gátlások nélkül kommunikálni, ahol közvetlen kapcsolat jön létre, ahol módja van az élmények, cselekvések nyelvi kifejezésére.

Az óvodai életünkben az anyanyelv fejlesztésének három alaphelyzete van:

- a spontán helyzetekben, és tevékenységekben,
- az irodalmi nevelés fejlesztő hatásában,
- az általunk kezdeményezett, felajánlott tevékenységekben, beszélgető körben.

A beszédfejlődés természetes színtere a **játék**, ahol a gyermeink élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba. A felvállalt szerepekhez hozzátartoznak a felnőttek beszédmintáinak utánzásai, reprodukálásai. Arra szoktatjuk gyermeinket, hogy szabadon mondják el érzéseiket, gondolataikat. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a nyelvvel is játszhasanak, kreatívan improvizálhasanak. A gyermekek beszédaktivitását teljes odafordulással, aktív figyelemmel, és a gondolataikhoz kapcsolódó kérdéseinkkel tartjuk ébren.

A tevékenységeinket kísérő jóízű beszélgetések, a közös társalgások (beszélgető kör), a nyelvi játékok, szabályjátékok, társasjátékok, a szabad önkifejezés a dramatizálások, bábozások során, az ösztönző, valóban odafigyelő felnőtt mintája, magatartása segíti gyermeink szókincsének bővülését, a beszédminőségük alakulását. Ehhez nyugodt kommunikációs teret biztosítunk és tudatosan ösztönözzük a gyerekeket az egymás közötti kommunikációra.

A beszédképesség alapja a *hallószerv épsége, a hallás, a hangképzés minősége*.

Az esetleges problémákat, a gyermekek egyéni fejlettségének elemzésével, speciális szakember (logopédus) segítségével kiszűrjük, aki külön foglalkozik ezekkel a gyermekekkel, hogy a nagyobb hátrányok kialakulását időben megelőzhessük.

Az írott nyelv iránti érdeklődést támogatjuk.

Gyermeink kíváncsiságát felébresztik a környezetükben levő ábrák, írások, amelyekből a felnőttek különböző jelentéseket olvasnak ki, ezért utánozzák azokat. (sokszori mesélés után már a könyvből ő is "tud olvasni")

Az írás és olvasás technikáját közvetlenül nem tanítjuk, de hagyjuk, hogy a gyermeink egyéni megfigyeléseik alapján próbálkozhassanak. Az ismerkedések a betűk világával, jó előkészítői lehetnek az írásnak, olvasásnak.

Programunk fontosnak tartja, hogy a gyermekek dicsérendő értéknek élhessék meg a betűk iránti érdeklődésüket.

Ez a garancia arra, hogy az első osztályba kerülve nem éri őket váratlanul a váltás, az írásbeliség elsődlegessége.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

A gyermekek bátran, tisztán és szívesen beszélnek

- ✚ Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában tudják kifejezni
- ✚ A magyar nyelv beszédallamának, ritmusának megfelelően beszélnek
- ✚ Szabadon tudják magukat kifejezni.
- ✚ Helyesen használják a nyelvi kifejezésmódokat.

XII.8.4. Művészeti nevelés

(Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Rajzolás festés, mintázás, építés képalakítás kézi munka)

Programunkban a művészeti nevelés magában foglalja a művészeti alkotások befogadására, élvezetére nevelést, *a művészetek által, gyermekeink alkotó tevékenységre nevelését. A művészeti nevelésben hangsúlyt fektetünk a komplex élményekre, a globális élmények, benyomások elsődlegességére.*

A globális élmények, mese, zene, mozgás, az önkifejezés együttese, gyermekeink teljes személyiségét érintik.

Feladataink biztosítani:

- az érzelmek átélését, az empátia érzését, az önkifejezés erősítését,
- az esztétikai élmények nyújtásával, ami élmény legyen és ne kényszer, az esztétikai fogékonyság formálását, az esztétikai ismeretek közvetítését,
- a mozgás fejlődését, szem-kéz koordinációját, az észlelést, a vizuális tapasztalást, a megfigyelőképességet,
- a szociális fejlődést, közös munka, egyéni önkifejezés lehetőségét.
- az intellektuális fejlődést, szín-formaismeret, a kreativitást, a kommunikáció sajátos formáit
- a gyermekek alkotó tevékenységeinek megszervezésével, feltételeinek biztosításával az alkotás, az esztétikum létrehozásának ösztönzését,
- az irodalom, az ének-zenei nevelés tartalmával, a népi hagyományok, a kultúra gyökereinek ápolását.

Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Rajzolás festés , mintázás, építés képalakítás, kézimunka átszövik mindennapjainkat.

A tevékenységek színtereit jelentő tevékenységközpontok ugyan elkülönülnek egymástól, de egy-egy szintér alkalmas arra, hogy a gyermekeink egy másik tevékenységre asszociálva kezdeményezhessék azt. Például az ábrázoló tevékenység közben eszükbe juthat egy mondóka, az irodalmi élmény indukálhat ábrázoló tevékenységet, és így tovább.

A tevékenységek közös jellemzője, a szabad önkifejezés.

Egyszerre spontán megnyilvánulás, és fejlődési lehetőség, ahol kellő körültekintéssel, kell megadnunk a szabadságot, és tudatosan fejleszteni gyermekeinket.

Verselés, mesélés:

Programunkban az irodalmi nevelést megalapozó mesélésnek, verselésnek, mondókázásnak, dramatizálásnak, bábozásnak is megvan a sajátos tevékenységközpontja. Itt is biztosítjuk gyermekeink számára a bensőséges, nyugodt légkört, valamint mozgásteret, eszközöket, tehát a feltételeket, **A mesélés szokásainak, rítusainak kialakításával segítjük a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.**

A többi műveltségtartalomhoz hasonlóan a verselést, mesélést sem kezeljük külön, sokféle tevékenységformához kapcsoljuk, integráljuk. Mindennapi tevékenységeinket átszövük, bármikor sor kerülhet rájuk a gyermekeink kezdeményezéseire, spontán kezdeményezéseinkre, vagy az általunk felkínált fejlesztési céllal a csoport számára szervezett tevékenységekben. (mesehallgatás) A mindennapos, játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek az érzelmi biztonság megadásának, az anyanyelvi fejlesztésnek, de az önkifejezésnek is fontos eszközei. Gyermekeinket ezek ritmusával, a mozdulatok, a szavak egységével, érzéki-érzelmi élményekhez juttatjuk, melyekhez jó alapot szolgáltatnak a magyar népköltészet, a népmesék, népi hagyományok, a gyermekekhez szóló irodalmi művek. Óvodánkban a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van. A népi- nép mesék népi hagyományok kiemelkedő szerepet töltenek be a Selyem óvoda mindennapjaiba.

A mese gyermekeink érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Életkorilag megfelel gyermekeink szemléletmódjának és világgépének, fogékonyak, ideális befogadói a mesének. A mesélés, a mesehallgatás során gyermekeink tapasztalatokat gyűjtenek a külvilágról, érzelmi viszonylatokról, lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

Az élmény erejével juttatja gyermekeinket ismeretekhez, az összefüggések meglátásához, az igazságok felismeréséhez, visszaigazolja szorongásaikat, de egyben megoldást, feloldást kínál. (győz a gyengébb, a gonosz elbukik, stb.) **Ezért meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.**

A mesét általában csak televízión, videón keresztül megismerő gyermekeinknek, különösen fontos **a mesélő óvodapedagógusainkkal** való szoros, személyes kapcsolat.

E személyes kapcsolatban biztonságban érzik magukat, ebben az elengedett állapotukban belső képvilágot jelenítenek meg, részévé válnak a mesének. A belső képalakítás lehetőségét fontos feladatunk biztosítani, mert ez gyermekeink élményfeldolgozásának egyik legfontosabb formája. Valljuk, hogy a mindennapi mesélés tehát gyermekeink mentális fejlődésének elmaradhatatlan eleme, egészséges testi-lelki fejlődésük egyik biztosítója. **A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és**

szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A nagyobb gyermekeinknél megjelenik a személyes történetek, elbeszélések iránti érdeklődés, és a saját mese létrehozásának igénye, mely igényekre való odafigyelést nagyon fontosnak tartjuk, ösztönözzük.

Programunkban fontos szerepet töltenek be a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések, egyéni és közös mesekönyvek (beszélgető kör), akár önállóan készített mesekönyvek létrehozását is támogatjuk.

Saját ismeretanyagunkat önképzéssel bővítjük, lehetőleg "kívülről", könyv nélkül mesélünk. Törekszünk arra, hogy gyermekeink a meséket sokszor ismételve hallhassák, ez ösztönzi őket az improvizálásra, a mesék dramatizálására, mely komplex tevékenység. A dramatizáláshoz együtt készülhetnek a kellékek, ezek elkészítésén túl tervezési, szervezési feladatokat is végeznek gyermekeink, nagyszerű lehetőség a közös élményszerzésre, az együttműködés készségeinek kialakítására. Gyermekeink megtanulnak egymásra figyelni, türelmesen végighallgatni, nézni egymást, mások eredményeit megbecsülni, sikerének örülni. Természetessé válik a bátor kiállás, a mások előtt való megszólalás, produkálás. Természetesen mindezt önkéntesen, a jóízű játék során, érzelmi biztonságban tehetik meg. Így a dramatizálás nemcsak a szabad önkifejezés, önmegvalósítás, hanem az önmegismerés egyik formája is, egy jól működő közösség tükrében.

Hasonlóan fontos tevékenységi lehetőség a bábozás, a bábszínház, mely a gyermekek "színháza".

A bábozást már a kiscsoportosok is hallatlanul élvezik.

Fontosnak tartjuk a testközeli, kezdetben paraván nélküli ismerkedést a bábokkal. A kisgyermek azonosulni tud vele, játéka során megnyilvánulnak érzelmei, bátran megnyilatkozik. Az általunk a csoportban előadott sok mozgással, kezdetben kevés szöveggel kísért előadás csakhamar követésre talál.

Igénylik az ismétlést, amely az élmények újraélését teszi lehetővé, melynek eredményeképpen gyermekeink is képesek lesznek a darab eljátszására. A nagyobbak, ha biztatjuk, inspiráljuk őket, először csak társaik előtt, majd idegenek előtt is bátran báboznak el meséket, sőt improvizálnak is. Előadásainkhoz készen vásárolt és magunk készített bábokat használunk, mely utóbbinak különösen fontos jelentősége van.

Alkotás az előkészület, és alkotás a bábelőadás is. Mindkettőt igen fontosnak tartjuk, amelyek során a gyermekeink értelmi és manuális képességei mellett fejlődnek erkölcsi, szociális, esztétikai érzelmeik is. Fejlődik beszédképességük is, a pozitív óvónői minta, és a gyakorlás hatására.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- A gyermekek kiejtése csiszolódik, gyarapszik szókincsük.
- Szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.

- ✚ Megjegyeznek 10 - 14 mondókát, 6 - 8 verset, 10 - 15 mesét.
- ✚ Tudnak meséket kitalálni, folytatni, s ezt mozgással és/vagy ábrázolással megjeleníteni.
- ✚ Kialakul konfliktuskezelési módjuk, problémamegoldó készségük.
- ✚ Fejlődik erkölcsi ítéletalkotásuk, humorérzékük, optimizmusuk.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

Gyermekeink már a születésük előtt az anyaméhben is hallanak hangokat, zörejeket. Születésük után hamar meg tudják különböztetni a hozzájuk érzelmileg közel állók hangját más zajoktól. A felnőttek ringatókat, altatókat, höccögtetőket, simogatókat játszanak a csecsemőkkel, ezzel is közelebb kerülnek érzelmileg gyermekükhöz.

Már a családban is elkezdődik tehát a zenei nevelés, melynek alapjaira építkezünk a későbbiek során az óvodában. A család zenei érdeklődése, kultúrája meghatározó élmény a kisgyermekünk számára. A felnőttek példája, zenei ízlése, a szűkebb és tágabb környezet zenei hatásai befolyásolják gyermekeink zenéhez való viszonyát. Az óvodai életünkben a zene, a dal, a ritmus az egész napot áthatja.

Célunk, a zene megszerettetése, a mozgás, az éneklés élményének nyújtása, mely élményt jó hangulatban, szabad légkörben biztosítjuk.

Óvodánk elsősorban a közös, együttes dalok, játékok színtere. Olyan játékoké, ahol a mozgás, a ritmus, az egyenletes lüktetés, a dallam, a szöveg globális élményt nyújt. A gyermekek adottságbeli különbségei e téren is igen nagyok, minden olyan törekvés árthat, amely idő előtt akar képességeket fejleszteni. Ezért nagyon fontosnak tartjuk ebben a tevékenységben is az individualizálást, melyet a differenciált anyagválasztásban, az eltérő képességszintekhez való alkalmazkodásban érvényesítünk. A játékok tartalmát, az egyéni, és társas játékok arányát a csoport életkorához, és fejlettségi szintjükhöz igazítjuk.

Programunkban hetente többször is felajánlunk ének-zenei tevékenységet, valamint ösztönözzük, és támogatjuk a gyermekek spontán kezdeményezéseit, általában mikrocsoportos, gyermekeink számára biztonságot adó formában.

A ritmusérzék, a hallásfejlesztés minta alapján eredményes, melyben óvodapedagógusaink mintaadását kiemelten fontosnak tartjuk.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink a zenei tevékenységet mozgásukkal kísérhessék, kifejezhessék érzelmeiket, megélhessék az együttjátszás önkéntességét, az együttjátszás örömét.

A mondókás, énekes, mozgással kísért játékok komplexen fejlesztik gyermekeink személyiségét. Nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai életünkkel időt hagyunk a zeneélmény, a zeneszeretet kialakulására.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi

sajátosságokra építve. Selyem óvodánkban mindez kiemelkedő szerepet tölt be, mivel sajátos arculatuk a néphagyomány őrzés.

Programunkban a zenei nevelésben hangsúlyosan kezeljük a következőket:

- A zene elsősorban érzelmeket aktivizáló művészeti tevékenység, melyhez biztosítjuk a megfelelő meghitt, nyugodt hangulatot.
- Támogatjuk a gyermekek önfeledt improvizációit, mi magunk is sokat éneklünk
- A gépi zenét megfelelő gondos válogatással és ízléssel, használjuk.
- Az eszközök fontos szerepet töltenek be a megtapasztalásban,
- Óvodai nevelésünk nem szakadhat el a való élettől, természetes, hogy "kis és nagy ünnepeink" hangulata, előkészületei megkívánják az ezzel kapcsolatos zenehallgatást, a daltanulást, az énekes játékok élvezetét. A sokféle érzelem fejlesztésére alkalmas zenei nevelés hozzájárulhat a hagyományokhoz, a generációkhoz, a tájhoz, a természethez, a hazához való kötődés formálásához.
- A zenehallgatás, a zenei élmény kifejezésére ösztönözheti gyermekeinket, akár bábozásra, dramatizálásra, mesébe való beépítésbe vagy más módon történő megjelenítésre, például ábrázolásra.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- ✚ A gyermekek szívesen énekelnek önmaguk és mások örömein.
- ✚ A gyermekek élvezettel tudnak figyelni a zenehallgatásra.
- ✚ Tudnak ritmust, dallamot, mozgást utánozni, rögtönözni.
- ✚ A gyermekek mozgása ritmikussá, harmonikussá válik.
- ✚ A gyermekek gátlás nélkül, önállóan is tudnak énekelni.
- ✚ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- ✚ A gyermekek örömmel játszanak énekes játékot, azt megszervezik a maguk számára.

Rajzolás, festés mintázás, építés, képalakítás kézi munka:

A művészeti tevékenységek, így az ábrázolás is, elsősorban a teljes szabadság élményét nyújtja gyermekeinknek. Miközben szabadjára engedik érzelmeiket, utat engednek vágyaiknak, elképzeléseiknek, jelzéseket adnak önmagukról, kommunikálnak környezetükkel, szocializálódnak az együttes tevékenységekben, gyarapszik ismeretük, különféle technikákat tanulnak meg, más művészetekre asszociálnak.

Programunk ezért az ábrázoló, kézműves tevékenységet is az önkifejezés, a teljes személyiségfejlesztés fontos eszközének tartja, melyet a mindennapi óvodai életünkben *folyamatosan* biztosítunk. A művészeti tevékenységek központjában elegendő helyet, teret, adunk az alkotó tevékenységhez.

Gazdag eszközkészletet biztosítunk, melyek könnyen hozzáférhetőek. **Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.**

. A rendelkezésre álló anyagok látványa, a velük való tevékenykedés lehetősége, a felidézhető képek indítják el gyermekeink alkotó fantáziáját, munkakedvét.

Az anyagokkal való játék örömeiben, az alkotás élményében gyermekeink számára a tevékenység lehetősége a fontos, ezért életkori, és egyéni sajátosságait figyelembe véve, természetes érdeklődésükre alapozva biztosítjuk számukra a többféle tevékenységi lehetőséget, változatos anyagokat, technikákat.

Gyermekeink a műhelymunka lehetőségeit az *egész nap folyamán megkapják*, a rajzolás, mintázás, kézi munka következő területeit művelhetik:

- az önkifejezést, a spontán, kötetlen alkotást,
- különböző technikák ismereteivel létrehozott alkotásokat,
- a népművészeti elemekkel és szokásokkal, hagyományok és a nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés,
- a kézimunkával, kézművességgel létrehozott alkotásokat,
- felhasználható eszközöket, kellékeket készíthetnek saját ötlet, modell alapján.

Mindezekhez azonban szükséges, hogy megismertessük velük azokat a speciális tartalmakat, amelyek a művészeti tevékenységekhez szorosan hozzátartoznak:

- a színvilágot, a formavilágot, a téri ábrázolás világát,
- az anyagok különböző természetét, a különböző technikákat, kézműves tevékenységeket, melyekkel kifejezhetik elképzeléseiket, gondolataikat, érzelmeiket.

A tevékenységekben a folyamatra, az ötletességre, az önállóságra, az eredetiségre helyezzük a hangsúlyt. Az értékelést csak a megerősítés, a buzdítás szándékával tesszük.

Feladatunk:

- a feltételek biztosítása,
- a térbeli tájékozódás, a képi-plasztikai kifejezőkészség fejlesztése,
- a komponálás, rendezés képességének fejlesztése,
- a gyermekeink tér-forma és színképzetének fejlesztése,
- az egyszerűbb művészeti alkotások megismertetése a gyermekeinkkel,
- a gyermekek munkáinak megbecsülése, megfigyelése, elemzése,
- a képi megjelenítés, és a verbális megfogalmazás összekapcsolása,
- a tevékenységekkel gyermekeink teljes személyiségének integrált fejlesztése.

Az ábrázoló tevékenység összefonódik a játékkal, a konstruálással, a barkácsolással, és más művészeti, és egyéb tevékenységekkel. Az állandó cselekvési lehetőségek, tapasztalatok fejlesztik a gyermekeink finommotorikáját, segítik az összerendezett mozgások kialakulását.

Alkotás közben gazdagodnak, fejlődnek manuálisan, érzékszerveik funkcióit tekintve, valamint gondolataikban és érzelmeikben is. Edződik kitartásuk, akarataik.

Tervezésünk során törekszünk oldott ***légkörre, hiszen jó hangulatban lehet kreatívan alkotni.***

Fontosnak tartjuk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatását és a tehetségek bátorítását.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- a gyermekek képessé válnak önkifejezésre, amit öröm és sikerélmény kísér
- sokrétűen fejlődik manuális tevékenységük, az anyagok változatos

felhasználása kapcsán

- képalkotásukban egyéni módon jelennek meg élményeik, elképzeléseik.
- plasztikai munkáik egyéni, részletezőek
- megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak alkotásaikról
- téralkotásban, építésben bátrak, együttműködők, ötletesek
- képessé válnak megfigyeléseiket átértelmezni, azokat új kombinációban alkalmazni
- átalakul képi gondolkodásuk
- formálódik esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük

XII.8.5 Mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjén igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításánál, formálásánál és fejlesztésénél eszközei. ***Az óvodáskor az a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulmányának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.***

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

- ✚ A gyermekek képessé válnak tartós, összerendezett mozgásra.
- ✚ Tudnak a végrehajtandó feladatra koncentrálni.
- ✚ Kitartóan képesek a mozgásos feladatot megoldani.
- ✚ Képesek a szabályok betartására.
- ✚ Képesek mozgásuk, viselkedésük, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani
- ✚ Versengésben önuralommal képesek elfogadni a veszteséget.
- ✚ Ismerik az irányokat, jól tudnak a térben tájékozódni.
- ✚ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ✚ Képesek labdával egyszerűbb gyakorlatokat végezni.

XII.8.6. Külső világ tevékeny megismerése

Ez a feladat programunkban két, egymástól elválaszthatatlan tapasztalati kört foglal magában.

a) Első kör:

a tárgyi természeti környezettel, jelenségekkel, folyamatokkal, anyagokkal kapcsolatos tapasztalatoktól, a társadalmi környezet történéseinek megismerésétől, a környezetvédelemig terjed.

b) Második kör:

a környezetben, a tevékenységekben, az élethelyzetekben szerezhető matematikai tapasztalatokat integrálja.

a) Első kör:

A környezettel való harmonikus együttélés, életmód, gondolkodás és viselkedésmód, szokás, és értékrendszer gyermekeink életének már nagyon korai életszakaszában kezdenek kialakulni.

A családban a környezettel kapcsolatos értékek igen korán megfogalmazódnak, az alapok lerakása már megkezdődik. Alakulhat, finomulhat, ezért a környezettel kapcsolatos látásmód, viselkedéskultúra, és értékrendszer kialakítása szempontjából az óvodáskor ideális, és fontos szakasza gyermekeink életének, szorosan együttműködve a családokkal.

Fontos feladatunknak tartjuk, a környezethez, a hazai tájhoz, az emberekhez, a hazához, a helyi hagyományok, néphagyományok, a közösséghez való tartozás élményeit, a nemzeti, a családi, tárgyi kultúra értékeihez való pozitív érzelmi viszony kialakítását is. A természetismeretet, környezetismeretet úgy is meghatározhatjuk, mint a megfigyelések, kísérletezések, minták útján történő ismeretek feldolgozását. Gyermekeink természetes érdeklődésük által vezérelve, tevékenységeiken keresztül kerülnek közvetlen kapcsolatba a fizikai, és élővilággal. Felfedezésre, (mi ez?), és oknyomozásra (miért?) törekednek, természetes kíváncsiságuktól hajtva. Magatartásunk, reakcióink erősíthetik, vagy gyengíthetik ezt a világ iránti érdeklődésüket, ezért nagyon fontos, mint a értékű viselkedésünk.

A környezetismeret tágabb fogalom, mint a természetismeret.

Magában foglalja:

- a) természetismeretet,*
- b) társadalomismeretet,*
- c) környezetvédő szemléletet és magatartást.*

a.) Természetismeret:

A természetismeret legfontosabb, elsődleges forrása maga a **természet**.

Az aprólékos megfigyelésekhez, kísérletekhez a csoportszobában is megteremtjük a feltételeket a természetismereti tevékenységközpontban, ahol a gyermekek gyűjteményei, a folyamatok, a különféle anyagok, jelenségek közvetlenül is megfigyelhetők, rögzíthetők.

Óriási ösztönző erő a természet, amelynek gyermekeink személyiségére gyakorolt hatását vétek lenne figyelmen kívül hagyni. Az élet csodáit, a növekedést, és fejlődést, sokféle módon szemléltetjük, ügyelve arra, hogy amit lehet, azt a maga valóságában, élethelyzetében figyelhessék meg gyermekeink. Az állatokat igyekszünk természetes élőhelyükön bemutatni. (pl. madáretetés) A tőlünk távol élő állatokat állatkertben vagy Ikt eszközökön keresztül ismertetjük meg. Ilyenkor természetesen szót ejtünk gondozásuk, védelmük szükségességéről, hasznosságukról. A növények életének megfigyelésére nagyon sok lehetőségünk adódik, séták, kirándulások alkalmával, valamint udvarokban, amely komplex tapasztalatszerzési, tevékenységi, megfigyelési lehetőséget biztosít. Gyermekeink kapcsolata az élettelen környezetükkel hasonlóan sokrétű. Nagyfokú kíváncsiság, olykor félelem, máskor vonzódás hajtja őket. Az anyagok tulajdonságaival való ismerkedésekre, az önálló kísérletezésekre mind-mind lehetőséget biztosítunk.

A természeti környezet gazdagsága kifogyhatatlan tárháza a megfigyeléseknek, tapasztalatok szerzésének, az ismeretek folyamatos bővítésének. A mi dolgunk, hogy ezeket a lehetőségeket tervszerűen, folyamatosan, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével biztosítsuk számukra. Abban hiszünk, hogy a természetvédelemhez, a természet megismerésén és megszerettetésén keresztül vezet az út, ezért nyitott szemmel,

füllel, és szívvel kell szemléltetnünk és felfedeztetnünk környező világunkat, mellyel gyermekeink, a majdani felnőtt felelősségérzetét alapozzuk meg.

b.) Társadalomismeret:

Az óvodásgyermekünk számára kitágul a világ, ezért alapvető feladatunk, hogy a tágabb környezet mellett, legalább ennyi ismerettel rendelkezzenek a szűkebb környezetükről, lakóhelyükről, családjukról, a város nevezetességeiről, szüleik foglalkozásáról, munkahelyükről. A változások iránti érdeklődésük is felébreszthető, ha egy-egy élményszerző séta alkalmával azt is bemutatjuk, hogyan szépül környezetünk, esetleg milyen építkezés folyik környékünkön. Ezek a tapasztalatok, a róluk szóló beszélgetések, alapozzák meg a szülőföldhöz, a városhoz, az itt élő emberekhez, a tájhoz való kötődéseiket, erkölcsi érzelmeiket. Gyermekeink óvodából iskolába átkerülve, gyakran elbizonytalanodnak, ennek az okok közül az egyike az új intézmény ismeretének hiánya.

Ezért rendszeres ismerkedést biztosítunk az iskolával, a közlekedéssel, mely nem korlátozódhat egyszeri alkalomra. A családokkal való kapcsolattartás sokféle formája is gazdagíthatja gyermekeink társadalmi tapasztalatait. Az előre megtervezett, átgondolt látogatások, találkozások a családokkal, munkahelyükön, otthonukban, kertjükben, vagy bevonásuk az óvoda életébe, munkájába, igen fontosak élményszerzés céljából is, de az érintett gyermek elfogadtatását is segítik. Fontos, hogy az iskolába készülő gyermekeink rendelkezzenek az önállóságukhoz szükséges alapvető élettapasztalatokkal.

Feladatunk: hogy elősegítsük a gyerekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Tudjanak tájékozódni a számukra fontos középületek környékén, legyen irányérzékük, gyalogos, és közlekedési ismeretük. Kerüljenek kapcsolatba a felnőttek világával.

c.) Környezetvédő szemlélet, és magatartás:

Az óvodáskorú gyermekeink még aktívan nem vesznek részt a tágabb környezetünk védelmében, de azt már elvárjuk tőlük, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék a növényeket, állatokat, gondozzák az élőlényeket, legyenek kíméletesek az állatokkal szemben. Ismerkedjenek meg a szelektív hulladékgyűjtéssel és alkalmazzák a mindennapokban. A környezetvédő szemlélet és magatartás kialakítása érdekében évente négy jeles nappalról emlékeztetünk meg:

- Állatok világnapja (okt. 4.)
- Víz világnapja (márc. 22.)
- Föld napja (ápr. 22.)
- Madarak és fák napja (május.)

A mindennapokban formáljuk szemléletüket, alakítjuk érzékenységüket azokkal a tapasztalatokkal, amelyeket a környezetet károsító jelenségekkel kapcsolatosan szerezhetnek:

- autók kipufogógázának, a dohányzásnak káros hatása,
- a szemetes környezet, a lég és vízszennyezések, zajártalmak,

- a vegyi anyagok, és műanyagok károsító hatása,
- vandalizmus, növényeken, épületeken, közlekedési eszközökön

A szemléletformálás módjainak, eszközeinek megválasztásában igazodunk életkori sajátosságaikhoz, érdeklődésükhöz, tapasztalataikhoz.

b.) **Második kör:**

*A környezetben, a tevékenységekben, az élethelyzetekben szerezhető **matematikai tapasztalatok integrációja, a matematikai nevelés:***

A matematikai tapasztalatok, akár a nyelv áthatják az ember egész életét.

Kisgyermekünk gondolkodása azonban nagyon konkrét, a mennyiség, és rendszerezés fogalma a számtalan megszámlálандó és rendezgethető tárgy nélkül semmitmondó számukra. Ezért gyermekeinknek sok lehetőséget kell biztosítanunk arra, hogy konkrét tárgyakkal való műveleteken keresztül tapasztalhassák meg a matematikai viszonyokat, műveltségtartalmakat.

A matematikai nevelés tartalma:

Tájékozódás a térben, téri irányok ismerete, személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése, sorba rendezése és számlálása a tevékenységekben, spontán helyzetekben

Minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok megszerzésére.

A tervszerűen elrendezett csoportszoba, a felfedezési, gyűjtési, szervezési, építési lehetőségek, tevékenységközpontjaink bármelyikében elhelyezett eszközök, tárgyak, berendezések, a spontán, és felajánlott tevékenységek alkalmasak matematikai műveletek végzésére, matematikai tapasztalatok szerzésére.

A csoport életének valamennyi pillanatában benne rejlik a matematika.

Az idő múlásának érzékelését lehetővé teszi a kirándulásokra, ünnepekre való készülődés (hányat kell még aludni addig), de ezt képes tablókkal is segítjük. (naptárakkal, hét napjai, évszakok születésnap, névnap stb.)

A műveltségtartalom integrált megközelítéséből eredően a matematikai tapasztalatokat bármely tevékenységben bővíteni lehet. A szabályjátékokban, társasjátékokban is kimeríthetetlenek a lehetőségek. A manipulációs központban a gyermekek rendelkezésére állnak azok az eszközök, amelyekkel egyénileg tevékenykedhetnek, illetve közreműködésünkkel részképességeik célirányosan fejleszthetők.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végén, hat – hét éves korban:

A gyermekek ismerik közvetlen társadalmi környezetüket, az óvoda környékét, város nevezetes épületeit.

A gyermekek ismerik a környezetükben élő állatvilágot, a növényeket, azoknak elemi gondozását.

- Jól tájékozódnak környezetükben.
- Ismerik a növények ápolásának, fejlődésének létfeltételeit.
- Felelősséget éreznek az élőlények gondozásáért.
- Ismerik a környezettudatos szemléletmód elemeit.

XII.8.7. Idegen nyelvi nevelés, mint német nemzeti nevelés érdekében

A nemzetiségi óvodai nevelés hazánk egységes köznevelési rendszerének része. Megvalósítja az óvodai nevelés általános céljait és feladatait, biztosítja a nemzetiség nyelvének tanulását, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést és hagyományteremtést, az önismeret kialakítását, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását.

A nemzetiségi nevelés-oktatás segíti a nemzetiséghez tartozó gyermeket abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Tolna város lakosságának jelentős hányadát a történelem során betelepített német származású hajósok és iparosok alkották. Az idővel megindult asszimilálódási folyamatnak köszönhetően ugyan „beolvadtak” az itt élő magyar lakosság közé, szokásaik és nyelvük keveredett, de leszármazottaik a mai napig őrzik identitásukat, mesterségüket, ápolják hagyományaikat. A városban működik Német Nemzetiségi Önkormányzat, Nemzetiségi Hagyományőrző Bizottság, valamint Német Gyermecktáncsoport. Az óvodákban és az iskolákban is nagy múltra tekint vissza a nemzetiségi oktatás és nevelés.

Óvodáinkban már több éve folyik nemzetiségi nevelés. A személyi feltételek kedvező alakulásával több csoportban is ismerkedhetnek az érdeklődő gyerekek a német nyelvvel és az itt élők hagyományaival. A nemzetiségi csoportok a tevékenységi formákat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint alakítják ki, a tartalmakhoz felhasználják a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. A nemzetiségi irányelv meghatározza a magyarországi nemzetiségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka célját és feladatait, kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a nemzetiségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

A nemzetiségi nevelés céljai:

- ✓ Pozitív viszony kialakítása a gyermekekben a német nemzetiségi kultúrához.
- ✓ Megalapozni a nemzetiségi identitástudatot, fejleszteni és segíteni ennek kialakulását.
- ✓ A korai iskolai nyelvtanulás megkönnyítése a kezdeti kudarcok elkerülésével, felkészíteni a gyermekeket a német nemzetiségi nyelv iskolai tanulására.
- ✓ A kisebbségi kultúra ápolása, önazonosság megőrzése, erősítése a nemzetiségi nyelvhez való pozitív viszony kialakítása és a hagyományok tovább örökítése.
- ✓ A nyelvet erősíteni, amely már nem olyan erősen él, mint régen. - A másság elfogadására nevelés.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az egész napos kétnyelvű környezet biztosításával megteremti a gyermekek számára az érzelmi biztonságot nyújtó kommunikáció lehetőségét és ezen belül az utánpótlás, tapasztaláson alapuló nyelvelsajátítást.
- Olyan szeretetteljes, biztonságos, derűs, nyugodt légkört biztosít, amelyben a gyermekek már az óvodába lépés pillanatában pozitív hatások érik a kisebbségi nyelvvél való ismerkedése során.
- A nemzeti és identitástudat kialakítása céljából korábbi népviseletekkel, tárgyi emlékekkel ismerteti meg a gyerekeket, melyeket a játékban vagy ünnepeinkben felhasználhatnak.
- Nyelvi modell és élménynyújtással az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével fejleszti a nyelvi készségeket.
- Megismerteti a gyermekekkel a német nemzetiség tárgyi örökségét, szokásait, hagyományait.
- A nap folyamán kialakult játéksituációkat használja fel a nyelvi kommunikációra, tárgyak megnevezésére. Szerepjátékokban a mindennapi beszédet gyakorolja a gyerekekkel, bábozással segíti a nemzeti és nyelv bátrabb használatát. Segíti a szókinccs és fogalomkörök bővítését, a mondatalkotó készség kialakulását.
- Az óvónő beszéde és magatartása legyen példaértékű, a gyermekek számára követésre méltó.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✚ A gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt.
- ✚ Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni.
- ✚ Tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.
- ✚ Ismerjen a nemzetiségről, az anyanyelvet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is).
- ✚ Ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

XII.8.8. IKT eszközök alkalmazása az egyes tevékenységek során

A rendelkezésre álló tanulási képességfejlesztési segédanyagokat és eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket ismerjük és kritikusan a kitűzött céloknak megfelelően használjuk.

Igyekszünk felkelteni és fenntartani a gyermekekben az önálló tapasztalatszerzés, próbálkozás örömét, és ennek köszönhetően bízunk benne, hogy megfelelően használja majd az IKT eszközöket.

Az óvodai élet mindennapjai és a tevékenységek során követendő példát mutatunk a gyermekek és a szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén, az együttműködés a kommunikáció érdekében.

XIII. A család bevonása az óvodai életbe (szabályai, formái, hatás)

Pedagógiai programunk harmadik alappillére, a családok bevonása az óvoda életébe.

Óvodánk már ez idáig is hagyományosan jól működő kapcsolatot alakított ki a családokkal, melyeket mindig új szemlélettel, új formákkal igyekszünk gyarapítani.

Az óvodai nevelésünk elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik.

A gyermekeink személyiségének alakulására azonban hatással van minden olyan esemény, amely a családi életben zajlik, ezért gyermekeinket a családjuk egészével kell figyelembe vennünk. Előfordulhat, hogy az óvodának át kell vállalnia a család által meg nem oldott feladatokat a gyermekeink érdekében, hiszen ilyen esetben az óvoda jelenti a gyermek számára a biztonságot, a családi fészek melegét.

A jól működő családok szokásainak, értékrendjének megismerése legalább olyan fontos, mint a krízishelyzetben levőké, kellő tapintattal és körültekintéssel őket is segíthetjük abban, hogy gyermekeiket minél eredményesebben nevelhessék.

Nagyon lényeges munkánk során a családokhoz való közeledés módja, figyelembe kell venni a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesíteni kell az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A szülő a számára legfontosabbat, a gyermekét bízva ránk, és joggal várja el tőlünk, hogy a legjobb tudásunk szerint gondozzuk, neveljük.

Az óvoda képes elsősorban arra, hogy az együttműködés feltételeit megteremtse, hogy a család, és az óvoda közötti hidat kiépítse, melynek legfontosabb tartópillére a **gyermekszeretet**.

Az óvoda és a család együttműködése során nagyon sok bizalmas információhoz jutunk a család életével kapcsolatos dolgokról, eseményekről. Ezeket az információkat bizalmasan kezeljük.

A személyes kapcsolatfelvétel első állomása az óvodai nyílt nap, majd a beiratkozás, amelyek során a személyesség, a gyermek felé megnyilvánuló figyelmességünk segítik az érzelmi kötődés erősítését.

A befogadás idején is szívesen fogadjuk a szülők segítő jelenlétét a leválás megkönnyítése érdekében.

Nyitott óvodáink a továbbiakban is lehetőséget biztosítanak a szülőknek arra, hogy gyermekük óvodai életébe betekinthessenek. Előre jelezzük azokat a napokat, tevékenységeket, melyekben a szülők segítségére számítunk. Minden család érzékeny arra, ami a gyermekével

történik, és nyilvánvalóan tudni akarják, hogyan halad, fejlődik a gyermekük. Feladatunk a gyermek erős, és gyengébb oldalainak, a családot foglalkoztató, (és ránk is tartozó) problémáknak a megismerése és megbeszélése oly módon, hogy a fejlesztő, jó szándékunk a szülők részéről is megerősítést nyerjen. A jó kapcsolat kialakítása, a szülők bevonása az óvodai nevelés programjába a programunk minőségi megvalósítása érdekében igen fontos feladatunk.

A családok sokféleségéből következően szükségleteik, szokásaik a kapcsolatfelvétel szempontjából is eltérőek lehetnek, a szabadidejük is igen változó. A család megismerését követően tudjuk eldönteni, hogy milyen stratégiával tudjuk együttműködésre hangolni őket.

A kapcsolattartás stratégiájának vannak:

- **informális,**
- **formális** lehetőségei.

Informális kapcsolattartási lehetőségek az együttműködésben:

- Az óvodába érkezés, és a délutáni hazavitelkor történő beszélgetések, mely idő nem alkalmas elmélyült beszélgetésre, ezért más formákat is biztosítunk.
- Hirdetőtábla, mely a szülőket érintő információkat tartalmazza. (folyosón, minden csoport előtt) Ezen kapnak helyet a csoportok életével kapcsolatos információk.
- Az információkat folyamatosan cseréljük.
- Zárt online csoportok
- A kapcsolattartás lehetőségei még a különböző *kérdőívek*

Formális kapcsolattartási lehetőségek:

- *Szülői értekezletek*
- Egy szülői réteg számára szervezett értekezletek, leendő kiscsoportosok, iskolaköteles gyermekeink szüleinek,
- Értekezletek, , *műhelymunka melyek* megszervezésekor ügyelünk a bensőséges, nyugodt légkör biztosítására
- *Családlátogatás*, melynek során alapvető cél a gyermekek és hozzátartozóik családi körben való felkeresése, megismerése. A családlátogatásokat mindig egyeztetett időpontban, váltótársunkkal együtt tesszük meg.
- *Szülői Munkaközösség*, a szülők érdekképviselői szerve. Amellett, hogy nevelőmunkánkat, programunk megvalósítását a szülők körében való népszerűsítéssel, építő kritikájukkal segítik, sok segítséget adnak rendezvényeink szervezésében, lebonyolításában.

Egyéb lehetőségek a családokkal való kapcsolattartásra:

A családok óvodai részvételébe való bevonásának sokféle egyéb lehetőségei vannak.

Közös kirándulásokat, szabadidős programokat szervezünk, Jótékonysági bált szervezünk.

A szülőket alkalmanként bevonjuk udvarunk szépítésébe, egyéb munkákba.

Az ünnepekre való készülődésben is megosztjuk a feladatokat, és az ünnepvárás örömét is.

A szülők óvodai életbe való bevonásának pedagógiai hatásai:

- A legtöbb, amit elvárhatunk az az, hogy a családból talán először kilépő gyermek a szülővel együtt élhesse meg az óvodai élet szépségeit, az óvodai tevékenységekben átélt közös élményeket. A szülők óvodánk iránti érdeklődése, az óvodapedagógusainkkal kialakított jó kapcsolata, az alkalmankénti részvétele az óvodai életünkben, a fokozott védettség és törődés érzése, a szociális kapcsolatok sokszínűsége feloldhatja gyermekeink félelmeit, szorongásait, és a jó közérzetük optimális személyiségfejlődést eredményezhet.
- A szülők felelősségérzete is megnő azáltal, hogy közvetlenül is megélhetik az óvodai nevelésünk tervszerűségét, az óvodapedagógusaink szakmai felkészültségét, hozzáértését, a gyermekeink fejlesztésére tett erőfeszítéseinket. Bővül pedagógiai pszichológiai tájékozottságuk, mintát láthatnak nevelési helyzetek megoldására, elsajátíthatják óvónőink attitűdjeit.
- Az óvodai életünk tárgyi környezetének gazdagításában, a közös élményekben aktívan részt vállaló szüleink fontosnak érezhetik magukat az óvodában.
- A gyermekével együtt tevékenykedő szüleink sok információt szerezhetnek gyermekükről, és azt is megtanulhatják, hogyan lehet otthon is érdekes tevékenységeket szervezni.
- Az együttes tevékenységek során mi is sok információhoz juthatunk a családokról, melyek segítségünkre lehetnek a gyermekek fejlesztésében.
- A hasonló problémákkal küszködő szüleink társakra találhatnak, bátorítást és segítséget kaphatnak az óvodai ismeretségek kapcsán.
- A szülőkkel kialakított jó kapcsolatunk, segít bennünket abban, hogy jobban megismerhessük gyermekeink egyéni eltéréseit, adottságait, érdeklődését, erősségeit, a szülők gyermekeik iránti elvárásait. Csak a jó kapcsolat teszi lehetővé a szüleink befolyásolását, a gyermekeink összehangolt optimális fejlesztését.

XIII.1. Család gondozás, szociális munka

(az óvodapedagógus lehetőségei a családsegítésben)

Városunkban működik Családsegítő Központ, akik szociális segítő által segítik munkánkat, mi pedig az általunk tapasztalt krízishelyzetek jelzésével, a szülők körében létük propagálásával, munkájuk ismertetésével támogatjuk őket.

Mit tehetünk mi, mik a lehetőségeink a családsegítésben:

Az óvodapedagógusaink szerepe ebben a munkában nem nélkülözhető, hiszen mi vagyunk azok, akik közvetlenebb kapcsolatba kerülünk a családokkal, sok információt szerzünk életükről, így nem tudunk kívül maradni a problémáikon.

Tapasztaljuk, hogy a családok gondjai gyakran negatívan érintik gyermekeinket, viselkedési, és egyéb problémái a szülők megoldatlan gondolataiból erednek, ezért esetenként felvállaljuk a segítő munkát, szigorúan betartva a kompetenciánk határait. Segítő kapcsolatunk alapfeltétele a családok megismerése, gondolataik megértő kezelése. Igyekszünk nagyobb

érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújtani a krízishelyzetekben lévő családoknak és gyermekeiknek. Tájékoztatást adunk a Családsegítő Központ munkájáról, megszervezzük a velük való találkozások lehetőségét, akik informálják a szülőket családjogi kérdésekben, bemutatják a szociális támogatások rendszerét. A velük való folyamatos kapcsolattartást gyermekvédelmi felelősrünk koordinálja. Támogatjuk a segítő kapcsolatok keresését a bajba jutott családjaink érdekében. Ha a családok igénylik, ellátjuk érdekeik képviselőjét a szakszolgáltató intézmények megkeresésével. Olyan kontaktust alakítunk ki a szülőkkal, hogy őszinték legyenek, bátran forduljanak hozzánk gondjaikkal.

XIV. Együttműködések Külső kapcsolatok

Az óvodánk szakmailag önálló intézményként működik. A nevelés városi rendszerének, a különböző intézménytípus rendszereknek egy mikrorendszere, helyi nevelési rendszer, mely egymásra ható tényezőkből tevődik össze.

*Ezek a **tényezők** a következők:*

- a rendszerünk magja a gyermek, akiért az egész rendszer működik,
- a gyermekek csoportban fejlődnek, a kortársak hatása is befolyásoló tényező,
- a gyermekeink fejlődése nagymértékben függ a csoportban dolgozók személyiségétől, felkészültségétől, együttműködésétől, a team munkától,
- a nevelőtestület összetételétől, ambícióitól, szükségleteiktől, elképzeléseiktől,
- a rendszer működtetésétől, az óvoda menedzselésétől,
- önértékelésünktől, mely az óvodánk belső erőforrásainak feltérképezését jelenti,
- önfejlesztés, mely a külső és belső erőforrások aktivizálását jelenti.
- Ahhoz, hogy óvodánk a funkcióinak megfelelően, zavartalanul tudjon működni, a gyermekeink érdekében minden **tényező** működését össze kell hangolnunk.

Mint az előzőekből kiderült, a team munka több szinten is jelen van óvodánkban.

A legfontosabb szintér, az egyes csoportjainkban dolgozók munkájának összehangolása.

Óvónőink váltásban dolgoznak, összehangoltan, partneri kapcsolatban, az átfedési idő rugalmas kezelésével. Szakképzett dajkáink nagy segítségünkre vannak az óvodai élet minden tevékenységében.

A munkatársaink kölcsönösen kiegészítik egymás tevékenységeit, tehát mindenki fontos a maga területén.

Természetesen vannak eltérések: életkorban, tapasztalatokban, egyéniségeinkben, de csak hasonló szemlélettel, a gyermekeink felé megnyilvánuló hatások összhangjával működhet hatékonyan óvodánk, ezért ennek megteremtésére folyamatosan törekszünk.

Felkészültségünket, tudásunkat permanens önképzéssel tartjuk szinten.

Mindig keressük a kihasználatlan erőforrásokat, a továbblépés lehetőségeit, a külső támogatókat, szűkebb környezetünk tanulmányozásával, a pályázati lehetőségek kiaknázásával.

A szülők a legfőbb erőforrásaink, támogatóink, ezért az ő megnyerésük programunk minőségi megvalósításának alapfeltétele.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Kapcsolataink speciális szolgáltató intézményekkel:

A Családsegítő központtal, valamint a megyeszékhelyen működő Nevelési Tanácsadóval, Szakértői Bizottsággal kapcsolatunk folyamatos, kétoldalú információáramlással, személyes kontaktustartással támogatjuk egymás munkáját. Óvodánkban gyógypedagógiai logopédiai fejlesztéseket, gyógytestnevelési feladatokat, a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és az EGYMI látja el. Folyamatosan foglalkoznak az arra rászoruló gyermekeinkkel, és szakmai tanácsokkal is segítik munkánkat.

Kapcsolatunk az iskolákkal, az önkormányzattal:

A városunkban működő iskolákkal jó a kapcsolatunk, kiemelt figyelmet fordítunk arra az iskolára, ahová jellemzően gyermekeink kerülnek. Látogatjuk leendő iskolájukat, megnézzük egy-egy tanítási órát, a tanítónők is ellátogatnak hozzánk.

Kapcsolattartási formáinkat szeretnénk kibővíteni a törésmentes átmenet érdekében, mert programunk akkor lesz igazán vonzó, ha az első osztályban is megvan a folyamatosság reménye.

Fenntartónkkal, az Önkormányzattal kapcsolatunk jó, lehetőségeikhez képest támogatják az óvodában folyó korszerű szakmai munkát. Mivel német nemzetiségi csoportok is működnek óvodáinkban, ezért kapcsolatban állunk az érintett nemzetiségi önkormányzattal is. A kapcsolatok elmélyítése érdekében a pedagógusok és a gyermekek részt vesznek különböző helyi rendezvényeken.

Az óvodai programunk népszerűsítése több irányban is fontos feladatunk.

Óvodánk összehangolt működése, a szülők rendszeres tájékoztatása, a fenntartó megnyerése, nélkülözhetetlen a hatékony, és sokféle értéket képviselő óvodai nevelésünk elfogadásában.

XV. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése

Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni. A differenciálás a gyermek oldaláról a döntés és a választás lehetőségét jelenti. Nem a felzárkóztatás a lényeg, hanem a lehetőség a saját ütemüknek megfelelő fejlődésre. A nevelési folyamat olyan speciális megvalósítására törekszünk, amikor a folyamat egy részében a különböző egyéni sajátossággal rendelkező gyermekek párhuzamos, eltérő módon testre szabott, speciális feladatokat végeznek.

XV.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

Óvodánkban ellátjuk az alapító okiratunkban meghatározott, óvodás korú sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését integráltan, egyéni és csoportos keretek között.

Az intézmény Alapító Okirata alapján óvodáinkban:

1. Mozgásszervi rendellenesség /enyhe fokban mozgásszervi fogyatékos/
2. Érzékszervi rendellenesség-/enyhe fokban hallássérült, enyhe fokban beszéd fogyatékos,/
3. Értelmileg akadályozott /enyhe fokban értelmi fogyatékos,
4. Autizmus spektrum zavarral élő /pedagógiai szakszolgálat által megállapítottan integrálható enyhe fokú autista/
5. Pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermekeket nevelünk. /pedagógiai szakszolgálat által készített szakvéleménnyel rendelkező beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai nevelése./

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének célja

A különbözőséget elfogadó környezet megteremtése, az egészséges és sajátos nevelési igényű gyermekek kommunikációs készségének, rész képességeinek fejlesztése, önállóságuk, alkalmazkodó képességük, együttműködésük fejlesztése, a szükséges speciális módszerek, terápiás eljárások alkalmazása a sérült funkciók működésének fejlesztése érdekében. A szemlélet-módszerek alapját képező kivárás és bizalom stratégiájának határozott gyermekképe van. A gyermekekben meglévő alapokra építve tervezzük a gyermek differenciált, egyéni fejlesztését. Az egyéni bánásmód következtében jellegzetessé válhatnak a rejtett vonások. Az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai a többi gyermekkel együtt, azonos csoportba integrálható formában, a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján történik.

Az óvodapedagógus feladata:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben.
- A terhelhetőségénél, a gyermekek sérülésének jellegének, súlyosságának mértékének, adott fizikai állapotának figyelembe vétele.
- A gyermekek önálló cselekvéséhez, autonómiájához szükséges mértékű segítségnyújtás. A fejlődési ütemnek megfelelő követelményszint alakítás.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítővel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének várható eredménye:

- A gyermekek sajátos vonásuknak megfelelően a közösség tagjává válnak.
- A befogadó csoport tagjai elfogadják a különbözőséget, megkönnyítik társaik, beilleszkedését az által, hogy pozitív magatartási minták mutatkoznak meg viselkedésükben.
- A szülők viszonyulásában megjelennek az empatis vonások a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik iránt.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek állapotában mérhető javulás tapasztalható, amely növeli az esélyegyenlőség javításának esélyeit.

XV.1.1 Mozgásszervi rendellenesség

Gyógypedagógiai értelemben: mozgáskorlátozott az, aki a tartó vagy/és mozgató szervrendszer sérülése vagy hiánya következtében, a fizikai teljesítőképesség megváltozása miatt az életkori tevékenység végzésében maradandóan korlátozott, személyiségfejlesztése nevelése átmenetileg vagy tartósan speciális feltételeket, eljárásokat igényel.

A mozgásszervi fogyatékos gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. Az enyhe fokban mozgásszervi fogyatékos gyermek óvodai nevelése az óvoda székhelyén, és a 7130 Tolna, Festetich utca 131/2. telephelyen biztosított.

Gyógypedagógiai szempontú csoportosítás:

Végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok.

Petyhüdt bénulást okozó kórformák.

(Korai) agyi károsodás következtében kialakult mozgás-rendellenességek.

Ortopédiai elváltozások és egyéb eredetű mozgás-rendellenességek.

1. A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

Hallási fogyatékosról akkor beszélünk, ha a hallás állandó, maradandó vagy tartós zavara áll fenn, amely megnehezíti a külvilágból érkező ingerek észlelését, beszédmegértését és a beszédtanulást. A hallássérülés esetén a hallásküszöb megemelkedik, így a gyermek hallása csak az erősebb hangokat észleli vagy meg sem hallja azokat. A hallássérültek hallásküszöbe 30- 120 decibelig terjedhet. Az enyhe nagyothallás esetén 25- 40 dB. Közepes nagyothallás 41–60 dB. Súlyos nagyothallás: 61–90 dB. Átmeneti sáv a súlyos nagyothallás és a siketség között: 91–110 dB. Siketség: 110 dB feletti hallásvesztés. A hallásvesztés esetén két csoportba sorolhatóak a prelingvális a beszéd, a nyelv megtanulása előtti, illetve a posztlingvális hallássérülés a beszéd, a nyelv elsajátítása utáni időben létrejövő sérülés.

A hallási fogyatékossgal élő gyermekek legtöbb esetben hallókészülék segítségével tájékozódnak, és tanulják meg a beszélt nyelvet.

Az óvodapedagógus feladata:

- legmeghatározóbb feladat az audiológiai gondozásra építve a gyermek beszédfejlesztése,
- beszédindítás,
- A hallás és a hangos beszéd aktív használatának fejlesztése és szükség esetén prevenciója.
- Az aktív szókincs fejlesztése.
- Fontos a beszédérthetőség kialakítása, elsősorban a magánhangzók esetében.
- Fejleszteni szükséges a szókincset és a szájról olvasás készségét.
- a kognitív képességek fejlesztése
- az érzelmi intelligencia fejlesztése
- az önkiszolgáló tevékenységek elsajátítása,
- Kiemelten fontos feladat az óvodai nevelés során figyelembe venni a hallási fogyatékossgal élő gyermekek fizikai terhelhetőségét.
- Az anyanyelv fejlesztése az óvodai élet egészében megjelenő folyamat, amely során elő kell segíteni a sérült gyermek szocializációját.
- A hallássérült gyermekek fejlesztése az ép hallású gyermekek között a legeredményesebb.

A hallássérült szülők és gyermekek részére előírt kommunikációs forma a beszédre és a gesztusokra épül, az eredményes kapcsolatfelvétel érdekében javallott a jelnyelv alapvető ismerete.

A hallássérült gyermek fokozott figyelmet igényel, hangmegnyilvánulásai és beszédével, jelzéseivel közli kéréseit, kívánságait.

A gyermekek hallásfejlesztése, hallási figyelem felkeltése, a beszéd és nyelvfejlesztés a szurdopedagógus feladata.

XV.1.3. Értelmi akadályozottság

Az értelmi fogyatékossg olyan fejlődési zavar, amely örökletesen vagy a fejlődés folyamán kialakult idegrendszeri elváltozással jellemezhető. Egy visszamaradott kóros állapot, nem tekinthető betegségnek. A megismerő tevékenységek zavara, egyedi személyiségvonások, az intelligencianívó csökkenése érzékelhető.

Értelmi fogyatékossg súlyosság szerint:

1. Enyhe fokban értelmi fogyatékos: tanulásban akadályozottak.

Kiegyensúlyozott gyermekek, megfelelő kapcsolatkésszeggel rendelkeznek. Beszédfejlődésükben késés mutatható ki, illetve a játéktevékenységükben, rajzfejlődésükben érzékelhetőek egyéni jellemvonások. Gyakoribb a beszédhiba fellelhetősége, az időbeli, térbeli tájékozódás zavara, az ismeretszerzés igényének elmaradása.

XV.1.4. Autizmus spektrum zavar

Az autizmus a szociális, kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének minőségi zavara, amely a személyiség fejlődésének egészét átható zavar. Hátterében organikus, genetikai okok állnak.

Az alábbi három területen mutatható ki minőségi károsodás:

- 1) kommunikáció
- 2) szociális fejlődés
- 3) rugalmas viselkedésszervezés

Az autizmus változatos tünetei:

1, A kommunikáció minőségbeli károsodásának 5 kritériuma:

- A beszélt nyelv fejlődésének késése vagy teljes hiánya
- Megfelelő beszéd mellett a másokkal folytatott beszélgetés kezdeményezésére, vagy fenntartására való képesség károsodása.
- A nyelv sztereotip, repetitív használata.
- Az életkornak megfelelő változatos és spontán szerep-, illetve imitatív játék hiánya.
- Társas utánzáson alapuló játék hiánya.

2, A szociális interakciók minőségbeli károsodásának 4 kritériuma:

- Az összetett nonverbális viselkedésmódok, pl. szemkontaktus, arckifejezés, testtartás, gesztusok alkalmazásának egyértelmű károsodása a szociális interakciók szabályozásában.
- Az életkornak megfelelő kortárskapcsolatok kialakításának sikertelensége
- Spontán törekvés hiánya az örömmel, érdeklődéssel, sikerrel másokkal való megosztására.
- A társas és érzelmi kölcsönösség hiánya.

3, A sztereotip és repetitív viselkedés és érdeklődés 4 kritériuma.

- Gyakran kizárólagossá váló egy vagy több olyan sztereotip korlátozott érdeklődési kör, amely intenzitását vagy tárgyát tekintve rendellenes
- Rugalmatlan ragaszkodás sajátos, nem funkcionális rutinokhoz vagy rituálékhoz
- Sztereotip, repetitív motoros furcsaságok
- A tárgyak részleteiben való elmélyedés

Ezekből a tünetcsoportokból az autizmus diagnózis felállításához legalább 6 kritériumnak meg kell lennie, amelyekből legalább 2 a szociális kapcsolatok károsodására, 1-1 pedig a kommunikáció zavarára, illetve a sztereotip viselkedésre vonatkozik. A képességek és a környezet kölcsönösen hatnak egymásra. A nevelési segítség formája, tartalma, intenzitása attól függ, milyen konkrét teljesítményre képes a gyermek.

XV.1.5. Pszichés fejlődési zavar

A gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. A viselkedészavar speciális gyűjtőfogalom, amely mindazon viselkedésbeli módozatokat magába foglalja, amelyek a normatív mércétől való jelentősebb eltérést mutat. A zavarok hátterében idegi éretlenség, részképesség zavarok, figyelemzavar, pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége, vagy mindezek halmozódása áll.

Általános jelei:

- Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.
- Aktivizációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- A gyermek érzékenyebben reagál a meteorológiai változásokra
- Gyakran igényli a pihenést, szünetet, egyedüllétet
- Fáradékonyabb az átlagnál, nehezen viseli el a várakozási és egyéb feszültséget.

A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Óvodapedagógus feladatai

- A gyermek és a szülők, gondviselők megismerése családlátogatások, megbeszélések által. Szakszerű tájékozódás a gyermek fogyatékossgával kapcsolatban.
- A gyermek képességeiről, készségeiről való információgyűjtés.
- Speciális eszközök és módszerek megismerése amellyel segíthető a gyermek óvodai fejlesztése.
- Felkészíti, érzékenyíti a csoportba járó gyermekeket az SNI gyermek érkezésére.
- A tolerancia kialakításához, fontos a másság elfogadását segítő játékok bevezetése, aktív használata.

- Türelmes, empatikus, segítőkész légkör kialakítása.
- A csoportszoba berendezése, alakítása során kiemelt figyelmet fordít a gyermek egyéni sajátosságaira.
- Figyelmet kell fordítani, a visszhangos zajos környezet mellőzésére, amely félelmet kelt a gyermekben.
- Szakmai együttműködés kialakítása, kapcsolattartás a szakemberekkel.
- A szülők folyamatos tájékoztatása, konzultáció.
- Az óvoda pedagógiai programja alapján nevelési tervet készít, egyéni fejlesztési tervet ír.
- Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.
- Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

XV.2. 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk telephelyenként az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátását.

Az ellátás érdekében minden telephelyen 1 fő óvodapedagógus vagy érettségivel rendelkező nevelés-oktatást segítő szakember rendelkezik Diaped. tanúsítvánnyal. A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerezték meg. A képzés során elsajátították a vércukorszint mérést és inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet szerint igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása

- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

Eljárás diabéteszes gyermek esetleges rosszulléte esetén:

Diabéteszes rosszullét felléphet

- ha a vércukorszint hirtelen leesik (**hipoglikémia**)

Jellemző tünetek: hideg verejték, sápadtság, remegés, fejfájás, szédülés, gyengeség, éhségérzet, szapora pulzus, izgatott állapot, hányinger, tudatzavar.

Okai lehetnek: ha a beteg az inzulin beadása után nem étkezett, későn étkezett, túl sok inzulint adott magának véletlenül, kimerítő testmozgást végzett, rossz helyre, pl. izomba adta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik fel.

- ha a vércukorszint hirtelen felmegy (**ketoacidózis**)

Jellemző tünetek: acetonszagú lehelet, hányás, kipirult arc, beesett szem, száraz, lepedékes nyelv, szapora légzés. Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba.

Legfontosabb feladat, hogy a tüneteket észleljük, felismerjük. A tünetek észlelését követően első feladat a gyermek eltávolítása a gyermekcsoportból, a vércukorszint mérése és az eredménynek megfelelő eljárás.

Hipoglikémiás enyhe tünetek esetén szőlőcukor juttatása a szervezetbe, erősebb tünet esetén Glukagon injekció alkalmazása (Az injekció csak akkor alkalmazható, ha azt szakorvos előírja, a szülő rendelkezésre bocsájtja. Az injekció szakszerű tárolása az intézmény feladata.)

A **ketoacidózis** megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. Minden esetben kapja meg a gyermek az inzulinját és tartsuk be az előírt diétát. Az inzulin szakszerű tárolása az intézmény feladata, előírás szerinti adagolását továbbképzésen részt vett szakember végezheti.

Hirtelen rosszullét esetén a tünetek gyors, szakszerű kezelését követően értesítsük a mentőket és egyidőben a szülőt is.

XV.2.2 Fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek

Fokozott figyelmet kell fordítani a súlyos egészségi kockázatot jelentő allergiával diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére. A köznevelésről szóló törvény 25§-ának új (5d) bekezdései szerint az óvodának biztosítania kell

- a fokozott kockázatúallergiás betegséggel diagnosztizált

gyermekek egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

Az óvoda és a fokozott kockázatú allergiás betegséggel összefüggésben a szülőtől, törvényes képviselőtől kapott adatokat a gyermek biztonságos napközbeni ellátásának céljából legfeljebb a gyermek óvodai jogviszonya fennállásáig köteles kezelni.

A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek esetében a súlyos allergiás reakció /anafilaxia/ hirtelen fellépésekor életmentő lehet az egészségi állapotuk ismeretében az azonnali beavatkozás, ezért a módosítás előírja, hogy

- a szülőknak ezzel kapcsolatosan az intézményt tájékoztatnia kell
- az intézménynek pedig fokozott figyelmet kell tanúsítania egészségük megőrzése érdekében.

A köznevelésről szóló törvény 72.§-ának új (1a)-(1c) bekezdése alapján a szülő kötelezettsége, hogy az óvodával nevelési jogviszonyban álló, cselekvőképtelen, fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről

- a beiratkozással egyidejűleg, vagy
- a diagnózis ismertté válását követően haladéktalanul
 - tájékoztassa az intézményt, továbbá
 - köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszert a gyermek mindig tartsa magánál.

A gyermekkel kapcsolatos egészségügyi adatot az intézmény a gyermek biztonságos napközbeni ellátásának céljából legfeljebb a gyermek óvodai jogviszonya fennállásáig kezeli.

XV.3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997.CLIV.törvény /a továbbiakban: Eütv. /89.§-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv.91.§-a szerinti általános fekvőbeteg szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emitt az óvodai nevelésben napi minimum négy órában nem tud részt venni, (óvodakötelezettségét nem tudja teljesíteni) , illetve tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni.

Átmenetileg vagy tartósan beteg gyermek óvodai neveléséhez betegségtől függően segítséget veszünk igénybe, mint pl: speciális étkeztetés, orvosi felügyelet, kezelés stb.a gyermek ellátását orvosi igazolással, szakvélemény alapján végezzük.

Amíg a gyermek nem tud részt venni az óvodai nevelésben, a szülő, gyermek részére online formában segítséget nyújtunk a fejlesztésekben, illetve a szülővel való szoros együttműködésben segédeszközöket, játékokat biztosítunk a gyermek fejlesztése érdekében.

XV.4. Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A városunkban élő családok helyzete jelentősen különbözik: társadalmi helyzetükben, szerkezetükben, anyagi háttérükben, kultúrájukban, értékrendjükben, hagyományaikban, a gyermeknevelésre való felkészültségükben, felelősségérzetükben. Sok konfliktus forrása a munkanélküliség, a romló anyagi körülmények, emelkedik a válások száma, ezáltal egyre több mozaikcsalád jön létre melyek következtében kapcsolati és életvezetési gondok keletkeznek.

Változó világunk, az egyre nehezedő életkörülmények a gyermekek fejlődését erőteljesen befolyásolják. Ilyenek: a természettől való elszakadás, korlátozottabb lehetőségek a családon belül, családszerkezetek változása, élményforrások csökkenése, ebből következően: helytelen életvitel, rossz táplálkozási szokások, mozgásszegény életmód, helytelen beszédstílus, durva, agresszív viselkedés, emberi kapcsolatok, viselkedési normák lazulása jelentkezik. Egyre több a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, akiknél a problémák is halmozottan jelentkeznek, valamint a szociális és érzelmi elhanyagoltság is növekvő tendenciát mutat. Egyre nagyobb figyelmet kell biztosítani a hátrányok kompenzálására.

A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek életvitele, fejlődési, szocializációs lehetőségei kritikusak, korlátozottak. Pedagógusaink igyekeznek a megfelelő szeretetteljes és biztonságos harmonikus légkör megteremtésére, az örömteli játéklehetőség biztosítására, amely által a gyermek élményeket szerezhet, így komplex módon fejlődhet személyisége, érzelmi intelligenciája.

Az óvodai nevelés célkitűzése, a hátrányos helyzetű illetve halmozottan hátrányos gyermekek megóvása a kudarcélményektől, a kiközösítéstől, a szociális képességekben és a fejlődésben való fokozott lemaradástól ez által elősegíteni a gyermekek esélyegyenlőségét. Cél, hogy a gyermekek rendszeresen járjanak óvodába, a családokban történő nevelés elősegítése, veszélyeztetettség megelőzése, egyenlő hozzáférés biztosítása, szociális hátrányok enyhítése mindezt a befogadás és együttnevelés módszerével. Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával nevelési feladatok ellátása. A halmozottan hátrányos gyermekek egyenlő elosztása az intézményekben.

„az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben” 326/2012. (XII.17.) KORM. RENDELET AZ ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA SZERINT

Új feladat számunkra a migráns gyermekek megjelenése a városban, így az óvodában is akik számára biztosítjuk hagyományaik, az önazonosság megőrzését ápolását, azt, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodapedagógus feladatai

- A gyermekcsoportjába járó gyerek sokoldalú megismerése során feltárja a tapasztalt problémák hátterét, a hátrányos helyzet okozta tünetek okát, és ha szükséges az érintettekkel egyeztetve szakember segítségét kéri.
- Folyamatosan konzultál a gyermekvédelmi felelőssel, jelzési kötelezettségét teljesíti.
- A gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel eseti kapcsolatot tart.
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Egészségügyi szervek: Orvos, védőnő, ANTSZ
- Gyámügy
- Rendőrség

XV.5. Tehetséggondozás

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak a kibontakoztatását kell segíteni.” (Maria Montessori)

Nagyon nagy szüksége van a magyar társadalomnak a tehetséges, kreatív emberekre, ezért fontos minél korábban odafigyelnünk, és a gyerekekből előcsalogatnunk a bennük rejtőző

tehetséget. Erősíteniük kell személyiségüket, élményeket kell biztosítani számukra és az oly sokszor emlegetett differenciált bánásmódot kell előnyben részesíteni,

hiszen ahány gyermekkel dolgozunk, annyiféle pedagógusi szerepet kell felvennünk.

Tehetségigéretnek azokat a gyermekeket nevezhetjük, akiknek bizonyos adottsága az átlagosnál lényegesen jobb, nagyon motiváltak bizonyos területen, és ebből adódóan kitartóan, hosszú ideig képesek azzal a területtel foglalatoskodni. A tehetségigéretnek felismerése, a tehetségazonosítás nem egyszeri alkalom, hanem egy tehetséggondozási tevékenységbe ágyazott komplex folyamat, amely végig követi a tehetségigéretnek fejlődését. Eredményességét nagymértékben segíti, ha a család és a szakemberek együttműködésében valósul meg.

A tehetséggondozás célja:

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése;
- adott tehetséges gyermek, tehetséggel összefüggő gyenge oldalainak kiegyenlítése;
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek személyiségének figyelembe vételével átlagon felüli adottságai, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása.
- A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- Az 5-6 éves, illetve iskolába készülő gyermekek számára olyan műhelytevékenység biztosítása, melyben önmagához mérten kibontakoztathatja tehetségét. Ezáltal esélyegyenlőség biztosítása ennek a korosztálynak.
- A tehetségdiagnosztika rendszerének kialakítása /tehetségazonosítás, beválogatás, hatásvizsgálat/, megvalósítása, évenkénti felülvizsgálata.
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása, műhelyek kialakítása, éves munkaterv, gazdag, színes tehetséggondozó programok készítése.
- A műhelymunkákhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Minden gyermek tehetséges valamiben, ezt a tehetségét fel kell fedeznünk. Komplex tehetségfejlesztő program működtetésével egyszerre fejleszthetjük a gyermek személyiségét és képességeit, valamint erős és gyenge oldalát. Minden esetben a gyermek pozitívumait, erősségeit emeljük ki. Az optimális egyéni tehetséggondozást a játéktevékenység biztosítja, a fejlesztést speciális egyéni és mikrocsoportos formában érdemes megvalósítani.

A műhelyek vezetését kreatív, speciális képzettségű óvodapedagógusok végzik, a műhely munkát segítő társak is hasonló érdeklődéssel, képességekkel rendelkeznek, hiszen csak kreatív pedagógus képes kreatív gyermekeket nevelni. Minden óvodában a sajátos arculatra épülve alakítottak ki tehetséggondozó műhelyeket a pedagógusok. A tehetséggondozásról az óvodák szakmai programot, értékelést és beszámolót készítenek.

XVI. Érvényességi rendelkezések

A Wosinsky Mór Óvoda módosított Pedagógiai Programjának érvényességi ideje 2025. szeptember 01. napjától visszavonásig, határozatlan időre szól. Ezzel egyidejűleg érvényét veszti a 2024-ben készült változat.

Hatályosság

A Pedagógiai Program hatálya kiterjed a Wosinsky Mór Óvoda teljes nevelői és alkalmazotti körére.

A programban foglaltak betartása mindenki számára kötelező.

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás
- nevelőtestületi javaslat
- a szülők igényének változása
- a fenntartó változtatásának igénye
- jogszabályváltozás

A módosítást előkészítő szerv:

- nevelőtestület (kétharmados többségi szavazat alapján)

A program előterjesztésének módjai:

- írásbeli előterjesztés az igazgató részére
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestület részére
- véleményezés szóban a nevelőtestületi értekezleten
- írásban a döntés elfogadása

A program nyilvánossága, kihirdetése:

A program az intézmény partnerei, illetve minden érdeklődő számára elérhető és megtekinthető az igazgató irodában, minden telephely erre kijelölt helyiségében.

A program módosítói 2025-ban:

Némethné Szüts Melitta - igazgató

Kovács Edit- Intézményi Szakmai munkaközösség vezető

Kovács Alexandra- Zöldkert Óvoda telephely vezetője, Főglein Orsolya- Zöldkert Óvoda óvodapedagógus

Farkas Kinga-Igazgató helyettes Nemes Ildikó- Aprajafalva óvoda munkaközösség vezető

Váli Ildikó- Igazgató helyettes, Inhoffné Rónai Ágnes- Gesztenyés kert Óvoda munkaközösség vezető

Dér Péterné- Selyem Óvoda óvodapedagógus

Bertáné Antóni Adrienn- Pitypang Óvoda munkaközösség vezető

XVII. Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program a nevelőtestület bevonásával készült el.

Kelt.: Tolna, 2025.05.22.

.....
Kovács Edit
Intézményi szakmai Munkaközösség vezető

.....
Némethné Szüts Melitta
Igazgató

A fenntartó részéről a Pedagógiai Programban foglaltakkal egyet értek, és jóváhagyom.

Kelt.: Tolna.....

ph.

.....
Balogh Zoltán
Polgármester